ԱՐՁԱԳԱՆԳ

32-ՐԴ ՏԱՐԻ, #1-2, ՅՈՒՆՈՒԱՐ-ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2015 ԿԻՊՐԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ www.artsakank.com.cy

ԱՅՍ ԹԻՒՈՎ

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ 1-11

Հռչակագիր 1-3

ՀՅԴ 32-րդ Ընդհ. Ժողով 9

Մեր կորուստները 10-11

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ 12

ՅՕԴՈՒԱԾ 13-16

Մկրտիչ Մկրտիչեան 13

Լեւոն Մկրտչեան 14

Կարօ Արմէնեան 15

Վաչէ Բրուտեան 16

ԿԻՊՐԱՀԱՅ 17-23

Վարդան Թաշճեան 18

Հրանոյշ Յակոբեան 19

Խմբագրին Սիւնակը 19

www.artsakank.com.cy

ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴԻ ՅՈՒՇԱՀԱՄԱԼԻՐԻՆ ՄԷՋ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐԸ

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան՝ Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած նախաձեռնութիւնները համակարգող պետական յանձնաժողովի անդամներուն եւ ընդլայնուած նիստի մասնակիցներուն հետ 29 Յունուարին այցելած է Ծիծեռնակաբերդի յուշահամալիր, ծաղկեպսակ զետեղած Հայոց մեծ եղեռնի զոհերուն նուիրուած յուշարձանին առջեւ եւ յարգանքի տուրք մատուցած անմեղ զոհերու յիշատակին: Պետական յանձնաժողովի անդամները այնուհետեւ ծանօթացած են Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի նոր ցուցադրութեան նախապատրաստման աշխատանքներուն:

Ծիծեռնակաբերդի յուշահամալիրին մէջ տեղի ունեցած է նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագիրի հրապարակման արարողութիւնը: Հռչակագիրը 29 Յունուարին միաձայնութեամբ ընդունուած է Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած նախաձեռնութիւնները համակարգող պետական յանձնաժողովի նիստի ընթացքին: Փաստաթուղթը կարդացած է նախագահ Սերժ Սարգսեան եւ ի կատարումն Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած նախաձեռնութիւնները համակարգող պետական յանձնաժողովի որոշման, հռչակագիրի մայր օրինակը ի պահ յանձնած է Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկին: Հանրապետութեան նախագահը նշած է, որ հռչակագիրին մէկ օրինակը պիտի ուղարկըւի Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղարին, օրինակ մըն ալ պիտի յանձնուի Հայաստանի Հանրապետութեան ազգային արխիւին:

(Տես էջ 3)

Յունուար 30-ին սկսաւ գործել Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նախաձեռնութիւններուն նուիրուած պաշտօնական կայքը՝ Armeniangenocide100.org-ը: Անիկա պատրաստուած է Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած նախաձեռնութիւնները համակարգող պետական յանձնաժողովին որոշումով:

Կայքը հասանելի է երեք լեզուներով՝ հայերէն, ռուսերէն եւ անգլերէն: Բաղկացած է քանի մը բաժիններէ՝ Ցեղասպանութիւն, Ճանաչում, Պատմիր քո կեանքը, Նորութիւններ եւ Գրադարան:

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ ՊԵՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ 5-ՐԴ ՆԻՍՏԸ

29 Յունուարին տեղի ունեցաւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած նախաձեռնութիւնները համակարգող պետական յանձնաժողովի 5-րդ նիստը, զոր վարեց յանձնաժողովի նախագահ, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանը:

Նիստը գումարուեցաւ ընդլայնուած կազմով. պետական յանձնաժողովի անդամներէն բացի, ներկայ գտնուեցան շրջանային յանձնախումբերու ներկայացուցիչներ, փորձագէտներ, Հայաստանի դիւանագիտական ներկայացուցիչներ, Հայաստանեայց Առաքելական Ս. եկեղեցւոյ թեմերու առաջնորդներ: Հանրապետութեան նախագահը չափազանց կարեւոր նկատեց այդպիսի ձեւաչափով նիստի կայացումը, որ առիթ պիտի տայ միասնաբար արդիւնաւէտօրէն քննարկելու համազգային նշանակութեան խնդիրներն ու միասնական որոշումներու յանգելու:

Նախագահ Սերժ Սարգսեան` անդրադառնալով այս ծիրին մէջ կատարուած եւ կատարուելիք աշխատանքներուն` այս առիթով արտասանած իր խօսքին մէջ ըսաւ. «Երբ ծանօթացայ յանձնախըմբերի կողմից ծաւալուած աշխատանքի հաշւետուութիւններին, նրանց կազմած միջոցառումների ծրագրերին, արդէն կատարուած աշխատանքին, առաջին հերթին նկատեցի այն հսկայական ուժը, որը մենք ունենք: Վստահ եմ, որ հակառակ բոլոր չարագոյժների` 100-րդ տարելիցը դառնալու է ոչ թէ մեր սփիւռքի եւ համայնքային կառոյցների ինքնասպառման, այլ նոր վերելքի, նոր համախմբման, նոր սերնդի բարձր խօսքի շրջան», վստահեցուց ան:

Անոր համաձայն, «100-րդ տարելիցի առանցքներից է նաեւ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցու որոշումը` սրբադասելու Հայոց ցեղասպանութեան նահատակներին եւ մարտիրոսներին: Դա բարոյական եւ հոգեւոր բացառիկ մի պահ է մեր ողջ ժողովրդի համար, քանի որ ուղղակիօրէն առնչւում է գրեթէ իւրաքանչիւր հայ ընտանիքի: Ես շատ եմ կարեւորում, որ սրբադասման արարողակարգի ժամանակ մենք հանդէս գանք համազգային համախմբման եւ վերելքի դիրքերից»:

Ապա նախագահը անդրադարձաւ արտաքին ճակատի վրայ Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին առնչուող զարգացումներուն եւ աշխատանքներուն, Թուրքիոյ կեցուածքին եւ վարած քաղաքականութեան:

«Մեր անցեալ նիստի ժամանակ, ձեզ հետ խորհրդակցելով, հրաւէրներ յղեցի մի շարք պետութիւնների եւ միջազգային կարեւորագոյն կառոյցների առաջնորդների` մասնակցելու 100-րդ տարելիցի միջոցառումներին: Որոշ երկրներ հաստատել են իրենց ներկայութիւնը բարձր պետական պատուիրակութիւնների մակարդակով: Ոմանք նշել են, որ կարեւորում են այդ օրն անցկացնել իրենց երկրների հայ համայնքի հետ: Ես խնդրում եմ ե՛ւ յանձնաժողովի անդամներին, ե՛ւ տարածաշրջանային յանձնախմբերին` Հայաստանի դիւանագիտական ներկայացուցչութիւնների հետ միասին ձեռնամուխ լինել այդ օրերին կայանալիք միջոցառումներին հնարաւորինս լայն մասնակցութիւն ապահովելու ուղղութեամբ: Դա յատկապէս կարեւոր է` հաշուի առնելով Թուրքիայում կայացուած անհեռատես եւ շնական որոշումը` Կալիփոլիի ճակատամարտի տարեդարձը Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի օրը նշելու միջոցով:

Երբ ստացայ այդ անպարկեշտ հրաւէրը, անհրաժեշտ համարեցի անմիջապէս եւ հանրայնօրէն պատասխանել Ռեճեփ Էրտողանին, քանի որ ակնյայտ էր, որ հրաւէրի փաստը կարող է թիւր կերպով հասկացուել եւ մեկնաբանուել միջազգային լրատուամիջոցների եւ հանրութեան կողմից: Կարծում եմ, որ իմ պատասխանը եւ դրան հետեւած միջազգային եւ հէնց Թուրքիայի ներսում տեղ գտած արձագանգները ապացուցում են այդ թերիաշուարկուած քայլի սին լինելը:

Այդ քայլը սին է, ինչպէս եւ ժխտողականութեան բոլոր դրսեւորումները: Ժխտողականութիւնը ոչ միայն քաղաքական թուլութեան եւ անլիարժէքութեան բարդոյթների դրսեւորում է, այլեւ իրաւական հասկացողութիւն: Այն կապում է Թուրքիայի գործող իշխանութիւնները ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը կատարած իրենց նախորդների հետ, դարձնում նրանց մեղսակից մարդկութեան դէմ այդ ծանրագոյն յանցատեսակում:

Այսօրուայ մեր քննարկման առանցքային հարցերից է լինելու նաեւ առաջիկայ տարուայ միջոցառումների ծրագիրը: Ըստ միջոցառումները համակարգող կազմակերպական կոմիտէի առաջարկած հայեցակարգի` միջոցառումները պայմանականօրէն բաժանուելու են 4 հիմնական ուղղութիւնների, ոգեկոչման չորս առանցքների: Դրանք են.

1) **Յիշողութիւն**: Յիշողութիւնը մեր նահատակների, կորսուած ժառանգութեան եւ այն վերականգնելու անհրաժեշտութեան վերաբերեալ:

2) **Երախտագիտութիւն**: Երախտագիտութիւն այն անհատներին, կառոյցներին, ժողովուրդներին եւ պետութիւններին, որոնք մեզ ձեռք մեկնեցին փորձութեան պահին:

3) **Միջազգային պայքար**: Որպէս վերապրած ժողովուրդ` մենք շարունակելու ենք մեր պարտքը կատարել մարդկութեան առջեւ` լինելով ցեղասպանութեան յանցագործութեան դէմ միջազգային պայքարի կիզակէտում: Քաղաքական, գիտական, տեղեկատուական, մշակութային եւ բոլոր այլ ոլորտներում մենք շարունակելու ենք գործել որպէս, «այլեւս երբեք» գաղափարախօսութեան առաջամարտիկ:

4) **Վերածնունդ**: Ոգեկոչելով մեր նահատակներին եւ մեծարելով հերոսներին` մենք նաեւ անդրադարձ ենք կատարելու ցեղասպանութիւնից յետոյ անցած մէկ դարի ընթացքում մեր ձեռքբերումներին եւ նուաճումներին:

Եւս մէկ անգամ շնորհակալ եմ բոլորիդ այստեղ գտնուելու եւ Ձեր քրտնաջան աշխատանքի համար», եզրափակեց նախագահ Սարգսեան: ❑

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԷՆ ԵՏ ԿԱՆՉԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

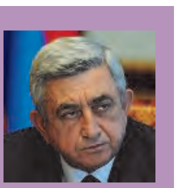

Նախագահ Սերժ Սարգսեան Ազգային ժողովէն ետ կանչեց Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւնները: Ան այդ վերաբերեալ նամակով դիմած է Ազգային ժողովի նախագահ Գալուստ Սահակեանին`նշելով.

«Ժամանակի անսպառ չլինելու մասին խօսել եմ բազմիցս, այդ թւում` 2014 թուականի Սեպտեմբերին, ՄԱԿ-ի գլխաւոր վեհաժողովի ամբիոնից: Ցաւում եմ, որ Հայաստանի այդ յորդորը լսելի չեղաւ Թուրքիայի ղեկավարութեան համար: Ուստի, ես որոշում եմ կայացրել 2009 թուականի Հոկտեմբերի 10-ին Ցիւրիխում ստորագրուած «Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Թուրքիայի Հանրապետութեան միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու մասին» եւ «Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Թուրքիայի Հանրապետութեան միջեւ յարաբերութիւնների զարգացման մասին» արձանագրութիւնները Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովից հետ կանչելու վերաբերեալ»:

ՄԱՆՈՅԵԱՆ. «ԱՍԻԿԱ ՈՂՋՈՒՆԵԼԻ ՔԱՅԼ Է, ԲԱՅՑ ԲԱՒԱՐԱՐ ՉԷ»

Ասիկա առաջին քայլն է արձանագրութիւնները վերջնականապէս վնասազերծելու ուղղութեամբ: Այս մասին «Երկիր»-ին հետ զրոյցի մը ընթացքին ըսած է ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, ՀՅԴ Բիւրոյի Հայ Դատի եւ քաղաքական հարցերու գրասենեակի պատասխանատու Կիրօ Մանոյեան, անդրադառնալով Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւները Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովէն յետս կոչելու վերաբերեալ նախագահ Սերժ Սարգսեանի որոշումին:

«Ասիկա ողջունելի քայլ է, բայց բաւարար չէ, անհրաժեշտ է ամբողջութեամբ վնասազերծել եւ ստորագրութիւնները յետս կոչել», ըսած է ան եւ աւելցուցած, որ արձանագրութիւնները յետս կոչելու կարելիութիւնը միշտ ալ եղած է: Ըստ Մանոյեանի, այս մասին Հայաստանի նախագահը արդէն արտայայտուած էր տակաւին նախորդ տարուան Սեպտեմբերին, Հայաստան-սփիւռք համահայկական Ե. Համաժողովին եւ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովին իր ելոյթներուն ընթացքին:

«Թուրքիոյ ղեկավարութիւնը այսօրուան ճըշմարտութիւնները գլխիվայր կը ներկայացնէ, իբրեւ թէ իրենք բարեկամութեան ձեռք երկարած են Հայաստանին եւ Հայաստան իբրեւ թէ օդին մէջ ձգած է իրենց ձեռքը», ըսած է ան եւ յոյս յայտնած, որ մինչեւ 24 Ապրիլ հայ-թրքական արձանագրութիւնները վերջնականապէս յետս կը կոչուին:

ՀՅԴ բազմիցս պահանջած է, որ Հայաստան իր ստորագրութիւնը յետս կոչէ այդ արձանագրութիւններէն:

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հրատարակութիւն ՀՅԴ Ազատամարտ Երիտասարդական Կեդրոնի

Վարիչ Խմբագիր
Դաւիթեան Արթօ

Խմբագիրներ
Այնէճեան Վահան, Գազանճեան Յակոբ

Աշխատակիցներ
Դաւիթեան Նարեկ, Մանուշեան Մարինէ

Էջադրում
Դաւիթեան Արթօ

Կայքէջ
Մանուկեան Յակոբ, Կիւրիւնլեան Սեւակ

ARTSAKANK Monthly published by
“Azadamard” Armenian Youth Centre

ΑΡΤΣΑΚΑΝΚ Μηνιαία Εφημερίδα
Έκδοση Αρμενικού Κεντρού Νεολαίας
Υπεύθυνος Έκδοσης - Αρτό Ταβιτιάν

P.O.Box 21171, 1503 Nicosia, Cyprus
www.artsakank.com.cy
editor@artsakank.com.cy

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐԸ

Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած ձեռնարկները համակարգող պետական յանձնաժողովը, համախորհուրդ՝ Սփիւռքի մէջ գործող տարածաշրջանային յանձնախումբերու հետ՝

- **արտայայտելով** հայ ժողովուրդի միասնական կամքը,

- **յենուելով** 1990 թուականի Օգոստոս 23-ի՝ Հայաստանի անկախութեան մասին հռչակագրի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան վրայ,

- **վկայակոչելով** ՄԱԿ-ի 1948 թուականի Դեկտեմբեր 10-ի՝ Մարդու իրաւունքներու համընդհանուր հռչակագիրը, որուն համաձայն «մարդկային ընտանիքի բոլոր անդամներուն ներյատուկ արժանապատուութիւնը եւ հաւասար ու անօտարելի իրաւունքներու ճանաչումը հիմքն են աշխարհի ազատութեան, արդարութեան ու խաղաղութեան»,

- **ղեկավարուելով** ՄԱԿ-ի Գլխաւոր վեհաժողովի 1946 թուականի Դեկտեմբեր 11-ի թիւ 96(1) բանաձեւի, 1948 թուականի Դեկտեմբեր 9-ի «Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը կանխարգիլելու եւ պատժելու մասին» ՄԱԿ-ի պայմանագրի, 1968 թուականի Նոյեմբեր 26-ի «Պատերազմական յանցագործութիւններու եւ մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւններու նկատմամբ վաղեմութեան ժամկէտ չկիրառելու մասին» ՄԱԿ-ի պայմանագրի, ինչպէս նաեւ 1966 թուականի Դեկտեմբեր 16-ի «Քաղաքացիական եւ քաղաքական իրաւունքներու մասին» միջազգային դաշնագրի եւ մարդու իրաւունքներու վերաբերեալ բոլոր այլ միջազգային փաստաթուղթերու համապատասխան սկզբունքներով եւ դրոյթներով,

- **նկատի առնելով**, որ «Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը կանխարգիլելու եւ պատժելու մասին» պայմանագիրը ընդունելու ժամանակ ՄԱԿ-ը յատուկ կերպով կարեւորած է այդ յանցատեսակին դէմ պայքարելու մէջ միջազգային համագործակցութիւնը,

- **շեշտելով** ցեղասպանութեան յանցակազմի մէջ ներառուող արարքներու համար անպատիժ մնալու անթոյլատրելիութիւնն ու այդ յանցագործութեան վաղեմութեան ժամկէտ չունենալու հանգամանքը,

- **դատապարտելով** 1894-1923 թուականներուն Օսմանեան կայսրութեան եւ Թուրքիոյ տարբեր վարչակարգերու կողմէ ծրագրուած ու հայ ժողովուրդի դէմ շարունակաբար իրականացուած ցեղասպանական քայլերը, հայութեան ոչնչացման ուղղուած զանգուածային կոտորածները, էթնիկ զտումները, հայկական ժառանգութեան ոչնչացումը, ինչպէս նաեւ ցեղասպանութեան ժխտումը, պատասխանատուութենէ խուսափելու, կատարուած յանցագործութիւններն ու անոնց հետեւանքները լռութեան մատնելու կամ արդարացնելու բոլոր փորձերը՝ իբրեւ յանցագործութեան շարունակութիւն եւ նոր ցեղասպանութիւններ իրականացնելու քաջալերանք,

- **համարելով նաեւ** իբրեւ եղելութեան իրաւական գնահատանք՝ 1919-1921 թուականներուն օսմանեան ռազմական արտակարգ ատեաններուն կողմէ «իրաւական եւ մարդկային օրէնքներու դէմ» այդ ծանր ոճիրի ուղղութեամբ կայացուած դատավճիռները,

- **արժեւորելով** 1915 թուականին միջազգային հանրութեան կողմէ Դաշնակից պետութիւններու Մայիս 24-ի համատեղ հռչակագիրով հայ ժողովուրդի դէմ իրականացուած ծանրագոյն յանցագործութիւնը պատմութեան մէջ առաջին անգամ իբրեւ «մարդկութեան եւ քաղաքակըրթութեան դէմ իրականացուած յանցագործութիւն» որակումը եւ ոճրագործ օսմանեան իշխանութիւնները պատասխանատուութեան կանչելու հանգամանքի շեշտադրումը, ինչպէս նաեւ 1920 թուականի Օգոստոս 10-ի Սեւրի հաշտութեան պայմանագրի եւ 1920 թուականի Նոյեմբեր 22-ի՝ ԱՄՆ-ի Նախագահ Ուտրո Ուիլսընի Իրաւարար վճիռի դերը եւ նշանակութիւնը Հայոց ցեղասպանութեան հետեւանքներու յաղթահարման հարցով.

1. **Կ'ոգեկոչէ** Հայոց ցեղասպանութեան մէկուկէս միլիոն անմեղ զոհերու յիշատակը եւ երախտագիտութեամբ կը խոնարհի կեանքի ու մարդկային արժանապատուութեան համար պայքար մղած նահատակ եւ վե-րապրած հերոսներուն առջեւ:

2. **Կը վերահաստատէ** Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի յանձնառութիւնը՝ շարունակելու միջազգային պայքարը ցեղասպանութիւններու կանխարգիլման, ցեղասպանութեան ենթարկուած ժողովուրդներու իրաւունքներու վերականգնման եւ պատմական արդարութեան հաստատման համար:

3. **Շնորհակալութիւն կը յայտնէ** այն պետութիւններուն, միջազգային, կրօնական եւ հասարակական կազմակերպութիւններուն, որոնք քաղաքական խիզախութիւն ունեցան ճանչնալու եւ դատապարտելու Հայոց ցեղասպանութիւնը՝ իբրեւ մարդկութեան դէմ ուղղուած սոսկալի ոճրագործութիւն, եւ որոնք այսօր ալ կը շարունակեն այդ ուղղութեամբ իրաւական քայլեր ձեռնարկել, նաեւ կանխել ժխտողականութեան վտանգաւոր դրսեւորումները:

4. **Երախտագիտութիւն կը յայտնէ** այն ազգերուն, կառոյցներուն եւ անհատներուն, որոնք յաճախ իրենք զիրենք վտանգելով՝ մարդասիրական բազմաբնոյթ օգնութիւն ցուցաբերեցին, փրկեցին լիակատար ոչնչացման վտանգի առջեւ կանգնած բազմաթիւ հայեր, ապահով եւ խաղաղ պայմաններ ստեղծեցին Ցեղասպանութենէն վերապրած հայութեան համար՝ մեծ թափ հաղորդելով որբախնամ գործունէութեան եւ միջազգային հայասիրական շարժումին:

5. **Կը դիմէ** ՄԱԿ-ի անդամ պետութիւններուն, միջազգային կազմակերպութիւններուն, բարի կամքի տէր բոլոր մարդոց՝ անկախաբար անոնց ազգային եւ կրօնական պատկանելութենէն, միաւորելու իրենց ջանքերը պատմական արդարութիւնը վերականգնելու եւ Հայոց ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակը յարգելու համար:

6. **Կ'արտայայտէ** Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի միասնական կամքը՝ Հայոց ցեղասպանութեան փաստի համաշխարհային ճանաչման հասնելու եւ Ցեղասպանութեան հետեւանքներու վերացումի հարցով, որուն համար կը մշակէ հատուցումներու համապարփակ թղթածրար՝ դիտելով զայն անհատական, համայնքային եւ համազգային իրաւունքներու եւ օրինական շահերու վերականգնման գործընթացի մեկնարկ:

7. **Կը դատապարտէ** Թուրքիոյ Հանրապետութեան կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան ապօրինի շրջափակումը, միջազգային հարթակներու վրայ ցուցաբերուող հակահայկական կեցուածքը եւ միջպետական յարաբերութիւններու կարգաւորման համար նախապայմաններու առաջադրումը՝ զանոնք գնահատելով իբրեւ Հայոց ցեղասպանութեան, Մեծ Եղեռնի մինչ օրս անպատիժ մնալու հետեւանք:

8. **Կոչ կ'ուղղէ** Թուրքիոյ Հանրապետութեան՝ ճանչնալու եւ դատապարտելու Օսմանեան կայսրութեան կողմէ իրականացուած Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ մարդկութեան դէմ իրագործուած այդ սոսկալի ոճիրի զոհերու յիշատակը ոգեկոչելու միջոցով դէմ առ դէմ գալ սեփական պատմութեան ու յիշողութեան հետ՝ հրաժարելով կեղծարարութեան, անհերքելի իրողութեան ժխտումի եւ յարաբերականացումի քաղաքականութենէն:

Կը զօրակցի Թուրքիոյ քաղաքացիական հասարակութեան այն հատուածին, որուն ներկայացուցիչները այսօր արդէն համարձակութիւն կը դրսեւորեն այդ հարցով՝ ի հակադրութիւն իշխանութիւններու պաշտօնական դիրքորոշումին:

9. **Յոյս կը յայտնէ**, որ Թուրքիոյ կողմէ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումը եւ դատապարտումը կարեւոր մեկնակէտ պիտի դառնան հայ եւ թուրք ժողովուրդներու պատմական հաշտեցման գործընթացին համար:

10. **Հպարտութեամբ կ'արձանագրէ**, որ Ցեղասպանութենէն վերապրած հայ ժողովուրդը վերջին հարիւրամեակի ընթացքին՝

- դրսեւորեց անկոտրում կամք եւ ազգային ինքնագիտակցութիւն, որով նաեւ դարեր անց վերականգնեց իր ինքնիշխան պետականութիւնը,

- պահպանեց եւ զարգացուց ազգային արժէքները, հասաւ ազգային մշակոյթի, գիտութեան եւ կրթութեան վերածնունդի՝ ուրոյն ներդրում ունենալով համաշխարհային ժառանգութեան զարգացման գործին մէջ,

- ստեղծեց Հայկական Սփիւռքի հոգեւոր եւ աշխարհիկ կառոյցներու հզօր եւ արդիւնաւէտ ցանց, որ նպաստեց աշխարհասփիւռ հայ համայնքներու մէջ հայապահպանութեան, հայու՝ յարգանք եւ համակրանք վայելող կերպարի կերտումին, հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքներու պաշտպանութեան,

- համազգային գործակցութեան եւ հայրենադարձութեան ընդարձակ ծրագիրով համախմբեց եւ վերստեղծեց Ցեղասպանութեան հետեւանքով վերացման վտանգի առջեւ յայտնուած ազգային ծնատիպը,

- Առաջին եւ Երկրորդ համաշխարհային պատերազմներուն իր արժանի ներդրումը բերաւ միջազգային անվտանգութեան եւ խաղաղութեան հաստատման գործին մէջ, փառաւոր յաղթանակներ տարաւ Սարդարապատի եւ Արցախեան հերոսամարտերուն:

11. **Կը դիտարկէ** Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցը իբրեւ կարեւոր հանգրուան պատմական արդարութեան համար մղուող պայքարը ***«Կը յիշեմ եւ կը պահանջեմ»*** կարգախօսով շարունակելու գործընթացին:

12. **Կոչ կ'ուղղէ** հայորդիներու գալիք սերունդներուն՝ հայրենասէր, գիտակից եւ ուսեալ կեցուածքով պաշտպան կանգնելու հայրենի սրբազան ժառանգութեան, աննահանջ պայքարով ծառայելու յանուն՝

- առաւել հզօր Հայրենիքի՝ ազատ եւ ժողովրդավար Հայաստանի Հանրապետութեան,

- անկախ Արցախի յառաջընթացին ու հզօրացումին,

- աշխարհասփիւռ հայութեան գործունեայ համախմբումին,

- համայն հայութեան դարաւոր նուիրական նպատակներու Իրականացումին:

29 Յունուար 2015թ., ք. Երեւան

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՓԱՍՏԵՐՈՎ ՈՒՂԵՑՈՅՑ ՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

Դեկտեմբեր 17-ին տեղի ունեցած է Երիտասարդ առաջնորդներու դպրոցի ղեկավար, թրքագէտ Արտակ Շաքարեանի «Ուղեցոյց երիտասարդ դեսպանին. փաստեր Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ» գիրքին շնորհահանդէսը: Գիրքը, ըստ էութեան, կ՛անդրադառնայ Հայոց ցեղասպանութեան խնդիրին եւ ամփոփ կը ներկայացնէ, թէ Հայաստանի Հանրապետութիւնը իբրեւ հատուցում պաշտօնապէս ի՛նչ կը պահանջէ Թուրքիայէն:

ՀՅԴ Բիւրոյի Հայ դատի եւ քաղաքական հարցերու գրասենեակի ղեկավար Կիրո Մանոյեան գիրքը կարեւոր հրատարակութիւն նկատած է: «Այս գիրքը կը զինէ երիտասարդութիւնը այն կարեւոր պատասխաններով եւ մօտեցումներով, որոնք յաճախ թրքական կողմը կը խեղաթիւրէ իր տեսակէտին մէջ ներկայացնելով», նշած է ան:

Արտակ Շաքարեան, ներկայացնելով «Ուղեցոյց երիտասարդ դեսպանին. փաստեր Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ» գիրքին օգտակարութիւնը, նշած է. «Հայոց ցեղասպանութեան մասին մեր ժողովուրդի անդամներուն զգալի մասին գիտելիքները ո՛չ հիմնաւոր են, ո՛չ ալ փաստարկուած: «Ուղեցոյց երիտասարդ դեսպանին» աշխատանքը ուղղուած է լրացնելու այս բացը»:

Գիրքին մէջ ուսումնասիրուած են Հայոց ցեղասպանութեան մասին թրքական գրականութիւնն ու հակահայկական կայքերու քարոզչական բնոյթը: Այս մարզին մէջ ճանչցուած հայ մասնագէտներու հետ քննարկուած են թրքական ժխտողական հիմնական թեզերը, միացեալ փորձ կատարուած է վերջիններուն տալու կարելի եղածին չափ հիմնաւոր, սեղմ եւ ընդգրկուն պատասխաններ: Գիրքին մէջ, մասնաւորապէս կը քննարկուին Թուրքիոյ ժխտողական քաղաքականութիւնը, Հայոց ցեղասպանութեան զոհերուն թիւը, հայերու ինքնապաշտպանութիւնները, բռնագաղթի՝ իբրեւ բնաջինջ գործիքի օգտագործումը, ինչպէս նաեւ օսմանեան դատարանին կողմէ հայերու կոտորածներուն դատապարտումը:

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Արժանթինի հայ համայնքը իր երախտագիտութիւնը յայտնած է երկրի իշխանութիւններուն, որ 8 տարի առաջ Յունուարին Արժանթին պաշտօնապէս ճանչցած է Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Այդ առիթով Հայ դատի Հարաւային Ամերիկայի յանձնախումբը հանդէս եկած է յայտարարութեամբ մը ուր նշուած է, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը յանցանք էր մարդկութեան դէմ եւ ճանչնալով ցեղասպանութիւնը Արժանթին ճակատագրական քայլ կատարեց՝ բարձր դասելով պատմական ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնը եւ տուրք չտալով քաղաքական, տնտեսական ճնշումներուն ու շահարկումներուն:

11 Յունուար 2007-ին Արժանթին ընդունեց թիւ 26199 օրէնքը, որուն համաձայն, 1915-1922 թուականներուն Թուրքիոյ հայերուն տեղահանութիւնն ու կոտորածը ճանչցաւ իբրեւ ցեղասպանութիւն: Օրէնքը կը շեշտէ, որ այդ տարիներուն աւելի քան 1.5 միլիոն հայ զոհուած է: Միաժամանակ, 24 ապրիլը Արժանթինի մէջ ճանչցուեցաւ իբրեւ «Ազգերու միջեւ համերաշխութեան եւ յարգանքի օր»:

ՈՒՐՈՒԿՈՒԷՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿՈՉ Կ՛ՈՒՂՂԷ՝ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՏՇԱՃ ՅԱՐԳԱՆՔ ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՒ

«Արմէնփրես»՝ վկայակոչելով «Փրենսա Արմենիա»-ն, կը հաղորդէ, որ Ուրուկուէյի նախագահ Խոսէ Մուխիքա երկրի պետական ձայնասփիւռին եւ պատկերասփիւռին միջոցով Ողջակիզումի զոհերու յիշատակին նուիրուած իր ելոյթին մէջ խօսած է նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան մասին եւ կարեւոր նկատած 20-րդ դարու առաջին ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման հարցը:

«Մենք մեր աջակցութիւնը կը յայտնենք հրեայ ժողովուրդին: Անոնք մեր ազգի կարեւորագոյն մասերէն են: Մենք պէտք չէ մոռնանք նաեւ հայ ժողովուրդին դէմ իրագործուած ցեղասպանութիւնը: Ուրուկուէյ կը պնդէ, որ պատշաճ յարգանք ու հանդուրժողականութիւն պէտք է ըլլայ մարդկութեան դէմ գործուած բոլոր յանցանքներուն համար», ըսած է Մուխիքա՝ աւելցնելով, որ միայն խիստ եւ ուժեղ կրթութիւնը, ինչպէս նաեւ հանդուրժողականութեան ուղղուած մարզումները կրնան դառնալ աշխարհի մէջ խաղաղ գոյակցութեան երաշխաւորը:

ԻՏԱԼԻՈՅ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԺԽՏՈՒՄԸ ՔՐԷԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՕՐԻՆԱԳԻԾ ՄԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՑ

Իտալիոյ Ծերակոյտը հրեական Ողջակիզման ու այլ ցեղասպանութիւններու եւ մարդկութեան դէմ յանցագործութիւններու ժխտումը քրէականացնող օրինագիծ մը վաւերացուցած է:

Ըստ թրքական «Սէօզճի» թերթին՝ օրինագիծը պէտք է նաեւ խորհրդարանին կողմէ վաւերացուի եւ հանրապետութեան նախագահին կողմէ ստորագրուի՝ օրէնքի վերածուելու համար:

Կարգ մը թրքական լրատուամիջոցներ այս քայլը կը բնութագրեն իբրեւ Թուրքիան զայրացնելու համար առնուած քայլ:

Սոյն օրինագիծով կը նախատեսուի մինչեւ 3 տարի ազատազրկում եւ 10 հազար եւրոյի տուգանք այն անձերուն համար, որոնք ցեղասպանութիւնները, զինուորական եւ մարդկութեան դէմ կատարուած յանցագործութիւնները կը ժխտեն կամ կը նուաստացնեն:

ՖՐԱՆՍԱՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ, ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՂՔԻՆ Է

Ֆրանսայի նախագահ Ֆրանսուա Օլանտ գլխաւորեց Փարիզի մէջ 28 Յունուարին տեղի ունեցած Ֆրանսայի Հայկական կազմակերպութիւններու համակարգող խորհուրդի տարեկան ընթրիքը, որուն ընթացքին պաշտօնապէս սկիզբ տրուեցաւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած նախաձեռնութիւններու ծրագիրին:

«Արմէնփրես»-ի հետ զրոյցի ընթացքին ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Ֆրանսայի Հայկական կազմակերպութիւններու համակարգող խորհուրդի համանախագահ Մուրատ Փափազեան ըսաւ, թէ ճաշկերոյթին մասնակցեցաւ Ֆրանսայի քաղաքական վերնախաւը. «Ասիկա լուրջ զօրակցութեան նշան է: Այդ կը նշանակէ, որ Ֆրանսա հայ ժողովուրդի, հայ դատի եւ Հայաստանի կողքին է», ըսաւ Փափազեան: Ան չբացառեց, որ, կարելի է, Ապրիլ 24-ին առանձին պատուիրակութիւն ուղարկուի Թուրքիա, սակայն հաստատեց, որ «բարձրագոյն մակարդակի պատուիրակութիւնը, նախագահին գլխաւորութեամբ, այդ օրը պիտի գտնուի Հայաստանի մէջ», ընդգծեց Փափազեան:

ՊԱՊԸ 12 ԱՊՐԻԼԻՆ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԻՏԻ ՄԱՏՈՒՑԷ

Ըստ «Ինֆորմաթոր» կայքին, Վատիկան պաշտօնապէս հաստատած է, որ պապը 12 Ապրիլին Ս. Պետրոս տաճարին մէջ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած պատարագ պիտի մատուցէ:

«Թուրքիոյ կողմէ ցեղասպանութիւնը գործադրուած է 24 Ապրիլ 1915-ին, որ, սակայն, Թուրքիան չի ճանչնար եւ բազմաթիւ տարիներու ընթացքին պոյքոթի ենթարկած է պատմական իրողութեան որեւէ ներկայացում: Օսմանեան կայսրութեան մէջ մէկուկէս միլիոն քրիստոնեայ հայ զոհուած է Ապտուլ Համիտ Բ.-ի նախաձեռնած կոտորածներուն ժամանակ, զորս աւարտին հասցուց ժամանակակից Թուրքիոյ հայր Քեմալ Աթաթուրք», կը գրէ աղբիւրը:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՏԱՔՈԹԱ ԿԸ ՃԱՆՉՆԱՅ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Միացեալ Նահանգներու Հարաւային Տաքոթա նահանգի Ներկայացուցիչներու տունը ճանչցած է Հայոց ցեղասպանութիւնը՝ հանդիսանալով 43-րդը ամերիկեան նահանգներու այն շարքին, որոնք ճանչցած են Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Հարաւային Տաքոթայի Ներկայացուցիչներու տունը որդեգրած է բանաձեւ մը, որուն մէջ կը դատապարտէ Հայոց ցեղասպանութեան ժխտումը եւ կը քաջալերէ Հայոց ցեղասպանութեան ուսուցումը նահանգի դպրոցներուն մէջ:

«Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակը նշելով Հարաւային Տաքոթա նահանգին մէջ, կոչ կ՛ուղղենք Միացեալ Նահանգներու նախագահին եւ Քոնկրեսին պաշտօնապէս ճանչնալու Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ վերահաստատելու պատմական իրողութիւնն ու փաստերը «որոնք կատարուեցան այդ շրջանին հայերուն, յոյներուն եւ այլ քրիստոնեաներու նկատմամբ, որոնք կ՛ապրէին իրենց պատմական հողերուն վրայ», կը նշուի բանաձեւին մէջ:

ԸՆԿԵՐՎԱՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆԸ 2015-ԻՆ ՊԻՏԻ ԱՆԴՐԱԴԱՌՆԱՅ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ

Դեկտեմբեր 12-13-ին ՄԱԿ-ի Ժընեւի կեդրոնատեղիին մէջ գումարուեցաւ Ընկերվար Միջազգայնականի խորհուրդի նիստը, որուն ՀՅԴ-ի կողմէ մասնակցեցաւ ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Ընկերվար Միջազգայնականի փոխնախագահ Մարիօ Նալպանտեանը:

Ժողովի բացումը կատարեցին ՄԱԿ-ի Ժընեւի կեդրոնատեղիի գլխաւոր տնօրէն Միքայէլ Մոլլըրը, ՄԱԿ-ի գաղթականներու բարձր յանձնակատար Անթոնիօ Կութթերասը, Ընկերվար Միջազգայնականի նախագահ Ճորճ Փափանտրէուն եւ քարտուղար Լուիս Այալան:

Խորհուրդի ժողովի գլխաւոր նիւթն էր «Միջազգային խաղաղութիւն եւ անվտանգութիւն` տագնապներու լուծում եւ ահաբեկչութեան դէմ պայքար»: Օրակարգի այդ գլխուն տակ ելոյթ ունեցաւ նաեւ դէտի կարգավիճակ ունեցող Ազըրպէյճանի Ընկերվար ժողովրդավար կուսակցութեան ներկայացուցիչը, կրկնելով Ազրպէյճանի իշխանութեան, յատկապէս` նախագահ Իլհամ Ալիեւի հակահայ մոլուցքը:

Ազրպէյճանցիի ելոյթին յաջորդեց ՀՅԴ-ի ներկայացուցիչին ելոյթը: Մարիօ Նալպանտեան նախ անդրադարձաւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին, դիմեց Թուրքիոյ ճանչնալու իր իսկ պատմութիւնը եւ կոչ ուղղեց բոլորին մասնակից դառնալու 100-րդ տարելիցի ոգեկոչումին: Նալպանտեան ապա պատասխանեց ազրպէյճանցի ներկայացուցիչի հակահայ ելոյթին` ցաւ յայտնելով, որ այդ կուսակցութիւնը փաստօրէն դարձած է Ազրպէյճանի իշխանութիւններու գործիքը:

Ժողովի աւարտին, իր փակման խօսքին մէջ, Ընկերվար Միջազգայնականի նախագահ Ճորճ Փափանտրէու անդրադարձաւ յիշողութեան կարեւորութեան եւ այդ ծիրին մէջ ըսաւ, թէ որոշուած է, որ Ընկերվար Միջազգայնականի խորհուրդը Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին առիթով, այդ հարցը պիտի դարձնէ օրակարգի նիւթ:

ՌԻՎԼԻՆ ՄԱԿ-Ի ԱՄԲԻՈՆԷՆ ԽՕՍԱԾ Է ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Իսրայէլի նախագահ Ռուվէն Ռիվլին ՄԱԿ-ի մէջ Ողջակիզումի զոհերու յիշատակի միջազգային օրուան առիթով արտասանած իր ծաւալուն խօսքին մէջ` անդրադարձած է նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան` նշելով, որ 1915-ին Օսմանեան կայսրութեան մէջ աւելի քան մէկ միլիոն հայ սպաննուած է. ան ընդգծած է, որ «մինչեւ օրս Իսրայէլ զայն չէ ճանչցած իբրեւ ցեղասպանութիւն»:

Ռիվլին մէջբերած է 1915-ին Պաղեստինի մէջ հրէական լրտեսական ցանցի ղեկավարներէն մէկուն` Աւշալոմ Ֆէյնպերկի գրածը Հայկական ողբերգութեան մասին ու շեշտած է. «Ֆէյնպերկ ասիկա գրած է ճիշդ 100 տարի առաջ: Կասկածի եւ հերքման 100 տարի: Այն տարիներու Իսրայէլի մէջ, ուր ես ծնած եմ, ոչ ոք չէր հերքեր տեղի ունեցած կոտորածը: Երուսաղէմի բնակիչները, ծնողներս տեսած են այդ աղէտէն վերապրած, սոված եւ խեղճուկ հազարաւոր հայ տեղահանուածները, որոնք Երուսաղէմ հասած են: Անոնք այնտեղ ապաստան գտան, եւ մինչեւ օրս անոնց ժառանգորդները կը շարունակեն ապրիլ Երուսաղէմի մէջ: Այն ժամանակ` 1915-էն ետք կը յառաջանար հարցում մը` ո՞վ է յաջորդը: Պատասխանը չուշացաւ` քանի մը տասնամեակ ետք ի յայտ եկաւ, որ յաջորդը հրեաներն են»:

«Մենք մեզի անկեղծօրէն հարցնենք` արդեօք մեր պայքարը, ցեղասպանութեան երեւոյթին դէմ ՄԱԿ-ի պայքարը բաւարար չափով արդիւնաւէ՞տ էր: Պոսնիոյ մէջ արդիւնաւէ՞տ էր, արդեօք անիկա արդիւնաւէ՞տ է այսօր Սուրիոյ կամ Նիկերիոյ մէջ` «Պոքօ Հարամ»-ի դէմ», ըսած է ան:

«Միւս կողմէ, պէտք է յիշենք, որ այդ կարմիր գիծերը մեզի պիտի պարտաւորեցնեն չաղաւաղել ու շնականօրէն չշահարկել զայն` կեղծ առարկայականութեան անուան տակ, ինչ որ կը կատարուի մարդու իրաւունքներու հռետորաբանութեան պարագային, որ «ցեղասպանութիւն» եզրը կ՛օգտագործէ միայն քաղաքական նպատակներով», յայտարարած է Իսրայէլի նախագահը:

ԵԻՐՈԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԱԾ

Փետրուար 4-ին Եւրոպական Միութեան խորհրդարանին մէջ յայտարարուեցաւ Եւրոխորհրդարան-Հայաստան բարեկամութեան խումբի վերակազմութիւնը: Այսպիսով, Եւրոպական խորհրդարանի 8-րդ նստաշրջանը ունեցաւ վերակազմուած բարեկամութեան խումբ, Եւրոպական խորհրդարանին մէջ ներկայացուած քաղաքական բոլոր խումբերէն 45 անդամներու մասնակցութեամբ:

Արարողութեան ընթացքին բարեկամութեան խումբի նախագահ վերահաստատուեցաւ դոկտ. **Էլենի Թէոխարուս** (Կիպրոս, Եւրոպայի ժողովրդական կուսակցութիւն – քրիստոնեայ դեմոկրատ խմբակցութիւն), իսկ փոխնախագահներ հաստատուեցան դոկտ. **Չարլզ Թանոք** (Անգլիա, Եւրոպայի պահպանողականներու եւ բարեփոխումներու խմբակցութիւն), **Ֆրանք Էնկել** (Լիւքսամպուրկ, Եւրոպայի ժողովրդական կուսակցութիւն – քրիստոնեայ դեմոկրատ խմբակցութիւն), **Միշել Ռիվազի** (Ֆրանսա, Կանաչներ – Եւրոպայի ազատ դաշինք խմբակցութիւն) եւ **Միլթիատիս Քիրքոս** (Յունաստան, Ընկերվար դեմոկրատ յառաջդիմական դաշինք խմբակցութիւն):

Դոկտ. Թէոխարուս իր ողջոյնի խօսքին մէջ ներկայացուց խումբի առաքելութիւնը եւ կարեւորութիւնը, յատկապէս Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին ընթացքին: Ան կարեւոր նկատեց Արցախի հիմնահարցի, հայկական դարաւոր մշակոյթի եւ պատմութեան ներկայացումը եւրոպական քաղաքական շրջանակներուն եւ հասարակութեան, ինչպէս նաեւ խումբին ունենալիք ներդրումը` Հայաստանին դէպի Եւրոպա մերձեցման: Կարեւորութեամբ շեշտեց, որ բարեկամութեան խումբը աշխատանք պիտի տանի ընդլայնելու իր անդամներուն թիւը` կոչ ուղղելով եւրոպացի երեսփոխաններուն` միանալու բարեկամութեան խումբին:

Ապա, խօսք առին Եւրոպական Միութեան մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան Թաթուլ Մարգարեան եւ ՀՅԴ Եւրոպայի Հայ դատի յանձնախումբի նախագահ Գասպար Կարապետեան: Վերակազմութեան արարողութեան ընթացքին յայտարարուեցաւ, թէ եւրոպացի երեսփոխաններու պատուիրակութիւն մը Ապրիլ 24-ին պիտի այցելէ Հայաստան` ներկայ գտնուելու Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի ձեռնարկներուն:

ՓԵՐԻՆՉԵՔԻ ԳՈՐԾՈՎ ՎՃԻՌԸ` 6-8 ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Յունուար 28-ին Մարդկային իրաւանց եւրոպական դատարանի Մեծ պալատին մէջ տեղի ունեցաւ «Փերինչեք ընդդէմ Զուիցերիա» գործի լսումը: Դատարանը գործին առնչութեամբ վճիռ պիտի արձակէ 6-8 ամսուան ընթացքին:

Դատական նիստին` առաջինը խօսք առած է Տողու Փերինչեք: Փերինչեք յայտարարած է, որ 1915-ի հարցը վիճելի է եւ պնդած որ ինք, իբրեւ հարցի ուսումնասիրութեամբ զբաղած գիտնական, իր ուսումնասիրութիւններուն ընթացքին եզրակացուցած է, որ Օսմանեան պետութիւնը հայ քաղաքացիները ոչնչացնելու նպատակ չէ հետապնդած, եւ ատիկա եղած է Համաշխարհային Ա. պատերազմով պայմանաւորուած հարկադիր տեղահանութիւն: Ան պնդած է, որ Եւրոպայի մէջ Հայոց ցեղասպանութեան «թապուներուն» պատճառով թուրքերը մշտապէս անարգուած են, եւ խաղաղութեան ու եղբայրութեան կոչ ուղղած է:

Հայկական կողմէն հանդէս եկած են Եւրոպական դատարանին մէջ Հայաստանի կառավարութեան լիազօր ներկայացուցիչ Գէորգ Կոստանեան եւ Հայաստանը ներկայացնող միջազգային կարգի փաստաբաններէն երկուքը` Ամալ Քլունի եւ Ճեֆրի Ռապըրթսըն:

Իրաւաբան Ճեֆրի Ռապըրթսըն շեշտած է, որ ժամանակակից աշխարհը պէտք է ապրի ազատ, առանց խտրականութեան եւ ատելութեան: Ան Թալէաթ փաշան անուանած է թրքական Հիթլեր: Իսկ Ամալ Քլունի անդրադարձած է Թուրքիոյ մէջ խօսքի ազատութեան մռայլ վիճակին եւ մարդկային իրաւանց խախտումներուն: Քլունի նաեւ անդրադարձած է Հրանդ Տինքի սպանութեան` շեշտելով, որ այդ ոճիրը թուրք ազգայնականներուն ձեռքի գործն է:

Դատավարութեան ուղեկցած են բողոքի ցոյցեր: Դատարանի դիմաց հաւաքուած են հայեր եւ թուրքեր: Տասնեակ ոստիկաններ ու ոստիկանական մեքենաներ հսկած են մասնակիցներուն:

Անդրադառնալով Փըրինչեքի հարցին, ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Ֆրանսայի Հայկական կազմակերպութիւններու համակարգող խորհուրդի նախագահ Մուրատ Փափազեան յայտնեց. «Մենք շատ դրական ակնկալիքներ ունինք եւ համոզուած ենք, որ դատարանը չի կրնար Փերինչեքի օգտին որոշում տալ: Երկու ժամ տեւեց դատավարութիւնը, բայց մինչ այդ Յունուարէն ներկայացուցած էին իրենց գրաւոր եզրակացութիւնները, եւ դատախազները այս փաստաթուղթերը ուսումնասիրած են: Մեր կողմը հարուստ է նիւթերով, պատրաստուած է, իրաւական առումով յագեցած: Թրքական կողմին դիրքերը թոյլ են, իսկ մերը` անհամեմատ ուժեղ»:

ՍԻՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻ ԴԱՏԻՆ ԹՂԹԱԾՐԱՐԸ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ ԻՐ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՁԵՒԸ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կողմէ Թուրքիոյ Սահմանադրական դատարանին մօտ բացուելիք դատով զբաղող յանձնախումբը վերջերս ժընեւի մէջ ունեցաւ իր վերջին նիստը Արամ Ա. վեհափառ հայրապետին նախագահութեամբ:

Մասնագէտներէ կազմուած յանձնախումբը անցնող շուրջ երկու տարիներուն ընթացքին, միշտ վեհափառ հայրապետին ներկայութեամբ, հանդիպումներ ունեցած էր պատրաստելու համար Սիսի պատմական կաթողիկոսարանի վերադարձի պահանջին դատական թղթածրարը:

Յիշեալ թղթածրարը իր վերջնական ձեւը ստացաւ եւ մօտ օրէն պիտի ներկայացուի Թուրքիոյ Սահմանադրական դատարան: Բնականաբար, այս դատը իր էութեամբ հայ եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին դատը ըլլալով, այս ուղղութեամբ ըլլալիք զարգացումներուն մասին տեղեակ պիտի պահուի հայ ժողովուրդը:

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒ ԼԻԱԳՈՒՄԱՐ ՆԻՍՏԵՐԸ

Անթիլիասի մայրավանքին մէջ, 6-9 Փետրուարին տեղի ունեցան Ազգային կեդրոնական վարչութեան Կրօնական ու Քաղաքական ժողովներու լիագումար նիստերը, նախագահութեամբ Արամ Ա. կաթողիկոսին: Ազգային կեդրոնական վարչութեան ժողովներուն յաջորդեց թեմակալ առաջնորդներու հանդիպումը յիշեալ մարմիններուն հետ: Վարչական, տնտեսական, յարաբերական եւ այլ բազմաթիւ հարցերու շուրջին, ժողովական հանդիպումները յատուկ կարեւորութեամբ անդրադարձան հետեւեալ նիւթերուն.

Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի նշում, Հայոց ցեղասպանութեան նահատակներուն սըրբադասում 23 Ապրիլին Սուրբ Էջմիածնի մէջ, Միջեկեղեցական եւ միջկրօնական յարաբերութիւններ, Միւռոնօրհնէք 18 Յուլիսին եւ յարակից ձեռնարկներ, Դպրեվանքին, քրիստոնէական դաստիարակութեան, երիտասարդութեան վերաբերեալ հարցեր, Հայագիտական-կրթական աշխատանքներ եւ Սուրիոյ հայութեան վերականգնումը:

Յատուկ անդրադարձ կատարուեցաւ Սիսի պատմական կաթողիկոսարանի վերադարձը պահանջող դատին: Վեհափառ հայրապետը շեշտեց, որ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի նշման ծրագիրներու շարքին յիշեալ դատը եզակի տեղ պիտի գրաւէ: Դատին նպատակն է միջազգային կարծիքը հրաւիրել մեր կալուածներու վերադարձին ներկայացուցած յատուկ կարեւորութեան վրայ՝ Հայոց ցեղասպանութեան հատուցման շրջագիծին մէջ: Արամ Ա. կաթողիկոս իր գնահատանքը յայտնեց այն ազգայիններուն, որոնք նիւթապէս զօրավիգ պիտի կանգնին այս յոյժ կարեւոր ծրագիրի իրագործման եւ ըսաւ, որ յառաջիկայ շաբաթներուն դատը պիտի ներկայացուի Թուրքիոյ դատարանին:

Սուրիահայութեան կացութեան մասին մանրամասն զեկուցում տրուեցաւ թեմակալ առաջնորդին կողմէ: Ազգային կեդրոնական վարչութիւնն ու թեմակալ առաջնորդները իրենց զօրակցութիւնը յայտնելով Սուրիոյ հայութեան, յանձնառու եղան շարունակելու իրենց մասնակցութիւնը բերել սուրիահայութեան վերականգնումի աշխատանքներուն:

ԵՒՐՈԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ 24 ԱՊՐԻԼԻՆ ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԵՆ

Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին առիթով, Եւրոպական խորհրդարանին մէջ տեղի պիտի ունենան տարբեր ձեռնարկներ, որոնք նպատակ ունին ոչ միայն լայն հանրութեան ներկայացնել դար մը առաջ տեղի ունեցած առաջին ցեղասպանութեան մասին, այլ նաեւ իրաւական եւ քաղաքական ճամբով պահանջել ճանաչում եւ հատուցում: ՀՅԴ Եւրոպայի Հայ դատի յանձնախումբի նախագահ Գասպար Կարապետեան յայտնած է, որ յանձնախումբը Եւրոպական խորհրդարանի երեսփոխաններուն հետ կը մշակէ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած բանաձեւ, որ մինչեւ 24 Ապրիլ պէտք է դրուի քուէարկութեան:

«Բանաձեւը պիտի դատապարտէ Թուրքիան, դար մը առաջ կատարած Ցեղասպանութեան համար: Մենք նաեւ կը ցանկանք, որ բանաձեւով փոխհատուցման իրաւական պահանջ դրուի: Մեծ կուսակցութիւններուն հետ կ՛աշխատինք, որպէսզի ունենանք անհրաժեշտ քուէները եւ բանաձեւը խորհրդարանին մէջ յաջողինք վաւերացնել», ըսած է Գասպար Կարապետեան:

Բացի բանաձեւի ընդունումէն, կը նախատեսուի, որ Եւրոպական խորհրդարանի երեսփոխաններու պատուիրակութիւնը Ապրիլին այցելէ Հայաստան եւ հայ ժողովուրդին հետ ոգեկոչէ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակը:

Կարապետեան յայտնեց, որ 24 Ապրիլէն ետք ալ Եւրոպական խորհրդարանին մէջ Հայոց ցեղասպանութեան նուիրուած ձեռնարկները պիտի շարունակուին: Մայիսին տեղի պիտի ունենայ յուշարձանագէտ Սամուէլ Կարապետեանի «Եղեռնը Եղեռնէն ետք» խորագիրով ցուցահանդէսը, ուր ներկայացուած պիտի ըլլան յուշարձանագէտին նկարած լուսանկարները:

Աշնան Հայ դատի յանձնախումբը պիտի կազմակերպէ միջազգային գիտաժողով՝ նուիրուած Հայոց ցեղասպանութեան: «Գիտաժողովը պիտի ունենայ գիտական ու քաղաքական բաժիններ: Ներկայ պիտի ըլլան միջազգային իրաւունքի մասնագէտներ, ցեղասպանագէտներ, պատմաբաններ եւ քաղաքական գործիչներ:

Մենք նաեւ կը ցանկանք, որ քաղաքացիներ ալ ներկայ գտնուին, որպէսզի լսեն քննարկումները: Այս ուղղութեամբ ներկայիս կ՛ընթանան աշխատանքներ», ըսած է Գասպար Կարապետեան՝ աւելցնելով, որ մինչեւ 24 Ապրիլ քանի մը լեզուներով պիտի հրատարակուի Հայոց ցեղասպանութեան մասին ամփոփ գիրք մը, որ պիտի պարունակէ քարտէսներ, լուսանկարներ: Գիրքը, որ պիտի ըլլայ գերմաներէն, ֆրանսերէն եւ անգլերէն, պիտի բաժնուի Եւրոպական խորհրդարանի երեսփոխաններուն:

ՏԱՒՈՒԹՕՂԼՈՒ ԿՈՉՈՎ ԿԸ ԴԻՄԷ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Թուրքիոյ վարչապետ Ահմէթ Տաւութօղլու Հրանդ Տինքի սպանութեան 8-րդ տարելիցին առթիւ հայերուն հետեւեալ ուղերձը յղած է.

«Հրանդ Տինք Անատոլուի թանկարժէք մտաւորական մըն էր, որ ուղիներ կը փնտռէր հայերու եւ թուրքերու միացեալ ապագան կառուցելու համար: Հայ-թրքական բարեկամութեան հաւատացող բոլոր անձերուն կը հրաւիրենք նոր սկիզբի համար աջակցութիւն ցոյց տալու եւ կ՛ուզենք դիմել բոլոր հայերուն:

«Պատերազմական պայմաններու տակ Թուրքիա ստիպուած եղած է կիրարկել պարտադիր գաղթի քաղաքականութիւն, որ պատճառ դարձած է ոչ մարդկային հետեւանքներու: Թուրքիա կը կիսէ հայերու ցաւը եւ վճռական ջանքեր կը գործադրէ երկու ժողովուրդներուն միջեւ կրկին զգացական կապեր ստեղծելու համար: Մեր յարաբերութիւնները պատանդ վերցուցած թշնամութիւնը յաղթահարելու համար եւ գլխաւորաբար երկխօսութեան միջոցով շարժելու անհրաժեշտութեան մասին ամենէն վճռական արտայայտութիւնը 23 Ապրիլ 2014-ի ցաւակցական ուղերձն է: Ժամանակը, որ կանգ առած է 1915-ին, կը շարունակուի, երբ թապուները քանդուին: Թուրքիան այդ կէտը յաղթահարած է:

«Կարելի է, որ երկու տեղաբնիկ ժողովուրդներ հասնին միմեանց հասկնալու եւ միասին ապագային նայելու հասունութեան: Աշխարհագրական նոյն վայրին մէջ ապրող եւ երկար ժամանակ պատմութիւնը կիսող հայերը եւ թուրքերը բոլոր հարցերը միայն իրարու հետ կրնան խօսիլ, լուծման ճամբաներն ալ միասին կրնան որոնել: Այս պատճառով անհրաժեշտ է, որ փոխադարձ վստահութեան եւ համագործակցութեան հասկացողութիւն զարգացնենք, 800 տարուան միացեալ պատմութեան լոյսին տակ զիրար վերստին ճանչնանք: Ճիշդ այդ պատճառով, մեր հայ բարեկամներուն կը հրաւիրենք աւելի շատ այցելելու Թուրքիա՝ փոխադարձ կարծրատիպերը վերցնելու համար:

«Կիսել ցաւերը, վիրակապել վէրքերը եւ կրկին կարենալ ստեղծել բարեկամութիւն: Մեր անկեղծ ցանկութիւնն է ատիկա», ըսած է Տաւութօղլու:

ՏԵՐ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ. «ԹՈՂ ՆԵՐՈՒԻ, ՈՐ ԿԸ ԿԱՍԿԱԾԻՆՔ ԱՅԴ ԱՄԵՆՈՒՆ ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԵԱՆ»

«Թուրքիոյ վարչապետ Ահմէթ Տաւութօղլուի՝ օրերս հայերուն ուղղուած ուղերձը պէտք է դիտարկել ոչ թէ առանձին, այլ իբրեւ մէկ ընդհանուր քաղաքականութեան մաս, որ 100-ամեակի շեմին հայութեան նախաձեռնութիւններուն հակազդելու համար ծրագրած է Թուրքիան», ըսած է ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ Յակոբ Տէր Խաչատուրեան՝ աւելցնելով, որ հակառակ Տաւութօղլուի մեղմ եւ յառաջդիմական երեւնալու բոլոր ջանքերուն, անոր յայտարարութեան ետեւ շատ հրողութիւններ թաքնուած են:

«Թող ներուի, որ կը կասկածինք այդ ամենուն անկեղծութեան, որովհետեւ Թուրքիոյ մէջ որեւէ ձեւով իսկական բարեկամութիւն չի կրնար ըլլալ, եթէ իշխանութիւնը չընդունի ցեղասպանութեան փաստը եւ անոր հետեւանքներու վերացման համար աշխատանք չտանի», ընդգծած է Տէր Խաչատուրեան:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ. «24 ԱՊՐԻԼԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ՄԻ՛ ԳԱՔ, ԳԱՑԷ՛Ք ԵՐԵՒԱՆ»

Թուրքիոյ մէջ շարք մը հասարակական կազմակերպութիւններ դիմած են օտարերկրեայ ղեկավարներուն, կոչ ընելով չմասնակցելու Տարտանելի ճակատամարտի 100-ամեակի տօնակատարութեան, որ այս տարի առաջին անգամ ըլլալով տեղի պիտի ունենայ Հայոց ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակման օրը՝ 24 Ապրիլին:

«Ակօս» կը տեղեկացնէ, թէ Թուրքիոյ «Մարդկային իրաւունքներու միութեան» այլատեացութեան եւ խտրականութեան դէմ յանձնախումբը, Իզմիրի ասորական եղբայրութեան մշակութային եւ համերաշխութեան շարժումը, «Նոր Զարթօնք» կազմակերպութիւնը, «Զան» ընկերային-քաղաքական տնտեսական հետազօտութիւններու հիմնադրամը միացեալ յայտարարութիւն մը հրապարակած են:

Յայտարարութեան մէջ նշուած է, որ Թուրքիոյ ղեկավարները, ջարդերու սկիզբ նկատուող թուականը յաղթանակի տօնակատարութիւններու վերածելով, կ՛անարգեն ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակը եւ կը ստորացնեն անոնց սերունդները, կը հրաժարին զոհերուն պատշաճ յարգանք ցուցաբերելէ: Կազմակերպութիւնները կոչ ըրած են աշխարհի առաջնորդներուն, որ յայտարարեն, թէ իրենք չեն անարգեր ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակը:

«Մենք գիտենք, որ շարք մը պետութիւններ բացէ ի բաց չեն խօսիր 1915-ի ցեղասպանութեան մասին: Բայց կրկին անոնցմէ քիչ մը խիղճ կը պահանջենք եւ կ՛ըսենք. գացէ՛ք Երեւան, ուր իսկապէս ցաւ կայ», մամլոյ յայտարարութենէն ետք ըսած է «Մարդկային իրաւունքներու միութեան» փոխնախագահի Էրեն Քեսքին:

«ՍԻ.ԷՆ.ԷՆ.ԹԻՒՐՔ»-Ի ՀԵՏ ՈՒՂՂԱԿԻ ՍՓՌՈՒԱԾ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԻ ՄԸ ԸՆԹԱՑՔԻՆ. «ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ Է» ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԾ Է ՏԵՄԻՐԹԱՇ

Թուրքիոյ ժողովուրդներու ժողովրդավարական կուսակցութեան համանախագահի Սելահեթթին Տեմիրթաշ «Սի.Էն.Էն.Թիւրք» պատկերասփիւռի կայանի ուղիղ սփռումին ընթացքին յայտարարած է, որ Հայոց ցեղասպանութիւն տեղի ունեցած է:

Ցեղասպանութիւնը ճանչցող քիւրտ գործիչը նշած է, որ ատոր մէջ դերակատարութիւն ունեցած են նաեւ քիւրտերը: «Մենք առանց տատամսելու կ՛ընդունինք, որ Հայոց ցեղասպանութիւն տեղի ունեցած է: Քիւրտերն ալ, բոլորն ալ դերակատարութիւն ունեցած են այդ ցեղասպանութեան գործին մէջ: Սակայն քաղաքական որոշում կայացնողները եղած են Թալէաթ փաշան ու Էնվեր փաշան եւ «Իթթիհաթ վէ թերաքքին»: Եթէ օսմանեան ամբողջ ժառանգութեան տէր կը կանգնինք, ատոր ալ տէր կանգ-նեցէ՛ք: Մինչեւ իսկ եթէ այդպէս չէ՝ առերեսուե-ցէ՛ք այդ ցաւին», կոչ ուղղած է ան:

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՏԻՆՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

«Ակօս» շաբաթաթերթը կը հաղորդէ, որ Թուրքիոյ ժողովուրդներու ժողովրդավարական կուսակցութեան Շիշլիի մասնաճիւղը Հրանդ Տինքի սպանութեան 8-րդ տարելիցին առիթով քայլարշաւ կազմակերպած է:

Քայլարշաւին մասնակիցները ստորագրահաւաքի սկսած են «Էրկենեքոն»-ի փողոցը Հրանդ Տինքի անունով կոչելու համար: Ստորագրահաւաքը պիտի շարունակուի մինչեւ Հայոց ցեղասպանութեան սկիզբի օրը նկատուող Ապրիլ 24-ը:

«Առերեսուեցէ՛ք Հրանդի հետ, ցեղասպանութեան հետ», պաստառը պարզած շուրջ 50 մարդ քայլարշաւի ընթացքին տարբեր կարգախօսներով հանդէս եկած են՝ մասնաւորաբար. «Քիւրտ, թուրք, հայ. կեցցէ՛ ազգերու եղբայրութիւնը», «Մեր եղբայրն ես, Հրա՛նդ», «Բոլորս Հրանդ ենք, բոլորս հայ ենք» եւ այլն:

Տինքի սպանութեան 8-րդ տարելիցին առիթով անոր գերեզմանը այցելած են հարազատներն ու զինք գնահատողները:

Հրանդ Տինքի յիշատակը ոգեկոչելու նպատակով Թաքսիմի հրապարակին վրայ հաւաքուած են հազարաւոր մարդիկ: Ներկաները իրենց առջեւ պահած են մեծ պաստառ մը՝ «Առերեսուեցէ՛ք Հրանդի հետ, Ցեղասպանութեան հետ» վերտառութեամբ:

Քայլարշաւը գլխաւորած են Տինքի ընտանիքը, Ժողովուրդներու ժողովրդավարական կուսակցութեան համանախագահներ Սելահեթթին Տեմիրթաշ եւ Ֆիկեն Եիւքսեքտաղ, ընդդիմադիր Հանրապետական ժողովուրդի կուսակցութենէն երեսփոխան Ումութ Օրան, Սեզկին Թանրըքուլու, Շաֆաք Փավէյ:

Ներկաներէն ոմանք իրենց ձեռքերով բռնած են պաստառներ «Այս Հրանդ Տինքի պողոտան է, այս Հրանդ Տինքի քաղաքն է, այս Հրանդ Տինքի երկիրն է» եւ «1915-էն մինչեւ Հրանդ. կոտորածը կը շարունակուի» գրութիւններով:

Հաւաքին մասնակիցները քայլարշաւ կատարած են եւ հաւաքուած «Ակօս»-ի խմբագրատան առջեւ՝ այն վայրին մէջ, ուր ութ տարի առաջ դաւադիր կերպով սպաննուեցաւ Տինք: Խմբագրատան մօտ եւս տեղադրուած են պաստառներ «Բոլորս Հրանդ ենք, բոլորս հայ ենք», «Քանի տակաւին մենք չենք ըսած, այս դատը պիտի չաւարտի» վերտառութիւններով:

Անգարայի մէջ ոստիկանութիւնը Հրանդ Տինքի սպանութեան 8-րդ տարելիցը նշելու համար հաւաքուած խումբը ցրուած է՝ արցունքաբեր կազ օգտագործելով: Խումբը Սաքարիա հրապարակէն փորձած է քալել դէպի արդարադատութեան նախարարութիւն: Քայլարշաւը, սակայն, արգիլուած է ոստիկանութեան կողմէ: Լարուածութեան սրումին հետ՝ ոստիկանութիւնը հակազդած է: Ցուցարարներուն դէմ նախ ջրաշիթեր, ապա արցունքաբեր կազ օգտագործուած է:

Մալաթիոյ մէջ նոյն առիթով կատարուած արարողութեան ընթացքին երիտասարդ մը հաւաքուածներուն ուղղութեամբ զէնք պարզած է: Ան նախքան կրակելը վնասազերծուած է: Երթին մասնակիցները՝ շուրջ հարիւր հոգի, իրենց ձեռքերուն մէջ Տինքի նկարն ու մեխակներ բռնած, քալած են անոր ապրած թաղամասին մէջ: Սակայն ինքնութիւնը չբացայայտուած անձը զէնք հանած է եւ խումբին ուղղութեամբ բռնած: Այդ պահուն քայլարշաւին հսկող ոստիկանները միջամտելով զինք վնասազերծած են:

Հրանդ Տինքի սպանութեան 8-րդ տարելիցին նուիրուած յիշատակի ձեռնարկներ տեղի ունեցած են նաեւ Թուրքիոյ այլ քաղաքներու՝ Ատանայի, Իզմիրի եւ Այնթապի մէջ:

ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԱԾ Է ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ

Թրքական «Վաթան» օրաթերթի կայքը կը հաղորդէ, որ Պոլսոյ Շիշլի թաղամասին մէջ գտնուող եւ 700 միլիոն թրքական լիրա արժողութեամբ պատմական հայկական գերեզմանատան սեփականութեան իրաւունքը 80 տարի ետք վերադարձուած է Պէյօղլուի Երեք խորան եկեղեցւոյ հիմնադրամին: Զայն ստանալու համար եկեղեցւոյ հիմնադրամը 2011-ին դիմած էր Հիմնադրամներու ընդհանուր խորհուրդին:

Հիմնադրամի ներկայացուցիչ փաստաբան Սիմոն Չեքեմ արդէն ստացած է սեփականութեան վկայականը: Ան նշած է, որ ուրախ է տարածքի հայ համայնքին վերադարձուելուն առիթով:

Փաստաբանը յայտնած է, որ 1830-ին Օսմանեան կայսրութեան կողմէ հայերուն տրամադրուած տարածքը առաջին իսկ օրէն օգտագործուած է իբրեւ գերեզմանատուն: Անիկա Պոլսոյ քաղաքապետարանին յանձնուած է 1930-ին: Հակառակ անոր որ այս տարիներուն ընթացքին անոր սեփականութեան վկայականը հայերուն մօտ չէ եղած, այսուհանդերձ այնտեղ շարունակուած են յուղարկաւորութիւններ կատարուիլ:

Այդ գերեզմանատան մէջ թաղուած են պոլսահայերու կեանքին մէջ կարեւոր նշանակութիւն ունեցած, Թուրքիոյ մէջ յայտնի հայեր՝ մարզիկներ, դերասաններ, արուեստագէտներ, Պոլսոյ հայոց պատրիարքներ, ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ մէջ զինուորական ծառայութեան ընթացքին սպաննուած Սեւակ Պալըքճը:

ՀԱՅ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ Է ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

«Ակօս»ի կայքը հաղորդած է, որ Թուրքիոյ մէջ ազգային փոքրամասնութիւններու ներկայացուցիչ ընտրուած է ազգութեամբ հայ Թորոս Ալճանը: Ան ընտրրուած է՝ ստանալով 90 քուէ, իսկ մրցակիցը՝ հրեայ Սիլվիօ Ովատիան ստացած է 36 ձայն:

Թորոս Ալճան ծնած է 1996-ին, Պոլիս: Ան մասնագիտութեամբ ատամնաբուժ է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴԱՐՁԱՒ ԵՒՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԻԻՐԱՒ ԱՆԴԱՄ

Հայաստան Յունուար 2-էն միացաւ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան (ԵՏՄ): Ռուսիոյ, Պիելոռուսիոյ եւ Ղազախստանի միութեան անդամակցելու մասին համաձայնագիրը ստորագրըւած էր 10 Հոկտեմբեր 2014-ին:

Հայաստան ԵՏՄ գործադիր մարմիններուն մէջ պիտի ներկայացուի փոքր կազմով՝ մինչեւ անոնց լիազօրութիւններուն աւարտը 2015-ի վերջաւորութեան:

ԵՏՄ տարածք ներածուող ապրանքներու մաքսատուրքերուն բաշխման հոլովոյթին մէջ Հայաստանի շահաբաժինը պիտի կազմէ 1,13%, Պիելոռուսիոյ բաժինը՝ 4,65%, Ղազախստանինը՝ 7,25%, իսկ Ռուսիոյ բաժինը՝ 86,97%:

Ծառայութիւններու մարզին մէջ Հայաստան ԵՏՄ անդամներու համաձայնութիւններուն պիտի միանայ ընդհանուր հիմունքներով, իսկ առեւտուրի մարզին մէջ նախատեսուած է աստիճանական անցում ԵՏՄ միասնական մաքսային սակագինին՝ մինչեւ 2022:

Մինչեւ 2022, Հայաստան պիտի կարենայ կիրարկել ԵՏՄ դրոյքներէն տարբեր մաքսատուրքեր շարք մը ապրանքներու համար, ներառեալ՝ միսի եւ մսամթերքի: Մինչեւ 2020 հանրապետութեան համար պիտի գործէ առանձին սակագին կաթնամթերքի, հաւկիթի, մեղրի, իսկ մինչեւ 2019՝ միրգերու որոշ տեսակներու համար:

Բացի ատկէ, Հայաստան մինչեւ 2018 զերոյական մաքսատուրքեր պիտի կիրարկէ պենզինին համար, իսկ միասնական մաքսային սակագինին անցում պիտի կատարէ 2020-ին:

ԵՏՄ-ի անդամակցելու կապակցութեամբ Հայաստան բանակցութիւններու պիտի սկսի Առեւտուրի Համաշխարհային Կազմակերպութեան հետ՝ իր պարտաւորութիւններուն փոփոխութեան շուրջ:

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով շնորհաւորած է իր հայ պաշտօնակից Էդուարդ Նալբանդեանը Հայաստանի՝ պաշտօնապէս Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամակցելուն առիթով:

270 ՄԻԼԻՈՆ ՎԱՐԿ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԻՒԼԷԱԿԱՅԱՆԻՆ

Ռուսիոյ կառավարութիւնը Դեկտ. 25-ին ընդունած է Հայկական Հիւլէական Կայանին շահագործման ժամկէտը 15 տարիով երկարաձգելու նպատակով Հայաստանի կառավարութեան մինչեւ 270 միլիոն տոլար պետական արտահանման վարկ տրամադրելու մասին համաձայնագիր ստորագրելու որոշումը:

ՌՈՒՍՏԱՄԵԱՆ. «ԱՌՃԱԿԱՏՈՒՄԸ ՃԱՆԱՊԱՐՀ ՉԷ»

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութեան խորհուրդի նիստին նախագահ Սերժ Սարգսեանի ելոյթին, ինչպէս նաեւ այդ ելոյթին Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան ղեկավար Գագիկ Ծառուկեանի յայտարարութիւն-պատասխանին եւ Հայաստանի մէջ ստեղծըւած իրավիճակին վերաբերեալ ՀՅԴ Բիւրոյի քաղաքական ներկայացուցիչ Արմէն Ռուստամեան Փե-տըրուար 13-ին հետեւեալ գնահատումը ըրաւ.

«Վերջին շրջանին ներքաղաքական լարուածութիւնը ակնյայտ կ՛աճէր: Քաղաքական բնականոն բանավէճը կը սպառնար անցնիլ անհանդուրժողականութեան, անձնական վիրաւորանքներու, հնարաւոր առճակատումներու խիստ վտանգաւոր, երկրին ու ժողովուրդին անվտանգութիւնը սասանող սահմանը:

«Հայաստանի Հանրապետական եւ Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութիւններուն վերջին յայտարարութիւնները հաստատեցին մեր մտահոգութիւնները: Քաղաքական դաշտի կայացումը, քաղաքական գործընթացներուն մէջ բացառապէս քաղաքական ուժերու եւ քաղաքական մեքանիզմներու դրսեւորումը մշտապէս կարեւորըւած է մեր կողմէ: Պիզնեսի եւ քաղաքականութեան տարանջատումը, գործողութիւններու եւ ծրագիրներու մէջ երկրի, պետութեան շահի գերակայութիւնը սկզբունքներ են, որոնք, մեր համոզմամբ, պէտք է պարտադիր ըլլան մեր երկրի հասարակական-քաղաքական կեանքին մէջ:

«Համոզուած ենք, որ սահմանադրական բարեփոխումներն են այն միջոցը, որ բոլորին կը պարտադրէ առաջնորդուելու այս սկզբունքներով, Ազգային ժողովը կը դառնայ լիարժէք քաղաքական մարմին, երկրին մէջ կը ձեւաւորուի նոր որակի իշխանութիւն, համապատասխան բարոյահոգեբանական մթնոլորտ եւ քաղաքական գործունէութեան նպաստաւոր դաշտ: Համոզուած ենք, որ սահմանադրական փոփոխութիւններու միջոցով կրնան ապահովուիլ մեր ազգային-պետական խնդիրներու լուծումը, նպատակներու իրագործումը, ազգային համերաշխութեան ու միասնականութեան ձեւաւորումը:

«Այսօր, երբ մեր սահմաններուն վրայ չեն դադրիր հակառակորդին յարձակումները, երբ մենք ազգովին կը պատրաստուինք Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին, բոլորէս կը պահանջուի հանդէս գալ ազգային միասնականութեան ապահովման դիրքերէն:

«Մենք համոզուած ենք, որ առկայ հակամարտութիւնն ու առճակատումը չի բխիր մեր պետականութեան ու հասարակութեան շահերէն: Մենք խոհեմութեան, սթափութեան եւ միասնականութեան կոչ կ՛ուղղենք»:

ՀՅԴ-Ի ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՆ

Հայաստանի նախագահի նստավայրին մէջ Փետրուար 17-ին կայացած է նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան առաջնորդ Գագիկ Ծառուկեանի հանդիպումը, որուն ընթացքին հասարակ յայտարարի մը հասած են: Այդ մասին յայտնած է ՀՅԴ Գերագոյն Մարմինի ներկայացուցիչ Աղուան Վարդանեան նշելով, որ հանդիպումը կայացած է ՀՅԴ-ի նախաձեռնութեամբ:

Վարդանեան մերժած է մանրամասնութիւններ հաղորդել կամ մեկնաբանութիւններ ընել: «Առանց փակագիծերը ամբողջութեամբ բանալու ըսեմ, որ Դաշնակցութիւնը կարելին ըրաւ՝ ստեղծըւած իրավիճակէն ելքեր գտնելու համար: Մենք ըրինք մեզմէ կախեալ եղածը, որպէսզի երկիրը չերթայ բախումներու եւ անկանխատեսելի ցընցումներու ուղիով», ըսած է Վարդանեան՝ աւելցընելով, որ Դաշնակցութեան կողմէ եղած ջանքերուն մասին ոչինչ ըսուած է մինչեւ 17 Փետրուարի կէսօր, որովհետեւ կարեւորը արդիւնքն է:

ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ. «ԹԷ՛ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԹԷ՛ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Է ՉԱՆՑՆԻԼ ՈՂՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ»

Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան նախագահ Գագիկ Ծառուկեան Փետըրւար 18-ին հրապարակած է հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Սիրելի՛ հայրենակիցներ, ինչպէս բազմիցս ըսած եմ, մեր բոլորին, եւ անձամբ իմ խնդիրս եւ միշտ տեսած եմ մեր ժողովուրդին, մեր երկրին օգտակար ըլլալու մէջ: Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունեցող խնդիրները լուծելու համար մեզի անհրաժեշտ է ոչ թէ պատերազմիլ իրարու դէմ, այլ հանդարտ, առանց իրար վիրաւորելու աշխատիլ, ցոյց տալ գոյութիւն ունեցող բոլոր թերութիւնները, գտնել լուծումներ եւ զանոնք կեանքի կոչել: Միայն այդպէս կարելի է վերացնել այն իրավիճակը, որ այսօր մենք ունինք մեր երկրին մէջ: Ցաւով կը նշեմ, որ վերջին օրերու ընթացքին հոլովոյթները մեր երկրին մէջ բոլորովին այլ ուղղութեամբ կ՛ընթանան: Այսպէս շարունակուելու պարագային ոչ ոք կը շահի եւ նախ եւ առաջ մեր ժողովուրդը: Այսպէս շարունակել կարելի չէ, յետոյ բոլորս պիտի մեղադրենք մենք զմեզ: Ինծի համար սուղ է մեր քաղաքացիներէն իւրաքանչիւրին կեանքն ու արժանապատուութիւնը: Ոչ մէկ նպատակ կրնայ արդարացնել նոյնիսկ անմեղ մարդու մը արեան հեղումը: Թէ՛ իշխանութեան, թէ՛ ընդդիմութեան խնդիրն է չանցնիլ ողջամտութեան սահմանը: Բոլոր խնդիրները պէտք է լուծուին խաղաղ, օրինական եւ քաղաքական ճանապարհով»:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ. «ԵՌԵԱԿԸ ԱՅԼԵՒՍ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԻ»

Թէեւ Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութիւնը չեղեալ յայտարարած էր 20 Փետրուարին նախատեսուած հանրահաւաքը, սակայն Ժառանգութիւն կուսակցութեան առաջնորդ Րաֆֆի Յովհաննէսեան, այնուամենայնիւ, այդ օր Ազատութեան հրապարակին վրայ էր:

Ան հաւաքուած հարիւրաւոր մարդոց փոխանցեց, թէ իրենք այս խաղը այլեւս չեն խաղար. «Եթէ այսօր, այս ձիւնի փաթիլներուն տակ մենք միասին ըլլայինք հարիւր հազարով, կը ստեղծըւէր նոր Հայաստան: Բայց, ինչ որ մէկը չուզեց: Ժառանգութիւնը չէ, որ դուրս եկած է եռեակէն: Կը ցաւիմ, որ մեր գործընկերները իրենք որոշած են իրենց քայլերով դուրս գալ եռեակէն»:

ՀՅԴ 32-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ ԱՒԱՐՏԵՑ ԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ, ԸՆՏՐԵՑ ՆՈՐ ԲԻՒՐՕ

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան 32-րդ Ընդհանուր ժողովը գումարուեցաւ Դիլիջանի մէջ, 16-24 Յունուար 2015-ին: ՀՅԴ Բիւրոյի հրաւէրով գումարուած ժողովին մասնակցեցան կուսակցութեան կազմակերպական շրջաններու պատգամաւորներ եւ խորհրդակցական ձայնով հրաւիրեալներ:

Դիլիջան մեկնելէ առաջ պատգամաւորները այցելեցին Երեւանի քաղաքային պանթէոն՝ յարգանքի տուրք մատուցելու ՀՅԴ-ի նուիրեալ գործիչներ **Արամ Մանուկեանի**, **Հրայր Մարուխեանի** եւ **Վահան Յովհաննիսեանի** շիրիմներուն:

Ժողովը նախ լսեց, քննարկեց եւ արժեւորեց կուսակցութեան անցնող հաշուետու ժամանակաշրջանի գործունէութիւնը, ձեռքբերումներն ու թերացումները, ապա լրամշակման ենթարկեց յառաջիկայ քառամեակին համար ՀՅԴ քաղաքական ուղեգիծն ու ռազմավարութիւնը եւ արտաքին ու ներազգային ճակատներու վրայ գործունէութիւնն ու դիրքորոշումները, իր համահայկական եւ Հայաստանակեդրոն աշխարհահայեցակքի հիմն վրայ:

Իր աշխատանքներու աւարտին, ՀՅԴ 32-րդ Ընդհանուր ժողովը ընտրեց նոր Բիւրօ, հետեւեալ կազմով.

Վիգէն Բաղումեան (Իրան)
Վիգէն Եագուպեան (ԱՄՆ)
Յակոբ Խաչերեան (Լիբանան)
Հրանդ Մարգարեան (Հայաստան)
Կիրո Մանոյեան (Հայաստան)
Խաչիկ Մուրատեան (ԱՄՆ)
Բենիամին Պչաքճեան (Լիբանան)
Յակոբ Տէր Խաչատուրեան (Գանատա)
Արմէն Ռուստամեան (Հայաստան)
Սպարտակ Սէյրանեան (Հայաստան)
Մուրատ Փափազեան (Ֆրանսա)

ՀՅԴ Բիւրոն իր առաջին նիստին Բիւրոյի ներկայացուցիչ ընտրեց Հրանդ Մարգարեանը, իսկ քաղաքական ներկայացուցիչ՝ Արմէն Ռուստամեանը:

ԱՂՈՒԱՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ՝ ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Յունուար 28-ին տեղի ունեցաւ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի հերթական նիստը, որուն ընթացքին ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ ընտրուած է Աղուան Վարդանեան:

Նախապէս, մինչեւ ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ ընտրուիլը, ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչը Արմէն Ռուստամեանն էր:

❑

Յայտարարութիւն

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան 32-րդ Ընդհանուր ժողովը գումարուեցաւ Դիլիջանի մէջ, 16-24 Յունուար 2015-ին: Ժողովին մասնակցեցան կուսակցութեան կազմակերպական շրջաններու պատգամաւորներ եւ խորհրդակցական ձայնով հրաւիրեալներ:

Ժողովը քննարկեց եւ արժեւորեց կուսակցութեան անցնող հաշուետու ժամանակաշրջանի գործունէութիւնը, ձեռքբերումներն ու բացթողումները, ապա լրամշակման ենթարկեց յառաջիկայ քառամեակին համար ՀՅԴ քաղաքական ուղեգիծն ու ռազմավարութիւնը եւ արտաքին ու ներազգային ճակատներու վրայ գործունէութիւնն ու դիրքորոշումները, իր համահայկական եւ Հայաստանակեդրոն աշխարհահայեցացքի հիմն վրայ:

Ժողովը արձանագրեց որ՝

ա) Հայաստանն ու հայութիւնը կը դիմագրաւեն լուրջ մարտահրաւէրներ Հայաստանի եւ Արցախի անկախ հանրապետութիւնները ամրապնդելու, արդիւնաւէտ կառավարում ապահովելու, համահաւաք ուժերով գործելու, մեր ժողովուրդի ինքնադրսեւորման համար բարենպաստ, ազատ պայմաններ երաշխաւորելու առումով:

բ) Հայաստանի քաղաքական համակարգի անկատարութիւնը, ժողովրդավարութեան արմատաւորման դժուարութիւնները, բարոյահոգեբանական անառողջ մթնոլորտը, անարդարութիւնները կը խարխլեն հայ հասարակութեան վստահութիւնը սեփական պետութեան հանդէպ: Մեծ չափերու գործազրկութիւնն ու աղքատութիւնը, արտագաղթը կը պարտադրեն վարուող տնտեսական քաղաքականութեան արմատական փոփոխութիւն:

գ) Հայաստանեան ներքաղաքական հիմնական հարցերն են իշխանութիւն-ընդդիմութիւն միասնական քաղաքական համակարգի կայացումը, գործարարութեան (բիզնեսի) եւ քաղաքականութեան իրական տարանջատումը, ժողովուրդի ազատ կամարտայայտութեամբ նոր որակի իշխանութեան ձեւաւորումը, ընկերային արդարութեան հաստատումը, քաղաքացիներու իրաւունքներու լիարժէք պաշտպանութիւնը:

դ) Հարաւային Կովկասի եւ ընդհանրապէս տարածաշրջանին մէջ, սաստկացած է մեծապետական ուժերու մրցապայքարը՝ ազդեցութեան գօտիներու ընդլայնման կամ ամրապնդման նպատակով:

ե) Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամակցութիւնը Հայաստանը դրած է ռազմավարական նոր մարտահրաւէրներու դիմաց:

զ) Ազրպէյճան թափ հաղորդած է իր ռազմապաշտ քաղաքականութեան, զինադադարի գրեթէ ամենօրեայ խախտումներ կատարելով եւ լայն ծաւալի առճակատման վտանգ ստեղծելով:

է) Թուրքիա յարձակողական քաղաքականութիւն կը կիրարկէ իր երբեմնի կայսերապետական դիրքերը վերականգնելու նպատակով, որու թիրախներէն է հայրենամերձ գօտիներու հայկական գաղութներու կազմալուծման եւ ֆիզիքական վտանգի ենթարկելը:

Ընդհանուր ժողովը որոշեց, որ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը հետամուտ պիտի ըլլայ՝

ա) Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքական համակարգի արմատական փոփոխութեան՝ սահմանադրական բարեփոխումներու ճանապարհով եւ ընկերային արդարութեան հաստատումով.

բ) Արցախեան հիմնախնդրի խաղաղ կարգաւորման եւ Արցախի Հանրապետութեան անկախութեան ճանաչման ճիգերը շարունակելով՝ հայութեան ուժերու մէկտեղումի միջոցով դիմակայել Հայրենիքի անվտանգութեան սպառնացող վտանգները.

գ) Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցը նկատելով Հայ Դատի պայքարի վերանորոգման հանգրուան՝ Հայ Դատի ռազմավարական նպատակ նկատել Թուրքիայէն հողային պահանջատիրութիւնը. Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումն ու հատուցումը հետապնդել համազգային համակարգուած ծրագրով.

դ) Պաշտպանել Ջաւախքի հայութեան իրաւունքները. Ջաւախքի հայկական ինքնութեան պահպանումը համարել հայ-վրացական յարաբերութիւններու սերտացման գրաւական.

ե) Ամբողջական զօրակցութիւն եւ հետեւողական օժանդակութիւն ցուցաբերել Սուրիոյ հայութեան ինքնապահպանման պայքարին՝ քաղաքական, նիւթական եւ բարոյական բոլոր ուղղութիւններով.

զ) Համախմբել Սփիւռքի ուժերը ի խնդիր հայկական գաղթօճախներու կենսունակութեան եւ Հայրենիք-Սփիւռք համագործակցութեան ընդլայնումին:

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը իր ամբողջական զօրակցութիւնը կը յայտնէ Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութիւններու անկախութեան գլխաւոր երաշխաւոր հայոց բանակին, զինուած ուժերու ողջ անձնակազմին, որոնք օրնիբուն հակառակ բոլոր վտանգներուն կը պաշտպանեն Հայրենիքի անվտանգութիւնն ու մեր ժողովուրդի անդորրն ու խաղաղութիւնը:

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը իր 125-ամեակի առիթով կը վերանորոգէ յանձնառութիւնը՝ բոլոր ուժերով նուիրուելու Հայաստանի ու հայութեան առջեւ ծառացած խնդիրներու լուծման, տարածաշրջանին մէջ ազդեցիկ գործօն դառնալու, մեր ազգային արժանապատուութիւնը պահպանելու, ինքնիշխանութիւնը ամրապնդելու եւ համահայկական ներուժի ամբողջական կազմակերպումն ու հզօրացումը իրականացնելու:

ՀՅԴ 32-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

24 Յունուար 2015

ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՀՅ Դաշնակցութեան Բիւրոն Դեկտեմբեր 29-ին խոր վիշտով տեղեկացուց, որ տեւական հիւանդութենէ յետոյ, Դեկտեմբերի 28-ին, վախճանեցաւ մեր ժամանակներու ամենավառ անհատականութիւններէն մէկը՝ ազգային-պետական ականաւոր գործիչ, ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Գերմանիոյ մէջ Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան ընկեր Վահան Յովհաննիսեանը:

Վահան Յովհաննիսեանի աճիւնը Դեկտեմբեր 30-ին տեղափոխուեցաւ Երեւան, ուր «Զուարթնոց» օդակայանին մէջ դիմաւորուեցաւ Ազգային ժողովի նախագահին, պատգամաւորներու, ՀՅԴ Բիւրոյի եւ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչներուն, կուսակցական ընկերներու եւ անոր մահուան առիթով ստեղծուած կառավարական յանձնախումբի անդամներուն եւ հասարակական-քաղաքական գործիչներու կողմէ:

Վահան Յովհաննիսեանի հոգեհանգիստը տեղի ունեցաւ Յունուար 2-ին Երեւանի Նոր Նորքի Ս. Սարգիս եկեղեցիին մէջ, ներկայութեամբ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ առաջին տիկին Ռիթա Սարգսեանի, որոնք ցաւակցեցան հանգուցեալին հարազատներուն եւ յարգանքի տուրք մատուցեցին Վահան Յովհաննիսեանի յիշատակին:

Կոմիտասի անուան սենեկային երաժշտութեան տան մէջ շաբաթ, 3 Յունուար 2015-ին տեղի ունեցաւ հանգուցեալին վերջին հրաժեշտի արարողութիւնը, որուն ներկայ էին Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեան, վարչապետ Յովիկ Աբրահամեան, Ազգային ժողովի նախագահ Գալուստ Սահակեան եւ արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան, որ իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Վահան Յովհաննիսեան դիւանագէտի արժանիքներուն:

Ներկայ էին նաեւ հասարակական, քաղաքական, դաշնակցական, մշակոյթի ու արուեստի գործիչներ, պետական պաշտօնեաներ Հայաստանէն եւ Արցախէն, Ազգային ժողովի նախկին

գումարումներու պատգամաւորներ, Ազգային ժողովի աշխատակազմի ներկայացուցիչներ, ընկերներ, մարտական ընկերներ, գործընկերներ,

դասընկերներ եւ լրագրողներ:

Ոմանք անոր վերջին հրաժեշտ տալու համար եկած էին Եւրոպայէն, Միացեալ Նահանգներէն ու Լիբանանէն:

Վահան Յովհաննիսեանին մարմինը ամփոփող դագաղին մօտ այս ընթացքին պատուոյ պահակ կանգնած էին դաշնակցականներ, իսկ ՀՅԴ Նիկոլ Աղբալեան ուսանողական միութեան երիտասարդները՝ դրօշներով:

Հրաժեշտի խօսքերով հանդէս եկան Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան, ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ Հրանդ Մարգարեան եւ Յ. Թումանեանի անուան Երեւանի պետական տիկնիկային թատրոնի տնօրէն Ռուբէն Բաբայեան:

Երեւանի քաղաքային պանթէոնին մէջ հողին յանձնուեցաւ ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Գերմանիոյ մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ եւ լիազօր դեսպան, ազգային քաղաքական, հասարակական գործիչ Վահան Յովհաննիսեանին մարմինը: Ան թաղուեցաւ իր հօր՝ ՀՅԴ անդամ, քաղաքական գործիչ, հրապարակախօս եւ ականաւոր մտաւորական Էդուարդ Յովհաննիսեանի կողքին:

Վահան Յովհաննիսեանին ընկերները զայն անմահութիւն ճանապարհեցին «Վէրքերով լի» երգով: ❑

ՎԱՀԱՆ ԷԴՈՒԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ծնած է 1956-ին, Երեւան:

1973-ին Երեւանի թիւ 55 դպրոցը աւարտելէ ետք, Բրիւսովի հիմնարկին մէջ իր ուսումը կիսատ ձգելով, Վահան Յովհաննիսեան մեկնեցաւ Մոսկուա եւ 1978-ին այնտեղ աւարտեց Մոսկուայի պետական մանկավարժական համալսարանը:

Աւարտելէ ետք նշանակուեցաւ աշխատանքի՝ Հարաւային Սիպերիոյ մէջ:

Վահան Յովհաննիսեան գերադասեց վերադառնալ հայրենիք եւ աշխատիլ գիւղին մէջ՝ իբրեւ ուսուցիչ: 1980-ին զինուորական ծառայութիւնը աւարտելէ եւ Երեւան վերադառնալէ ետք վերջապէս կարելի էր սկսիլ աշխատանքը սիրած մասնագիտութեամբ: Բայց այդ օրերու համալսարանական ղեկավարները Վահան Յովհաննիսեանը ետ կեցուցին Հայաստանի միջնադարեան պատմութենէն:

«Էրեբունի» թանգարանին մէջ Վահան Յովհաննիսեան աշխատեցաւ 1980-էն սկսեալ, սկիզբը՝ իբրեւ գիտաշխատող, ետքը՝ գիտահետազօտական բաժանմունքի վարիչ, իսկ 1989-ին տեղափոխուեցաւ Գիտութիւններու ակադեմիայի հնագիտութեան եւ ազգագրութեան հիմնարկ:

Տարբեր հնագիտական արշաւախումբերու կազմերու մէջ Վահան Յովհաննիսեան պեղումներու մասնակցած է Հայաստանի տարածքներուն մէջ. այդ պեղումներուն ընթացքին յայտնաբերուած են պրոնզի եւ կանուխ երկաթի դարու շատ արժէքաւոր նիւթեր:

1989-էն ի վեր Վահան Յովհաննիսեան Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան անդամ էր: Հայրենիքին մէջ կուսակցութեան պաշտօնական վերահաստատումէն ետք 1990-ին ընտրուած է Դաշնակցութեան առաջին Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ եւ գործուղուած է Արցախ, ուր մասնակցած է ինքնապաշտպանութեան կազմակերպման եւ իրականացման աշխատանքին:

1992-ին Վահան Յովհաննիսեան ընտրուած է ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ՝ պարտականութիւններու մօտաւորապէս նոյն շրջանակով:

Սակայն, քաղաքական մթնոլորտը Հայաստանի մէջ կը շիկանար ՀՀՇ-ական իշխանութիւններու ամէն մէկ ապաշնորհ սայթաքումին պատճառով, եւ ղարաբաղեան հարցէն զատ Դաշնակցութեան առջեւ կը կանգնէին նորանոր խնդիրներ: Գտնուելով կալանքի տակ՝ Վահան Յովհաննիսեան 1997-ին հեռակայ կարգով ընտրուեցաւ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն Մարմինի անդամ:

Դատաքննութեան ընթացքին ան կը շարունակէր քաղաքական գործունէութիւն ծաւալել: Անոր ելոյթները դատարանին մէջ քաղաքական մեծ արժէք ունէին, այդ օրերուն երկրին մէջ տիրող ներքաղաքական իրավիճակին համար:

1999-էն մինչեւ իր մահը ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ էր:

1999-ին ընտրուած է Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի պատգամաւոր 17-րդ մեծամասնական ընտրատարածքէն եւ դարձած Պաշտպանութեան, ազգային անվտանգութեան եւ ներքին գործերու մնայուն յանձնախումբի նախագահ:

Ղեկավարած է Հայաստանի Ազգային ժողովի առաջին պատուիրակութիւնը ՆԱԹՕ-ի խորհըրդարանական վեհաժողովին մէջ:

2003-ին եւ 2007-ին դարձեալ ընտրուած է խորհրդարանի պատգամաւոր եւ երկու անգամ դարձած Ազգային ժողովի փոխնախագահ: Այդ պաշտօնը զբաղեցուցած է մինչեւ 2008 թըւական: Այդ ընթացքին ղեկավարած է Հայաստանի Ազգային ժողովի պատուիրակութիւնը ԵԱՀԿ-ի խորհրդարանական վեհաժողովին մէջ, հանդիսացած է Հայաստան-Ռուսիա եւ Հայաստան-Պիելոռուսիա միջխորհրդարանական յանձնախումբերու համանախագահ:

2008-ին մասնակցած է նախագահական ընտրութիւններուն՝ իբրեւ ՀՅԴ-ի թեկնածու:

6 Մայիս 2012-ին ընտրուած է Ազգային ժողովի պատգամաւոր համամասնական ընտրակարգով՝ ՀՅԴ-ի կողմէ: Ղեկավարած է Հայաստանի առաջին պատուիրակութիւնը ԵՒՐՈՆԵՍԹ խորհըրդարանական վեհաժողովին՝ հանդիսանալով ԵՒՐՈՆԵՍԹ-ի Բիւրոյի անդամ:

28 Դեկտեմբեր 2013-ին Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահին հրամանագիրով նշանակուած է Գերմանիոյ մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ եւ լիազօր դեսպան:

Վահան Յովհաննիսեան կեանքէն հեռացաւ 20 տարի ետք ճիշդ այն օրը, երբ հայրենիքին մէջ կասեցուեցաւ ՀՅ Դաշնակցութեան գործունէութիւնը: ❑

ԲԵՆՕ ԹՕՆԴԵԱՆ

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան մեծ ընտանիքին մէջ բազմաթիւ պատասխանատու պաշտօններ ստանձնած եւ Դաշնակցութեան ժամանակակից պատմութեան մէջ անկիւնադարձային ժամանակաշրջանի մը ընթացքին ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչի պարտականութիւնները կատարած Բենօ Թօնդեանի յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ 17 Դեկտեմբերին, Պէյրութի Ս. Նշան Մայր եկեղեցիին մէջ:

Արարողութեան նախագահեց Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ եպս. Փանոսեան, որ իր խօսքին մէջ ըսաւ, թէ արդէն իսկ հողին պիտի յանձնուի հանրածանօթ ազգային այն դէմքերէն մին, որ սփիւռքահայ հասարակական կեանքի վերջին 50-ամեակին ընթացքին իր ժամանակին, կարողութեանց եւ ճիգերուն կարեւորագոյն մասը ընծայեց ազգին, հայրենիքին ու մեր հաւաքականութեան ծառայութեան՝ սրբազան հասկացողութեամբ: Ապա ան անդրադարձաւ Բենօ Թօնդեանի կենսագրականին եւ տարած գործունէութեան՝ շեշտելով, որ ան եղած էր այնպիսի անձ մը, որ անաղմուկ հասած էր հոն, ուր բաց մը կար ու կարիք՝ իր ներդրումին:

Առաջնորդ սրբազանը դիտել տուաւ, որ իր նկարագիրով եւ աշխատանքով Բենօ Թօնդեան միշտ եղած էր գաղափարապաշտ, բծախնդիր,

խստապահանջ, կարգապահ, գաղտնապահ եւ անձնուրաց, իսկ բնաւորութեամբ մնացած էր ազնուաբարոյ, պարկեշտ, համեստ, անշահախնդիր եւ վեհանձն: «Այսօր իր վաստակը իբրեւ յիշատակ իր ետին ձգելով ան հրաժեշտ կ՛առնէ այս աշխարհէն, վստահաբար հաւատալով եւ գիտակցելով, որ իր գաղափարապաշտ ընթացքին պիտի յաջորդեն շատ շատեր», հաստատեց Շահէ եպս. Փանոսեան՝ յոյս յայտնելով, որ հանգուցեալին օրինակին յարատեւութիւնը ապահովուի մեր հաւաքականութեան մէջ, որպէսզի մենք շարունակենք կեանքի այն ընթացքը, որուն մէջ ուզեցին մեզ տեսնել մեզ նախորդող բազում սերունդները: Իր խօսքի աւարտին առաջնորդ սրբազանը Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսին վշտակցութիւնները փոխանցեց բոլորին:

ՀՅԴ Բիւրոյի կողմէ դամբանական խօսք արտասանեց ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ Մկրտիչ Մկրտիչեան, որ լուսարձակի տակ առաւ այն դժուար եւ զգայուն ժամանակաշրջանը, որուն ընթացքին ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչի պաշտօն ստանձնեց Բենօ Թօնդեան: Ան ըսաւ, որ Հայաստանի անկախ հանրապետութեան հռչակումէն ետք Դաշնակցութիւնը արգիլուած էր հայրենիքի մէջ, Դաշնակցութեան հայաստանեան նորաստեղծ կառոյցը կազմալոյծ վիճակի մէջ էր, Դաշնակցութիւնը նաեւ հալածուած էր սփիւռքի ամբողջ տարածքին՝ Հայաստանի դեսպանատուներու տեղական իշխանութիւններուն մօտ կատարած կեղծ ու պատիր ամբաստանութիւններով: Կուսակցութիւնը մէկ կողմէ պարտաւոր էր պայքարիլ անիրաւ իշխանութիւններուն դէմ, իսկ միւս կողմէն արտասահմանի մէջ թիկունք կանգնիլ Ղարաբաղեան հարցին գծով ի գործ դրուող համազգային ճիգերուն: Կուսակցութեան կազմակերպական մարզին մէջ նոյնքան նուրբ մարտավարութեամբ սկսաւ վերակազմակերպուիլ հայաստանեան կառոյցը, իսկ երբ Հայաստանի օրուան նախագահը ստիպուեցաւ հրաժարիլ պաշտօնէն, Դաշնակցութիւնը ամէնէն բարձր վարկով նետուեցաւ երկրի քաղաքական բեմին վրայ:

«Այսպիսի քաղաքականութիւն արդիւնաւէտ մարտավարութեամբ ի գործ դնելու համար անհրաժեշտ եղան կացութեան ճիշդ գնահատում, ուշիմութիւն, յստակատեսութիւն, իւրաքանչիւր քայլափոխին լարուող ծուղակները շրջանցելու կարողութիւն, անաչառութիւն, փոթորկալի կացութիւններու մէջ անզգամ որակուելու աստիճան ինքզինք հանդարտ պահելու ունակութիւն, բայց նաեւ՝ Դաշնակցութեան սկզբունքները անշեղօրէն յարգելու ներքին որոշում եւ կուսակցութեան որոշումներն ու կանոնագիրին տառն ու ոգին գործադրելու վճռակամութիւն: Բենօն ունէ՛ր այս յատկութիւնները: Ան մանաւանդ Դաշնակցութեան կանոնագիրի փնտռուած մեկնաբանն ու դասախօսն էր կուսակցութեան դաստիարակչական արշաւներուն ընթացքին», ըսաւ Մ. Մկրտիչեան: Ան անդրադարձաւ Բենօ Թօնդեանի համեստութեան, ցուցամոլութենէ հեռու մնալու նկարագրային գիծին եւ խոնարհութեան: Իր խօսքը եզրափակելով ան հաստատեց, որ Բենօ Թօնդեան կեանքէն ալ բաժնուեցաւ նոյնքան հանդարտ ու հանգիստ, անաղմուկ, ինչպէս գործած էր:

ՀՅԴ Լիբանանի կազմակերպութեան անունով դամբանական արտասանեց Տիգրան Ճինպաշեան, որ յայտնեց, թէ Բենօ Թօնդեանի մահով Լիբանանի կուսակցական շարքերը, ճեմարանը եւ ԶՕՄ-ը սուգի մատնուած են, որովհետեւ ան հանդիսացաւ այնպիսի անձնաւորութիւն մը, որ հակառակ մասնագիտութեամբ ճարտարագէտ ըլլալուն, իր մասնագիտութիւնը կիրարկած է պարբերաբար, ի միջի այլոց, որովհետեւ իր հետաքրքրութիւններուն առանցքը հասարակական ասպարէզն էր, որ զինք հրաւիրեց ծառայական գործին: Տ. Ճինպաշեան ըսաւ, որ Բենօ Թօնդեան տարաւ կուսակցական, հասարակական, ազգային աշխուժ գործունէութիւն, մասնակցեցաւ բազմատեսակ ժողովներու, մտահոգուեցաւ հայութիւնը յուզող հարցերով՝ վարչական գործերու մէջ սպառելով իր եռանդը: «Ինք չէր սիրեր երեւցող, ցուցադրական աշխատանքային ոճը: Նախընտրեց կազմակերպական լռակեաց աշխատանքի ոճը եւ ահա կը մեկնի անդենական, նոյնքան լռակեաց, լուռ ու մունջ եւ կը միանայ դաշնակցական երախտաւորներու փաղանգին», եզրափակեց Տիգրան Ճինպաշեան: ❑

ԿԱՐՊԻՍ Լ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Փետրուար 8-ին իր մահկանացուն կնքեց Ազգային բարերար Կարպիս Լ. Նազարեան:

Ան ծնած է Այնթէպ 24 ապրիլ 1915-ին: 1921-ին կը հաստատուին Հալէպ, իսկ 1933-ին ընտանեօք կը փոխադրուին Պէյրութ, ուր Կարպիս Նազարեան իր ուսումը կը շարունակէ «Էքոլ Փիժիէ»-ի մէջ եւ կը վկայուի առեւտրական ճիւղէն:

Երիտասարդ տարիքէն կը մասնակցի ազգային-բարեսիրական զանազան գործունէութիւններու: 1936-ին կ՛անդամակցի Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան (ՀԵԸ) եւ կը հանդիսանայ Չարեհ Նուպար ակումբի 12 հիմնադիր անդամներէն: 1950-1973՝ ՀԵԸ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ, գանձապահի պաշտօնով:

1973-ին Նազարեան ընտանիքի անդամներուն մասնակցութեամբ ՀԲԸՄ-ի մօտ կը հաստատուի «Սաթենիկ Նազարեան» հիմնադրամը, որ 1985-ին կը վերանուանուի «Լեւոն եւ Սաթենիկ Նազարեան» հիմնադրամ:

2007-ին Պէյրութի Ս. Նշան Մայր եկեղեցւոյ մէջ բացումը կը կատարուի «Կարպիս եւ Արեգ Նազարեան» սրահին: Անոր նիւթական նըւիրատուութեամբ կառուցուած է ՀԲԸՄ-ի Կարպիս Լ. Նազարեան վարժարանը:

Ան պարգեւատրուած է Լիբանանի Կրթութեան նախարարութեան շքանշանով, Ամենայն հայոց Վազգէն Ա. կաթողիկոսի կողմէ՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Լիբանանի նախագահ Ամին Ժըմայէլի կողմէ՝ Լիբանանեան Սպայի, Արամ Ա. կաթողիկոսին կողմէ՝ «Կիլիկեան իշխան» եւ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի կողմէ՝ «Մովսէս Խորենացի» շքանշաններով:

Կարպիս Նազարեանի մահով լիբանանահայ գաղութը կը կորսնցնէ Ազգային բարերար մը եւ վաստակաշատ հասարակական գործիչ մը, որուն բերած նիւթաբարոյական ներդրումը ազգային կեանքին՝ բարձրօրէն գնահատուած է գաղութի բոլոր շրջանակներուն կողմէ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

14 Յունուարին երկարատեւ հիւանդութենէ ետք մահացած է ճանչցըւած դերասան, Հայաստանի արուեստի վաստակաւոր գործիչ Անդրանիկ Յարութիւնեանը:

Անդրանիկ Յարութիւնեան Երեւանի գեղարուեստա-թատերական հիմնարկը աւարտելէ ետք երկար տարիներ աշխատած է Հրաչեայ Ղափլանեանի անուան դրամատիկական թատրոնին մէջ, ուր ստեղծած է մօտ երկու տասնեակ բեմատիպարներ: Մասնակցած է բազմաթիւ պատկերասփիւռի ներկայացումներու, խաղացած է շուրջ 20 դեր, հանդէս եկած է ձայնասփիւռի բեմադրութիւններով: Անոր ստեղծագործութեան գագաթը Դաւիթի կերպաւորումն էր՝ «Սասնայ ծռեր» ազգային դիւցազնավէպի ձայնասփռուած բեմադրութեան մէջ:

Կեանքի վերջին տարիներուն Գ. Սունդուկեանի անուան ազգային ակադեմական թատրոնի դերասան էր: Եղած է նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան մշակոյթի, մարմնակրթութեան եւ երիտասարդութեան հարցերու նախարարութեան արուեստի գործերու վարչութեան պետ: ❑

ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ

ԿԻՐՕ ՄԱՆՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հայոց Ցեղասպանութեան Հատուցումներու Ուսումնասիրման Խումբի Զեկոյցին մասին

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան նախաձեռնութեամբ եւ նիւթական հովանաւորութեամբ, 2007-ին կազմուած էր մասնագէտներէ բաղկացած յանձնախումբ մը՝ ուսումնասիրելու համար Հայոց ցեղասպանութեան հատուցումներու հարցը եւ որոշ եզրակացութեան մը յանգելու: Յանձնախումբը երկար ուսումնասիրութիւններէ ետք արդէն իսկ պատրաստած է իր վերջնական զեկոյցը: Այս մասին հարցազրոյց մը ունեցաւ Ֆրանսայի մեր պաշտօնակից «Ֆրանս Արմէնի»-ն՝ ՀՅԴ Բիւրոյի Հայ դատի եւ քաղաքական հարցերու գրասենեակի տնօրէն Կիրօ Մանոյեանին հետ:

ՀԱՐՑՈՒՄ - Համառօտ կերպով կը ներկայացնէ՞ք յանձնախումբի կազմութեան պարագան:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ - Մեր նպատակն էր հատուցման հարցին շուրջ համահայկական համախոհութիւն ձեւաւորել: Մենք 100-ամեակի պետական յանձնաժողովին մէջ ալ այդ ուղղութեամբ խորհրդակցեցանք, աշխատանք տարինք: Մենք մէջտեղ կը դնենք հիմա այս թղթածրարը, որ անպայման մեր տեսակէտը չէ, որ կը ներկայացնէ, կարգ մը կէտերու մէջ կրնայ չհամընկնիլ Դաշնակցութեան տեսակէտներուն, բայց մեր նախաձեռնութեամբ 2007 թուականին ձեւաւորուած մասնագէտներու խումբին զեկոյցն է եւ մեր նպատակն է օգնել, որպէսզի համահայկական քննարկում կատարուի եւ ի վերջոյ համահայկական համախոհութիւն ձեւաւորուի այս հարցին շուրջ, ինչպէս որ Ցեղասպանութեան ճանաչման հարցին շուրջ կայ արդէն համահայկական համախոհութիւն:

Ուրեմն, այս թղթածրարին նպատակը հիմնականին մէջ այդ է, այսինքն ե՛ւ ներազգային ճակատի վրայ տալ ատաղձ, որպէսզի այդ ատաղձին շուրջ քննարկումներ տեղի ունենան, եւ ինչո՞ւ չէ, նաեւ միջազգային հանրութեան մօտ ներկայացնել ընդհանուր առմամբ գոնէ ի՛նչ շրջանակներու մէջ է հայութեան հատուցման ակնկալիքը:

Հատուցման համար ո՞վ պիտի ըլլայ դատաւոր:

Այս թղթածրարը հետաքրքրական է անով, որ միայն իրաւական չէ, որովհետեւ հիմա շատ կը խօսուի իրաւականի մասին, երբեմն՝ այն հասկացողութեամբ, որ անպայման պէտք է դատարան երթալ: Մեր տեսակէտը այն է, որ պէտք է ուսումնասիրուի եւ ըստ այնմ որոշուի, թէ պէ՞տք է դատարան երթալ, եւ կամ՝ ո՞ր դատարանը երթալ, բայց նաեւ կրնանք եզրակացնել, որ որոշ հարցեր կարելի չէ դատարան տանիլ, ուրեմն պէտք է ուրիշ ձեւերով հետապնդենք: Անոր համար ալ այս թղթածրարը նաեւ կը խօսի ոչ միայն հողային հատուցման մասին, ոչ միայն սեփական կամ անհատական կալուածներու կամ վնասուց հատուցման մասին, այլ նաեւ, օրինակի համար, Թուրքիոյ կողմէ ներողութիւն հայցելը, այդ ներողութեան հայցը ճիշդ ի՛նչ կը նշանակէ եւ ինչպէ՛ս պէտք է որ դրսեւորուի, այն ակնկալիքները, որ Թուրքիան ինչեր պէտք է ընէ անկախ այն ֆինանսական կամ հողային հատուցումէն, որ Թուրքիոյ մէջ պէտք է Ցեղասպանութեան հարցը դասաւանդուի եւ այլն, այսինքն բաւական ծաւալուն եւ ընդգրկուն է, իրենք՝ հեղինակները կ՛ըսեն, որ բաւական ամբողջական է եւ կը մնայ, որ մնացած հարցերը, որոնք տեղ մը քաղաքական որոշումի խնդիր են, այդ քաղաքական դիրքորոշումները արտայայտուին, եւ ի վերջոյ ձեւաւորուի հատուցման հարցի մասին մէկ թղթածրար, որ կը վայելէ համահայկական համախոհութիւն: Այս չի նշանակեր, որ բոլորս նոյն բանը պիտի ընենք, բոլորս նոյն ձեւով պիտի ընենք, բայց կը նշանակէ, որ բոլորս սկզբունքով համաձայն ենք, անկախ անկէ որ ո՛վ ի՞նչ դերակատարութիւն կը վերցնէ այդ հետապնդումը կատարելու համար:

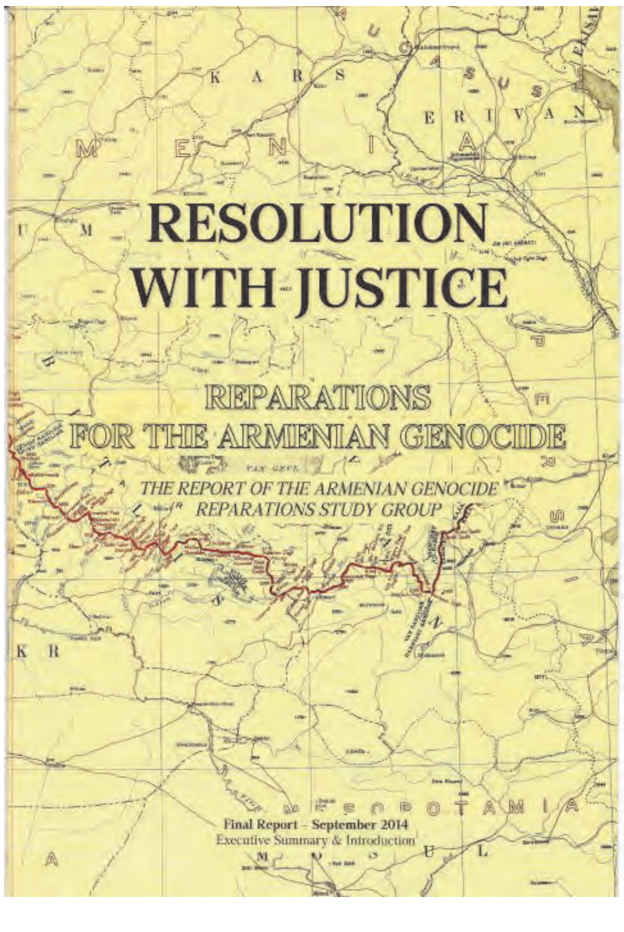

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան մէջ ալ յանձնախումբ մը ստեղծուած էր, կապ մը կա՞յ երկուքին միջեւ:

Գիտեմ, որ վեհափառը ինքը հարցը քննարկած է տարբեր մասնագէտներու հետ: Հարց կը բարձրացուի, որ պէ՞տք է եկեղեցապատկան կալուածները պահանջուին: Թէ՝ ո՞վ կը պահանջէ, ինչպէ՞ս կը պահանջէ. պարզ է, որ այդ կալուածներուն տէրերն է, որ պիտի պահանջեն: Ուղղակի կապի կամ խորհրդակցութեան մասին ես գոնէ տեղեակ չեմ, բայց որ այս խումբին պատասխանատուն նաեւ մասնակցած էր կաթողիկոսութեան կողմէ 2012-ի փետրուարին կազմակերպըուած գիտաժողովին՝ «Ճանաչումէն Հատուցում», Անթիլիասի մէջ, այդքան կապ կայ, բայց ուղղակի կապ Վեհափառի այս վերջին յայտարարութեան՝ ես գոնէ տեղեակ չեմ:

Թուրքիոյ կողմէ, քուլիսներու ետին, միջնորդներու կամ ուղղակի կապով խօսակցութիւններ կա՞ն, այսինքն իրենք քուլիսներու ետին կ՛ըսե՞ն երբեք, թէ՝ ի՞նչ է ձեր ուզածը, եկէք՝ խօսինք:

Ես տեղեակ չեմ, որ Թուրքիոյ կողմէ այդպիսի աշխատանք կայ: Թուրքիոյ կողմէ կայ աշխատանք, ընդհակառակը, մեզ պառակտելու, այսինքն ըսելու, որ կան լաւ հայեր, անոնց հետ կը փորձենք խօսիլ, եւ կը փորձեն անոնց ուզածը ներկայացնել որպէս հայութեան ակնկալիք: Բայց նոյնիսկ անոնց հետ խօսած ժամանակ ուղղակիօրէն «ի՞նչ կ՛ուզէք»-ով չեն խօսիր, իրենք իրենց պատկերացումը ունին եւ կը փորձեն ատիկա յառաջ տանիլ, եւ այդպիսի խօսակցութիւն Երեւանի հետ, եւ կամ քիչ թէ շատ հայութիւնը ներկայացնող տարբեր կառոյցներու հետ, գոնէ ես տեղեակ չեմ, որ կայ: Իրենք կը փորձեն հնարաւորինս խումբեր գտնել կամ նոյնիսկ անհատներ գտնել այն իմաստով, որ մէկը շատ կ՛ուրախանայ, եթէ յանկարծ թուրք դիւանագէտ մը հետը խօսի, եւ ուրեմն անոր հետ կը խօսին եւ արդէն անունը կը դնեն, որ խօսակցութիւն մը կայ: Բայց լուրջ, իսկական երկխօսութիւն չկայ:

Իրենց ուզածը այսօր ոչ թէ որեւէ ձեւով հասկընալն է, որ հայերը ինչ կ՛ուզեն եւ ըստ այնմ փորձեն բաւարարել կամ չբաւարարել, այլ՝ միայն ցոյց տալ, որ գործընթաց մը կայ հայերու կամ Հայաստանի հետ: Եւ իրականութեան մէջ նման գործընթաց չկայ:

Այս զեկոյցը իր ամբողջութեան մէջ հրապարակելի՞ է:

Այո՛, անգլերէնը արդէն պատրաստ է, հայերէնի ալ կը թարգմանուի եւ երկուքը միասին կը հրապարակուին կայքի վրայ: Բայց արդէն տպագրուած է համառօտագրութիւնն ու ներածականը: Ընդհանուր բոլոր կէտերուն ամփոփումը կայ մէջը: Բայց մանրամասնութիւնները առանձին են:

Այս յանձնախումբի պարագային տարբեր քաղաքական կուսակցութիւններու հետ գործակցութիւն կա՞ր, համախոհութիւն գոյացա՞ծ էր:

Ո՛չ: Ատիկա իրենց զեկոյցէն վերջն է: Իրենք անկախ մասնագէտներ են, որոնք առարկայական քննարկումներ կատարած են եւ՝ եզրակացութիւններու յանգած: Ամբողջ աշխատանքի հրապարակումէն ետք քննարկում կը կատարուի: Իրենք նման պարտականութիւն ո՛չ ստանձնած են, ո՛չ ալ մէկը իրենց տուած է, որ իրենք ձեւաւորեն այդ համահայկական համախոհութիւնը: Այդ համախոհութիւնը պէտք է որ գործող կազմակերպութիւնները ձեւաւորեն: Իրենք աւելի հարցը բարձրացնողն են, իսկ համակարգումը կամ քննարկումը պէտք է որ արդէն գոյութիւն ունեցող կառոյցները ունենան: Մեր մօտեցումը այն է, որ պետական յանձնաժողովին մէջ ներկայացուած բոլոր կազմակերպութիւնները բաւական ներկայացուցչական են, եւ եթէ այնտեղ կարենան ընդհանուր համախոհութիւն ձեւաւորել, բաւական արդիւնաւէտ կ՛ըլլայ:

Օրինակի համար՝ եթէ Սեւրի դաշնագիրը կամ անկէ կարգ մը բաժիններ ներառուած են մեր պահանջներուն մէջ, կրնա՞յ ըլլալ, որ պետական շրջանակներ կամ այլ կուսակցութիւններ, քաղաքական հոսանքներ, կամ գիտական մարմիններ համաձայն չգտնուին:

Տեսականօրէն կրնան: Բայց խումբին եզրակացութիւնը անպայման Դաշնակցութեան կարծիքը չէ: Սեւրի մասին եթէ խօսէինք, մենք պիտի փորձէինք համոզել, որ ե՛ւ քաղաքական ճիշդ է, բայց թէ ատիկա ի՛նչ կը նշանակէ գործնականօրէն, ինչպէ՞ս կը դրսեւորուի, այդ արդէն՝ ուրիշ հարց: Համահայկական համախոհութիւնը պահանջատիրութեան մասին կը նշանակէ, որ մենք պէտք է զիրար հասկնանք եւ համաձայնինք, որ ո՛վ ինչ պիտի ընէ: Եթէ հանրապետութեան նախագահը Վուտրօ Ուիլսընի իրաւարար վճիռի այժմէականութեան մասին կը խօսի, դժուար որ հոն տեսնենք, որ պետութիւնը համաձայն չըլլայ այդ հարցին, գոնէ այսօր: Բայց այդ չի նշանակեր, որ այսօր անպայման պետութիւնը պէտք է հող պահանջէ: Ատիկա կը նշանակէ, որ այսօր պետութիւնը պէտք չէ որ հրաժարի այդ իրաւունքէն:

❑

Համահայկական Հռչակագիր

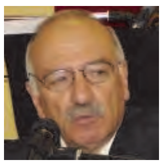

Մկրտիչ Մկրտիչեան

Ասկէ քանի մը օրեր առաջ Ծիծեռնակաբերդի յուշահամալիրի ծանրօրէն խորհրդանշական ամպիոնէն ՀՀ նախագահը ընթերցեց Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած միջոցառումները համակարգող պետական յանձնաժողովի հռչակագիրը: Նկատի ունենալով պետական յանձնաժողովի բաղադրութիւնը, նկատի ունենալով մանաւանդ՝ որ հռչակագրի ընդունման նիստին ներկայ էին նաեւ ուղղակի գաղթօճախները ներկայացնող տեղական յանձնախումբերու ներկայացուցիչներու բազմութիւնը, կարելի է պնդել, որ հռչակագիրը կը կրէ իսկապէս համահայկական բնոյթ. ան կ՛արտայայտէ ամբողջական հայութեան մտածումն ու կամքը, ինչ կը վերաբերի իր մօտաւոր անցեալին եւ ապագային. կը պարփակէ անոր ռազմավարական նպատակները. անգամ մը եւս կը փաստէ, թէ ազգի ճակատագիրին առնչուող հարցերուն նկատմամբ հայութիւնը միակամ է, հակառակ իր աշխարհագրական ցրումէն իսկ պայմանաւորուած՝ յաճախ իրարու հակադիր նկարագիրներու եւ մտայնութիւններու վիճայարոյց բազմազանութեան:

Չափազանցութիւն չ՛ըլլար մտածելը, թէ հռչակագիրին պարունակութեան շուրջ գոյացած համախոհութիւնը ինքնին յաղթանակ մըն է: Հայութեան յաղթանակը՝ ինքն իր վրայ: Նշոյլը չկայ երբեմնի իմաստազուրկ հակադրութիւններու. Հետքը չկայ դեռ մօտաւոր անցեալի օտարամուտ պարտադիր մտածումներու. հոգեհարազատ է հայութեան ազգային զգացումներուն եւ անոր պատմական ընթացքի տրամաբանութեան: Պէտք չկայ փաստելու, քանի ակնբախ է, որ հռչակագիրը հաւատարիմ մեկնաբանութիւնն է պետական յանձնաժողովի նախապէս որդեգրած կարգախօսին՝ «Կը յիշեմ եւ կը պահանջեմ»ին: Յիշողութիւնը նորութիւն չէ: Առաջին Համաշխարհային պատերազմէն ի վեր հայութեան նորագոյն պատմութեան առանցքը կը կազմէ Ցեղասպանութիւնը, որ գրաւած է իւրաքանչիւր հայու գիտակցական ու անգիտակցական էութիւնը: Նախ՝ իրողապէս, ապա սերունդներ վերջ՝ գոնէ հոգեպէս խոցուած հաւաքականութիւն մըն է հայութիւնը այդ օրէն ասդին: Ատիկա՛ է վստահաբար յատկապէս տեղահան սփիւռքահայութեան արտասովոր դիմադրողականութեան բացատրութիւնը: Սերունդներու ամբողջ շարքեր իրենց ինքնութիւնը սահմանեցին զերօ կէտով՝ 24 Ապրիլ 1915-ով: Ակամայ եւ շրջապատի ուժեղ ազդեցութեան տակ մոռցած ըլլալով նոյնիսկ ամէնէն տարրականը՝ լեզուն եւ աւանդութեան առիւծի բաժինը, անոնք ոտքի կանգնեցան մանաւանդ ա՛յդ օրը՝ մնացեալ հարիւրաւոր օրերու համար անհրաժեշտ սնունդը հաւաքելու համար: Բազմաթիւ անգամներ այս երեւոյթը ստուգելու առիթը ներկայացաւ վերջին տասնամեակներուն, յատկապէս՝ երբ հայութեան հարցերը սկսան միջազգային բեմին վրայ կրկին տեղ գրաւել:

Անշուշտ յիսնամեակ, հարիւրամեակ կամ այլ տարելից ու տարեդարձ որեւէ առարկայական դերակատարութիւն չեն կրնար ունենալ դէպքերու հոսքին վրայ. սակայն շատ անգամներ յետադարձ ակնարկով մը անոնք անկիւնադարձային կէտեր կը թուին ըլլալ: Այսպէս եղաւ Ցեղասպանութեան 50-ամեակի պարագային: Մինչեւ այդ տարելիցները իսկական յիշատակի՝ կրօնական հոգեհանգիստի օրեր էին. 50-ամեակով անոնք քայլ առ քայլ վերածուեցան քաղաքական պահանջատիրութեան ցուցական աքթերու, որոնք սակայն իր ատենին միջազգային քաղաքական շօշափելի իրականութեան չէին համապատասխաներ, քանի միջազգային քաղաքական աշխարհը կ՛ապրէր Պաղ պատերազմի ատեն կորիզային սարսափի պարտադրած կայունութեան մթնոլորտին մէջ: Յիսնամեակը, կարծես, ամբողջ ազգը իր արդէն իսկ քաղքենիացող երջանկութեան թմբիրէն արթնցնելու ծառայեց: Պէյրութն ու Երեւանը տուին ազդանշանը: Առաջինը՝ տասնեակ հազարաւորներու համազգային հաւաքով մը, երկրորդը՝ խորհրդային կարգերու համար աննախընթաց երիտասարդական համարձակ ցոյցով մը. Պէյրութը՝ ազատութեան մէջ, սակայն դժուարութեամբ ձեռք բերուած միջկուսակցական համաձայնութեամբ, Երեւանը՝ ազգային ներքին հրճուանքով, սակայն արտաքուստ՝ պետական զսպիչ մեքենայի գէթ ցուցականօրէն բիրտ բանեցումով: Հակառակ այն իրողութեան, որ ըլլա՛յ Սփիւռքի մէջ, ըլլա՛յ Հայաստանի մէջ շեշտը դրուած էր հողային պահանջատիրութեան վրայ, բայց եւ այնպէս յաջորդող այլազան ձեւի աշխատանքները բնականօրէն կեդրոնացան Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման խնդիրին վրայ: Տարբեր ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի Երկրորդ աշխարհամարտի թոհուբոհին մէջ ատենին աշխարհը յուզած Հայկական Հարցը մոռցուած էր արդէն. մարդիկ զբաղած էին Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքին իրագործուած հրէական ողջակիզումով: Հարկ էր Հայոց Ցեղասպանութիւնը կրկին գամել միջազգային հանրային կարծիքի, նոյնիսկ՝ մասնագէտներու ուղեղներուն մէջ: Յիսնամեակ մը վերջ այդ ժրաջան աշխատանքը տուած է իր պտուղները. հայկական խնդիրները նորէն զետեղուած են մարդոց գիտակցութեան մէջ: Ցեղասպանութեան փաստը ամրագրուած է ամէնուրեք, նոյնիսկ այն պետութիւններուն մօտ, որոնք այլազան պատճառներով կը վարանին պաշտօնապէս յայտարարելու այդ ճանաչումը: Միայն Թուրքիա կը շարունակէ հետզհետէ խարխըլող իր մերժողական դիրքորոշումը: Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման օրակարգը սպառած կը թուի ըլլալ:

Նոր հրապարակուած հռչակագիրը, որուն համահայկական բնոյթին կարեւորութիւնը կըրկնելով շեշտելը երբեք աւելորդ չէ, դիւանագիտական՝ սակայն միաժամանակ բոլորին կողմէ հասկընալի ու աներկբայ լեզուով Ցեղասպանութեան ճանաչումէն անցում կը կատարէ դէպի հողային պահանջատիրութիւն: Միայն քաղաքագէտն ու պատմաբանը չէ, որ կանդրադառնայ այս իրողութեան: Վերջիվերջոյ «Սեւրի հաշտութեան պայմանագիր» եզրին նշումը հռչակագիրին մէջ պատահական չէ, մանաւանդ՝ երբ անմիջական շարունակութեան մէջ կը կարդանք՝ «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Վուտրօ Ուիլսընի իրաւարար վճռի դերը եւ նշանակութիւնը Հայոց Ցեղասպանութեան հետեւանքներու յաղթահարման հարցին մէջ»: Հայութեան հողային պահանջատիրութիւնը աւելի յստակ կերպով կարելի չէ արտայայտել երկրի մը նախագահի ստորագրութիւնը կրող փաստաթուղթի մը մէջ. հանրայայտ է, որ ՀՀ նախագահը միաժամանակ պետական յանձնաժողովի նախագահն է: Ասիկա՛ է Հռչակագիրին բարոյական մեծ արժէքը: Հայկական պահանջատիրութիւնը ամբողջական է. պահանջատէրը միայն աշխարհասփիւռ ու իրերու բերումով անհասցէ՝ հարիւրամեակ մը առաջ տեղահանուած ժառանգորդը չէ, այլ նաեւ միջազգային իրաւունքի տէր ու ենթակայ՝ ՄԱԿի անդամ հայկական պետութիւնը: Հռչակագիրը ազգային իսկական նուաճում է՝ պատմական յառաջընթաց:

Հայութիւնը տասնամեակներ մաքառեցաւ Հայոց Ցեղասպանութեան խնդիրը միջազգային բեմին վրայ վերակենդանացնելու համար. յաջողեցա՛ւ: Հողային պահանջատիրութեան հարցը շատ աւելի դժուար ու բարդ է. հետեւաբար՝ շատ աւելի զոհողութիւն ու ժամանակ կը պահանջէ: Սերունդները ըստ այնմ պէտք է պատրաստուին:

❑

Հայոց Ցեղասպանութիւնը Քննարկելու Համար Պետական Յանձնաժողովներու Կարիքը Չունինք

Արա Սարաֆեան

Նախագահ Էրտողան թրքական TRT պատկերասփիւռի կայանէն ուղղակի սփռուած հարցազրոյցի մը ընթացքին անդրադարձաւ Հայոց ցեղասպանութեան եւ քննական երկխօսութեան կարիքը շեշտեց: Էրտողանի խօսքերը կտրուկ կերպով պիտի չմերժեմ: Իր ըսածին մէջ առատ հռետորաբանութիւն կայ, սակայն կարելի է արդիւնաւէտ կերպով անոր հակադարձել:

2007-ին փորձեցի թուրք պաշտօնակիցներու հետ քննական երկխօսութեան առիթ մը ստեղծել: Թուրք լրագրողներու ճամբով առաջարկեցի ուսումնասիրել 1915-ին Խարբերդի եւ անոր դաշտի հայերու նկատմամբ թրքական կողմի վերաբերումի հարցը:

Նկատի ունենալով, որ Խարբերդի շրջանի հայերը տեղահանուեցան առանց պատերազմի գօտիներէ անցնելու, եւ նկատի ունենալով, որ տեղահանման օրէնքները կը ճշդէին, թէ տեղահանուածներուն անունները ինչպէս պէտք է իրենց տեղահանման եւ վերաբնակեցման ժամանակ արձանագրուէին, պահանջեցի տեսնել օսմանեան արխիւներուն մէջ Խարբեդի վերաբերող արձանագրութիւնները: Նաեւ առաջարկեցի ներկայացնել անձնական աղբիւրներս, որոնք, ըստ ինծի, ցոյց կու տան, թէ խնդրոյ առարկայ անձերը սպաննուած են:

Մինչ առաջարկս ուղղուած էր ոեւէ պատմաբանի, որուն հասանելի են օսմանեան արձանագրութիւնները, Թրքական պատմական ընկերութեան ղեկավար Եուսուֆ Հալաճօղլուն արձագանգեց: Կը կարծեմ, որ Հալաճօղլուն համաձայն գտնուեցաւ այսպիսի բանավէճի մը մէջ մտնելու, որովհետեւ թուրք լրագրողները իրմէ այդ մէկը պահանջեցին: Մեր միջեւ նախատեսուած հանդիպումը մամուլի ուշադրութեան արժանացաւ: Բայց եւ այնպէս, Հալաճօղլուն հրաժարեցաւ համաձայնեցուած ծրագիրէն: Ան CNN Turk-ի մէկ յայտագրէն յայտարարեց, որ իմ խնդրած տեղահանութեան արձանագրութիւններս գոյութիւն չունին:

Ըստ «Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ Թալէաթ փաշայի զեկուցումը» գրքին, Թալէաթին մօտ գտնուող ձեռագիր զեկուցում մը կը նշէր, որ 1914-ին, Խարբերդի 70 հազար հայերէն (օսմանեան պաշտօնական թիւեր), երեք տարի ետք,՝ միայն շուրջ 2000-ը տեղահանման շրջաններուն մէջ կը գտնուէին: Այս վիճակագրութիւնները հիմնըւած էին 1917-ին հայերու շուրջ կատարուած օսմանեան վիճակագրութեան մը վրայ: Իսկ տարագրեալներու վախճանավայր Տէր Զօրի մէջ արդէն ոչ մէկ հայ մնացած էր:

Պէտք է նշեմ, որ երբ Խարբերդի շուրջ ուսումնասիրութիւն մը առաջարկեցի, ինծի օգնեցին թրքական մամուլի շարք մը աշխատակիցներ, որոնք այդ առաջարկին վրայ հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեցին: Զգացուած էի, երբ հանգուցեալ թուրք լրագրող Մեհմեթ Ալի Պիրանտ

Շար. Էջ 18

Մեզանից Է Կախուած Մեր Տեսլականների Իրագործումը

Լեւոն Մկրտչեան

Հայաստանի Հանրապետութեան 24 տարիները մեր սերնդի համար անցան ակնթարթի նման: Արցախեան ազատագրական պատերազմ, յաղթանակած անկախութիւն, ՀՀ եւ ԼՂՀ պետականաշինութեան դժուար տասնամեակներ, ներքին եւ արտաքին ամենաբարդ եւ յաճախ ողբերգական հանգուցալուծումներ: Այս փոթորկուն ժամանակաշրջանում միախառնւում են փոքր ձեռքբերումներն ու փայլուն նուաճումները, ընթացիկ եւ անցողիկ ձախողումներն ու դժուարութիւնները երբեմն թւում են անդառնալի կորուստներ, իսկ ռազմավարական ձեռքբերումները, պետութեան զարգացման, դէպի ապագայ ուղղուած շատ քայլեր երբեմն աննկատ են մնում:

Վստահաբար, տասնամեակներ անց պատմութիւնն ամէն ինչ իր տեղը կը դնի, կը գնահատի իրական նուաճումները, կ՚ամփոփի 1980-ականներից մինչեւ 2020-30-ական թուականների գործած սերնդի ներդրումը մեր հազարամեայ պատմութեան մէջ: Հաւատանք, որ այդ ամփոփումը լինելու է հայ ժողովրդի յաղթանակի ամրագրմամբ: Մենք ուղղակի պարտաւոր ենք փոխել մեր պատմութեան ընթացքը եւ մեզ յաջորդող սերունդներին թողնել աւելի լաւ իրա-

վիճակ, քան ստացել ենք մեր հայրերից: Հայաստանի ինքնիշխան եւ ինքնաբաւ հանրապետութիւն, յաղթանակած եւ միջազգային ճանաչման հասած ԼՂՀ, հայաբնակ եւ անկաշ-կանդ զարգացող Ջաւախք, Մեծ երազի եւ գործնական հայրենաշինութեան տեսիլքի շուրջ համախմբուած Սփիւռքի եւ հայրենիքի հայութիւն, շարունակական պայքարի, հատուցման եւ կորուստների վերականգնման համար գործելու պատրաստ ժողովուրդ... ահա՛ այն իրական արդիւնքները, որ մենք կարող ենք ժառանգել մեզ փոխարինողներին: Բնականաբար, այս տեսլականի ճանապարհին ունեցել ենք եւ ունենք ձախողումներ, նահանջ-ներ: Անկախ պետականութեան կառուցումը դըժ-ւար խնդիր է: Նախ հարկաւոր է անկախութեան, համազգային շահի գերադասութեան, ներհայկական արդարութեան հաստատման անհրաժեշտութիւնը հասցնել իւրաքանչիւրիս գիտակցութեանը, արմատապէս փոխելով մեր աշխարհընկալման եւ կենսագործունէութեան շատ կարծրատիպեր:

Այս երկար ճանապարհին, հարկ է ըստ արժանւոյն գնահատել հայոց վերջին տասնամեակների պատմութեան մի շարք ուղենշանային ձեռքբերումները: Նուաճումներ, որոնք ունեն հիմնարար նշանակութիւն դէպի ապագայ մեր ժողովրդի երթի համար:

Առաջին - Մեր պետականութիւնը ձեւաւորուեց ինքնավստահ եւ սեփական ուժին հաւատացող ժողովրդի համազգային պայքարով եւ ազատագրական պատերազմով: Յաղթանակած ազգը ընդունեց անկախութեան հռչակագիր, որում յստակ կերպով ամրագրեց կամքը ոչ միայն կառուցելու պետականութիւն, այլ կերտելու աշխարհասփիւռ հայութեան երազի երկիրը: ՀՀ-ն, ինչպէս 20-րդ դարի սկզբին Առաջին Հանրապետութիւնը, տէր էր կանգնում հայ ժողովրդի ազգային ամբողջական նպատակների իրականացմանը:

Երկրորդ - Այս ուղին շաղախող յաջորդ մեծ ձեռքբերումը ԼՂՀ հռչակումն ու կայացումն էր: Արցախը դարձաւ հայոց յաղթանակի խորհրդանիշը: Հարիւամեակներ անց մենք ազատագրեցինք մեր հայրենիքի հպարտ մի հատուած, եւ դա արմատապէս փոխեց ջարդուած եւ գաղթական ժողովրդի հոգեվիճակը մեր մէջ:

Երրորդ - Համահայկական միաւորիչ միւս հզօր գործօնը ՀՀ Արտաքին քաղաքականութեան օրակարգ Հայոց Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման համար մղուող պայքարի ներառումն էր: Սփիւռքահայութեան՝ Հայ Դատի հետապնդման տասնամեակների անձնազոհ պայքարը նոր որակ եւ իմաստ էր ստանում այս քայլով: Հայրենիք-Սփիւռք միասնութեան համար խիստ կարեւոր եւ սկզբունքային որոշումը հսկայական ջանքեր եւ կամք պահանջեց հայ քաղաքական մշակոյթից:

Եւ ընդամէնը մի քանի օր առաջ, 2015թ. Ապրիլի 24-ի նախաշեմին, տեղի ունեցաւ մեր կարծիքով վերը թուարկած հիմնարար ձեռքբերումներն ինչ որ իմաստով հանրագումարի բերող իրադարձութիւն՝ ընդունուեց Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագիրը: Այն իր բովանդակութեամբ, ընդունման ձեւով եւ սկզբունքներով կոչուած է պատմական նշանակութիւն ունենալ հայ ժողովրդի համար:

Համընդգրկուն եւ հաւասարակշռուած նման փաստաթղթի ընդունումն ունի ներազգային ու արտաքին քաղաքական մեծ ազդեցութիւն եւ եւս մէկ վկայութիւնն է կայացած համահայկական միասնականութեան: Պէտք է ի հարկէ արժանին մատուցել ՀՀ նախագահին, ազգային եւ պետական իշխանութիւնների, կուսակցութիւնների ներկայացուցիչներին ներկայ քաղաքական խիստ բարդ իրավիճակում դրսեւորած ազգային կամքի համար: Եթէ փորձենք գնահատել Հռչակագրի բովանդակութիւնը, ապա այն կարելի է արժեւորել մի քանի հարթութիւններում.

ա) Աշխարհընկալման առումով

Հայ ժողովուրդը հանդէս է գալիս իբրեւ պետականութիւնը վերստեղծած, յաղթող ժողովուրդների ընտանիքում, երկու աշխարհամարտերում յանուն քաղաքակրթութեան մեծագոյն զոհեր տուած եւ այնուհանդերձ սեփական գոյութիւնը զէնքով պաշտպանած միաւոր: Պայքարը շարունակելու նրա վճռականութիւնը յենուած է միջազգային իրաւունքի եւ համայն մարդկութեան դէմ կատարուած յանցագործութեան պատիժի անժամանցելիութեան հաստատման վրայ:

բ) Քաղաքական նպատակների առումով

Հռչակագիրը յստակ կերպով ներկայացնում է Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման համար մղուող պայքարի անքակտելի միասնութիւնը Պահանջատիրութեան հետ: Հայրենազրկումն իբրեւ Ցեղասպանութեան մեծագոյն հետեւանքի ներկայացումն ու հատուցման համապարփակ թղթածրարի ձեւաւորման գործընթացի ազդարարումն ինքնին կարեւորագոյն ուղի են մատնանշում:

Խիստ յատկանշական է, որ շեշտադրումը կատարւում է միջազգային կառոյցներում, ժողովուրդների եւ պետութիւնների առաջ պատմական արդարութիւնը վերակագնելու իրաւունքի հարցի արծարծման վրայ: Սեւրի պայմանագրի եւ Վ. Վիլսոնի անժամանցելի իրաւարար վճռի յիշատակումն, ունի մեծ քաղաքական նշանակութիւն: Այդպիսով ՀՀ-ն ստանում է անանց կիրառելի արժէք ունեցող իրաւական լուծման հետապնդման հնարաւորութիւնը:

գ) Ներհայկական միասնականութեան առումով

Հռչակագրում՝ հայ ժողովրդի վերածննդի, ազգային-հոգեւոր կեանքի վերընձիւղման, հայկական Սփիւռքի գոյացման, հայրենադարձութեան եւ պայքարով՝ պետականութիւնը վերստեղծելու, Սարդարապատի եւ Արցախեան ազատամարտի յիշատակումները կոչ են համայն հայութեանը հպարտութեամբ եւ վստահութեամբ նայելու ապագային: Սա սեփական ուժերին ապաւինելու եւ միասնականութիւնն իբրեւ զարգացման կռուան դիտելու սկզբունքի հռչակումն է ըստ էութեան:

Հռչակագիրն աւարտւում է մեր ժողովրդի առջեւ ծառացած հիմնական նպատակների թըւարկմամբ, ուր առկայ են եւ ընթացիկ ռազմավարական նշանակութեան խնդիրները եւ մեր համազգային տեսլականին քայլ առ քայլ հասնելու վճռականութիւնը:

Ամփոփելով ասուածը թերեւս կրկին հարկ է վերադառնալ այն յօդուածի սկզբում արտայայտըուած մտքին. Անկախ, Ազատ եւ Միացեալ Հայրենիքի կերտումը դժուարին եւ երկարատեւ գործընթաց է, այն պահանջում է իրարայաջորդ սերունդների հետեւողական եւ ստեղծարար աշխատանք: Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցը դիմաւորում ենք յաղթանակած պետականութեամբ, միասնականութեան եւ համախըմբման հռչակագրով: Կը կարողանա՞նք իրականացնել համատեղ ընդունուած Հռչակագրի դրոյթները, կը կառուցե՞նք արդար, ազատ հասարակութիւն ունեցող եւ օրըստօրէ հզօրացող պետութիւն՝ մեզանից է կախուած, մեր խոհեմութիւնից եւ վճռականութիւնից: ❑

ՀՕՄ-ի ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՒ ԱՂԱՒՆԻ ԵՐԵՄԵԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ

ՀՕՄ-ի այս կրթաթոշակը հաստատուած է 1983-ին նպատակ ունենալով երիտասարդ մասնագէտներ պատրաստել, որոնք իրենց ուսման աւարտին յանձնառու պիտի ըլլան պաշտօններ ստանձնելու մեր ազգային հաստատութիւններէն ներս՝ իրենց մասնագիտական շրջագիծին մէջ: ՀՕՄ-ի Երեմեան կրթաթոշակ ստանալու ընդհանուր պայմաններն են.

- Լրացուցած ըլլալ համալսարանի առաջին տարին.
- Ցուցաբերած ըլլալ ազգային նուիրումի եւ ծառայութեան ոգի.
- Համաձայնիլ, ուսման ընթացքը աւարտելէ ետք, երկու տարի պաշտօնավարելու հայկական հաստատութենէ մը ներս.

Նախընտրութիւն պիտի տրուի այն ուսանողներուն, որոնք պիտի հետեւին ընկերային ծառայութիւններու, հաշուապահութեան, վարչագիտութեան, ընկերաբանութեան, քաղաքագիտութեան եւ մարդկային գիտութիւններու ճիւղերուն:

Հետաքրքրուողները կրնան դիմել ՀՕՄ-ի Կիպրոսի Վար-չութեան մինչեւ **30 Ապրիլ 2015**:

ՀՕՄ-ի Կիպրոսի "Սօսէ" Մասնաճիւղի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Փանթուրքիզմի Գրաւը Եւ Արցախի Հարցը

Կարօ Արմէնեան

Հայոց ցեղասպանութեան հարցին արմատը փանթուրքիզմի յայտնի մոլորութիւնն է իր համիտեան, երիտթրքական եւ քեմալական դրսեւորումներով, եւ որ կը մնայ էական գիծը Թուրքիոյ քաղաքականութեան մինչեւ այսօր: Այս նոյն արմատներէն ծնունդ առած է նաեւ Ազրպէյճանը 1918 թուին եւ փաստօրէն թուրքեւազրպէյճանական փանթուրքիզմի աքցանին մէջ բռնուած է Հարաւային Կովկասը վերջին հարիւր տարուան ընթացքին: Այս խնդիրն է, որ այժմ կը դրուի հայ անկախ պետականութեան առջեւ իր բազմաթիւ ածանցեալ ձեւերով: Եւ այս խնդիրն է, որուն վերաբերմամբ յստակ քաղաքական ռազմավարութիւն չէ ձեւաւորուած ո՛չ Արեւմուտքի եւ ո՛չ ալ Ռուսաստանի կողմէ, որոնք կոչուած են տարածաշրջանի կայունութեան երաշխաւորները ըլլալու:

Ներկայ օրերու փանթուրքիզմը համաթուրանականութեան գաղափարին վերարտադրութիւնն է, որուն իրական քաղաքական դաշտը այսօր Կովկասն է իր անմիջական հարեւանութեամբ: Թուրքիա եւ Ազրպէյճան հետեւողական ճիգեր կ՛ընեն համաթուրանական դրօշի տակ հաւաքագրելու նաեւ Կեդրոնական Ասիոյ ժողովուրդները եւ սակայն՝ առա՛նց նշանակալի յաջողութեան: Կեդրոնական Ասիոյ նորանկախ պետութիւնները, առայժմ գէթ, կ՛ապրին բոլորովին այլ քաղաքական առաջնահերթութիւններով՝ զգայուն մնալով հանդէպ իրենց եւ Թուրքիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող մշակութային առնչութիւններուն: Այս կրաւորական վերաբերմունքը կրնայ ի վերջոյ փոխուիլ եւ նոր յենարաններ հայթայթել Թուրքիոյ եւ իր կովկասեան արբանեակին, բայց այդ մէկը կախում պիտի ունենայ այն բանէն, թէ ինչպիսի՛ բացեր կը թողուն մեծապետական ուժերը տարածաշրջանի խաղատախտակին վրայ յառաջիկայ տարիներուն:

Փանթուրքիզմի անմիջական սեւեռակէտը Հայաստանն է այսօր եւ առաջին հերթին՝ Արցախը, որուն կենսական նշանակութիւնը Հայաստանի լինելիութեան (viability) համար նորութիւն չէ թուրքեւազրպէյճանական կողմի ռազմագէտներուն: Մինչ Արեւմուտքը եւ միջազգային հանրութիւնը Արցախի հարցին կը նային որպէս շրջանային էթնիկ հակամարտութիւն, զոր պէտք է հարթել բանակցութիւններու ճամբով, Թուրքիա եւ Ազրպէյճան Արցախը կը դիտեն որպէս անընդունելի խոչընդոտ, զոր պէտք է վերցնել ամէն գնով: Անոնք գիտեն, որ Արցախ Հայաստանի աշխարհաքաղաքական ամրոցն է, առանց որուն՝ լրջօրէն կը վտանգուի Հայաստանի գոյութիւնը: Անոնք համոզուած են, որ փանթուրքիզմի հեռահար նպատակներուն առջեւ ամրօրէն ծառացած է Արցախի (եւ ազատագրուած տարածքներու) պաշտպանական համակարգը: Իրենց հաշուով, Արցախի ազատագրութեան գործողութիւնը ուղղուած էր յատկապէս թուրքեւազրպէյճանական կենսական շահերուն դէմ. այլ խօսքով, ան ստեղծըւած էր վիժեցնելու համար փանթուրքիզմի քաղաքականութեան հեռանկարները: Այս բանին համար իրենք կը քննադատեն Արեւմուտքն ու Ռուսաստանը՝ արհամարհելով Հայաստանի եւ Արցախի եւ առհասարակ մեր ժողովուրդի բանալի դերակատարութիւնը այդ գործին մէջ: Յամենայն դէպս արդիւնքը նոյնն է: Եւ բացարձակապէս ճի՛շդ է իրենց գնահատականը գոնէ Հայաստանի հաշուոյն: Կասկած չկայ, որ հայ քաղաքական միտքը գործեց բացառիկ յստակատեսութեամբ, երբ փուլ կու գար Խորհրդային Միութիւնը, եւ իր գերխնդիրը համարեց Արցախի ազատագրութեան դժուարին գործը նոյնիսկ երկրաշարժի համատարած աւերին մէջ:

Մերօրեայ փանթուրքիզմի երկու մեծ զէնքերն են՝ իսլամիզմն ու քարիւղը: Արեւմուտք եւ Ռուսաստան մեծ վարանումներու մէջ կը գտնուին իսլամիզմի մարտահրաւէրին առջեւ: Արեւմուտքի տնտեսութեանց համար կենսական նշանակութիւն ունեցող նաւթային պաշարները կը գտնուին իսլամական աշխարհին մէջ: Իսկ քարիւղով եւ կազով հարուստ Ռուսական Դաշնութեան ժողովրդագրական քարտէսը յագեցած է իսլամ ազգութիւններու զբաղեցուցած լայն տարածքներով: Իսլամիզմ եւ քարիւղ անքակտելիօրէն ընդելուզուած են իրարու եւ մշտապէս զիրար կը քաղաքականացնեն: Ու նաեւ պարտադի՛ր կը դարձնեն աշխարհակարգի հաւասարակշռութեան պահպանումը գերտէրութիւններու մշտական համագործակցութեամբ:

Այս նուրբ հաւասարակշռութիւնն է, որ յանկարծ կը վտանգուի Միջին Արեւելքի իսլամութեան ծոցէն դուրս եկած իսլամ ծայրայեղականութեամբ, որ իր կարգին պարարտ հող կը հայթայթէ տարածաշրջանէն ներս առաւելութիւններ կորզելու ձգտող թուրքեւազրպէյճանական յայտնի խաղին: Էրտողանի եւ Ալիեւի կովկասեան ռազմավարութիւնն է յառաւելագոյնս շահագործել այս թանկագին պատեհութիւնը եւ տկարացնել Հայաստանի յենարանները տարածաշրջանի բեմահարթակին վրայ: Անոնց նպատակն է թակարդի մէջ բռնել ԵԱՀԿ-ի հովանիին տակ գործող Արցախի հարցի բանակցային գործընթացը եւ զայն անշարժութեան դատապարտել: Միացեալ Նահանգներ, Ռուսաստան եւ Ֆրանսա, որոնցմէ կազմուած է ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խումբի համանախագահութիւնը, նեղ շահեր ունին այս կնճռոտ իրականութեան մէջ եւ անխուսափելիօրէն իրենց երկուութիւնները կը փոխանցեն Արցախի բանակցային գործընթացին:

Թուրքեւազրպէյճանական ճնշումը հետզհետէ կ՛աճի միջազգային դիւանագիտութեան բեւեռներուն վրայ բանակցային գործընթացը մխրճելով յաւիտենական փակուղիի մէջ: Թուրքիա եւ Ազըրպէյճան կը յուսան շնչահեղձ ընել Հայաստանն ու Արցախը. քայքայել զանոնք տնտեսապէս եւ պառակտել քաղաքականօրէն. բարոյալքել քաղաքացին եւ անլուծելի դարձնել հասարակական կեանքի խնդիրները: Անոնք կ՛ուզեն պատերազմը շահիլ ներսէն: Հայկական կողմի խնդիրը պիտի ըլլայ պահպանել ռազմական գերակայութիւնը Ազրպէյճանի դէմ եւ տեւաբար հաւասարակըշռել միջազգային շահերու հակասութիւնները ի նպաստ իր անվտանգութեան: Բայց մանաւա՛նդ՝ ստեղծել ինքնավստահութեամբ տոգորուած քաղաքացիական արժանապատիւ միջավայր ձախողութեան մատնելու համար թուրքեւազըրպէյճանական սադրանքը:

Այս կէտին վրայ, պէտք է հարց տալ, թէ իսկապէս ի՞նչ կը փորձեն իրագործել Թուրքիա եւ Ազրպէյճան՝ ընտրելով թշնամութեան ուղին: Ի՞նչ կը շահին Հայաստանի տկարացումով, որ այս պարագային կը նշանակէ՝ Արցախի անձնատըւութեամբ: Ի՞նչ է փանթուրքիզմի գրաւը շրջանային այս խաղին մէջ: Այս հարցումին պատասխանելէ առաջ կ՛ուզեմ յստակ ընել, որ կը հիմնըւիմ ռազմավարական հետեւեալ առաջադրութեան վրայ: Առանց ազատագրուած տարածքներու խարիսխին՝ ճակատագրականօրէն կը խախտի Արցախի ինքնապաշտպանական կարողականութիւնը: Եւ առանց Արցախի՝ Հայաստան կը գտնուի իր գոյութեան ճգնաժամին առջեւ: Հայկական կողմը սխալելու լուսանցք չունի այս խնդրին մէջ: Անցեալին, այսինքն՝ 1994-ին, դեռ կարելի էր ինչ-որ չափով պատկերացնել, որ Հայաստանի անապահովութեան այս մեծ հարցականը միջազգային ազդու երաշխիքներով չէզոքացուէր կարելի դարձնելով կողմերու համաձայնութիւնը: Դժբախտաբար հայկական կողմը վաղուց համոզուեցաւ, որ այդ երաշխիքները իսկապէս գոյութիւն չունին, քանի որ այդ երաշխաւորները պարզապէս չկան բանակցութիւններու սեղանին վրայ վերը յիշուած բոլոր պատճառներով: Նաեւ համոզուեցաւ, որ Ազրպէյճան առհասարակ հետաքրքրուած չէ բանակցելով եւ իր յոյսը կապած է ռազմական յաջողութիւններու եւ տնտեսական գերուժի (leverage): Էրտողանի եւ Ալիեւի համար փանթուրքիզմի գրաւը փորձիչ է ու իրական եւ այդ իսկ պատճառով բանակցային գործընթացը կը գտնուի տեղքայլի մէջ:

Եթէ Թուրքիա եւ Ազրպէյճան յաջողին իրականացնել իրենց համաթրքական երազանքը եւ կարողանան ճեղքել զիրենք աշխարհագրականօրէն բաժնող հայկական պատուարը, հիմնովին կը յեղաշրջուի կովկասեան տարածաշրջանի ուժային քարտէսը եւ թուրքեւազրպէյճանական առանցքը կը հաստատէ ինքզինք՝ որպէս կովկասեան բեմի գլխաւոր դերակատարը: Թուրքիոյ աշխարհաքաղաքական խարիսխը մեծապէս կ՛ամրապնդուի Սեւ ծովու աւազանին մէջ եւ ան կը սկսի տիրապետող ներկայութիւն ըլլալ Կասպից ծովու աւազանին մէջ: Թուրքիա եւ Ազրպէյճան իրենց հակակշռին տակ կ՛առնեն հիւսիս-հարաւ հաղորդակցութեան ուղիները եւ Ռուսաստանը կը բաժնեն Իրանէն եւ Արեւմուտքը կը բերեն պարտադիր գործակցութեան՝ իրենց իսկ թելադրած պայմաններով: Փանթուրքիզմի յառաջխաղացքը ինքնաբերաբար պայթուցիկ վիճակ կը ստեղծէ իրանեան Ազրպէյճանի մէջ՝ վտանգելով Իրանի ներքին հաւասարակշռութիւնը: Ան նաեւ կը գրգռէ Հիւսիսային Կովկասի եւ Ռուսաստանի այլ վայրերու թրքացեղ եւ իսլամ բնակավայրերու անջատողական ախորժակները: Եւ ի վերջոյ կը սկսի խլրտիլ Կեդրոնական Ասիան: Արցախի հիմնախնդրի ետին գոյութիւն ունի ամբողջ թնճուկը տարածաշրջանի բարդ հիւսուածքին, իսկ փանթուրքիզմի հեռանկարները շատ աւելին են, քան՝ հայ-թրքական հակամարտութիւնը:

Բնական է, որ փանթուրքիզմի այս հեռանկարներուն հանդէպ չեն կրնար անտարբեր մնալ Ռուսաստանն ու Արեւմուտքը: Չի կրնար անտարբեր մնալ եւ Իրանը: Փանթուրքիզմի ծաւալապաշտութեան դէմ հեռահար միջոցներ ձեռք պէտք է առնեն Հայաստանն ու Վրաստանը եւ քիւրտ ազգային շարժումը: Այս բոլորը ըսելէ ետք, պէտք է վճռականօրէն շեշտել, որ այս մեծ պատկերին հիմնական որոշիչը Արցախի հիմնախնդիրն է, ուր շատ մեծ են վտանգները: Տարածաշրջանի մեծ սակարկութիւններու սեղանին վրայ մեծապետական ուժերու խաղականոնները արագ վերիվայրումներու կ՛ենթարկուին ամէն օր եւ այդ խաղին մէջ Արցախը կրնայ նեղ շահերու զոհ դառնալ: Արցախի լինելիութեան միակ իսկական երաշխաւորը մեր ժողովուրդն է: Մեր բազմակողմանի պատրաստուածութիւնը: Արցախի դատը պիտի շահուի ոչ միայն սահմանագծին վրայ, այլեւ՝ աշխարհի բոլոր մեծ մայրաքաղաքներուն մէջ: Պահել Արցախը իր ազատագրուած միւս տարածքներով՝ մեր ազգային գերակշիռ առաջնահերթութիւնն է այսօր: Մեր գոյութեան եւ անկախութեան հզօր գրաւականը: Պարտութեան մատնել փանթուրքիզմի քաղաքականութիւնը այս բոլոր ճակատներուն վրայ՝ մեր հաւաքական պարտականութի՛ւնն է:

Ուաշինկթըն

❑

Խնդիրը Համակարգային Է

Վաչէ Բրուտեան

Վերջին երկու շաբաթներուն ընթացքին դէպքերու արագ զարգացում տեղի ունեցաւ Հայաստանի մէջ՝ համահայկական շահերու տեսանկիւնէն աննպաստ կացութիւն մը ստեղծելով: Աննըպաստ, որովհետեւ պահ մը կարծէք մոռացութեան մատնուած էին մեր առաջնահերթութիւնները:

Մէկ կողմէ ինքնաշարժներու շարասիւնով դէպի Արցախ երթ ու ոստիկանական բիրտ միջամըտութիւն, ապա, առեւանգում-խոշտանգում՝ անոր յաջորդած քարոզչական արշաւով ու պըղտորած ջուրերու մէջ ձկնորսութեան անխուսափելի պատեհապաշտութեամբ: Նոյն օրերուն «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան առաջնորդ Գագիկ Ծառուկեանի ելոյթը, նախագահ Սերժ Սարգսեանի հակայարձակողականը՝ անոր հետեւող մագլցումի քայլերով: Բարեբախտաբար կատարուեցաւ միջամտութիւն, որուն յաջորդած «զինադուլը» ցարդ կը տոկայ՝ հակառակ կարգ մը դժգոհներու խռպոտ ելոյթներուն:

Գաղտնիք չէ, որ Հայաստան կը դիմագրաւէ ընկերային ու տնտեսական լուրջ հարցեր՝ իրենց անխուսափելի հետեւանքներով: Այս հարցերը, սակայն, իրենց կարգին, արդիւնք են համակարգային թերութիւններու:

Փորձենք բացատրել: Ներկայ կացութեան մէջ Հայաստանի քաղաքական կառավարումի առանցքը անհատն է, անձը: Այս պարագային՝ նախագահը: Այս պատճառով ալ դժգոհութիւններու սլաքները կ՚ուղղուին դէպի անձը, որ այս պարագային Սերժ Սարգսեանն է: «Դժգոհ ենք իրմէ, ուրեմն փոխենք նախագահը». այս մտածողութիւնը սակայն ոչ մէկ երաշխիք կը ներկայացնէ, որ զինք փոխարինողը «իրմէ լաւ» պիտի ըլլայ (միտումնաւոր կերպով կը պարզացնենք երեւոյթը, որպէսզի մեր միտքը աւելի դիւրին բացատրուի: Հարցը այդքան ալ պարզ չէ, բնականաբար):

Գագիկ Ծառուկեան համոզուած է, որ ինք աւելի լաւ նախագահ կրնայ ըլլալ: Երկու տարի առաջ նոյն համոզումին էր Րաֆֆի Յովհաննէսեանը եւս: Եւ դեռ, վաղը ուրիշ մը կրնայ յայտարարել, թէ լաւագոյնը ինքն է՝ մտածելով, որ ինք ինչո՞վ պակաս է Ծառուկեանէ մը կամ Յովհաննէսեանէ մը: «Ես ինչո՞վ պակաս եմ»-ի մտայնութիւնը արդէն իսկ աւեր կը գործէ մեր հանրային կեանքէն ներս՝ հասնելով մինչեւ նախագահական լրջագոյն պաշտօնին յաւակնելու «քաջութեան»:

Այս պայմաններուն մէջ չենք քններկեր Ծառուկեանի կամ ուրիշ անձի մը (կամ անձերու) նախագահական յատկանիշները, որովհետեւ ժամանակի վատնում է՝ այս յօդուածագրին ու ձեզի շատ ծանօթ պատճառներով:

Ճիշդ է, որ երկիր մը, որեւէ երկիր ղեկավարելու համար, անհատական յատկանիշները կարեւոր են: Սակայն ղեկավարումը անձի շուրջ կեդրոնացնելը աղէտալի կրնայ ըլլալ, որովհետեւ կառավարումը առաջին հերթին պէտք է հիմնուի գաղափարական ու քաղաքական ներքին տրամաբանութեան մը վրայ եւ ոչ թէ անհատական կարողութիւններու: Պէտք է հիմնուի այնպիսի ծրագիրի մը վրայ, որ ունի գաղափարական խարիսխ, որուն հաւանութիւն տուած է ժողովուրդը՝ ընտրութիւններու միջոցով:

Հո՛ս է, որ կարեւոր դեր կը խաղան քաղաքական կուսակցութիւնները՝ իրենց գաղափարական սկզբունքներով, ատոնցմէ բխած կեցուածքներով, մօտեցումներով, իտէալներով ու ծրագիրներով:

Սակայն տրուած ըլլալով, որ Հայաստանի մէջ սահմանադրութեամբ նախատեսուած համակարգը նախագահական է, հետեւաբար կառավարման առանցքը անհատն է (այս պարագային՝ նախագահը): Եւ ուրեմն, դժգոհութեան ալիք՝ տուեալ նախագահին հասցէին. ձայն փոխելու կոչեր՝ ի հարկին արտակարգ նախագահական ընտրութիւններու պահանջներով, եւայլն: Իսկ Հայաստանի նման երկրի մը մէջ, նոյնիսկ եթէ շէնքի մը վերելակը խանգարուի, արդար կամ անարդար կերպով պատասխանատուն նախագահը կը համարուի...

Կարկինը քիչ մը աւելի լայն բանանք: Սերժ Սարգսեան իր ծանօթ ելոյթին մէջ ըսաւ, թէ խօսքեր կան, որ Գագիկ Ծառուկեանին պատկանող գործարարական հաստատութիւններուն մէջ ոչ օրինական բաներ կան եւ ուրեմն, համապատասխան մարմինները պէտք է քննութիւն բանան: Բայց նման «խօսքեր» (աւելի պարզ՝ տուեալներ) տարիներէ ի վեր կան Հայաստանի մէջ... ոչ միայն Ծառուկեանի, այլեւ հարիւրաւոր այլոց նկատմամբ, որոնց մէկ լուրջ տոկոսը Հանրապետական կուսակցութեան միջավայրին կը պատկանի (չըսելու համար աւելին):

Հետեւաբար նախագահին կողմէ այլ անձի մը, այս պարագային, նախագահ դառնալու յաւակնութիւն դրսեւորած անձի մը նկատմամբ արտայայտուած այս տրամաբանութիւնը կաղ է ու միակողմանի: Միւս կողմէ՝ նախկին նախագահ Ռոպերթ Քոչարեան եւ նախկին նախարար Վարդան Օսկանեան իրե՛նք պէտք է ծուռ նստելով ու շիտակ խօսելով բացատրէին Գագիկ Ծառուկեանին, որ իրմէ նախագահ դուրս չի գար (մեքուր հայերէնով): Այդ պարագային մեզի կը խնայուէր այս անտեղի ցնցումը:

Բայց ոչ մէկ երաշխիք, որ վաղը նմանատիպ այլ ցնցում կրնայ տեղի չունենալ, որովհետեւ Հայաստանի մէջ քաղաքական կառավարման խաղը անհատներու հարթութեան վրայ է ու ոչ թէ՝ քաղաքական կուսակցութիւններու ու անոնց մշակած ծրագիրներուն: Իբրեւ այդպիսին ալ՝ ենթակայ է անհատական ճաշակներու, նախասիրութիւններու: Իսկ երկիր մը չի կրնար ղեկավարուիլ անհատական ճաշակով, կամ նախասիրութիւններով: Ճիշդ չէ՞:

Խնդիրը համակարգային է: Հայաստանի մէջ քաղաքական համակարգն է, որ «կոտրած» է, պէտք է բարեփոխութեան ենթարկուի: Տարբեր խօսքով, Սահմանադրութիւնը վերամշակելու միջոցով պէտք է անցնիլ խորհրդարանական կառավարման համակարգին: Առն՚ր համար անհրաժեշտ են այն 7 կէտերը, որոնք մշակուած են Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Հայաստանի կազմակերպութեան կողմէ:

Փետրուար 18, 2015

Եաշար Քեմալի Մահուան Առթիւ

Կարօ Արմենեան

Խոր ծերութեան մէջ, իր մահկանացուն կնքած է Թուրքիոյ յետ-պատերազմեան արձակի վարպետը՝ Եաշար Քեմալ:

Ազգութեամբ քիւրտ այս պատկառելի արձակագիրը իր ստեղծագործական քանքարը նըւիրաբերեց թրքական ներքնաշխարհի բացայայտման գործին: Իր վէպերը կը խօսին հոգեբանական դաժան հակասութիւններու մէջ բռնուած այն պարզ մարդոց մասին, որոնք հալածուած են իրենց ճակատագիրէն եւ չարչարագին ճիգերով կը փնտռեն ելքը...

Իր հերոսները ժառանգած են այն գիւղաշխարհը, որուն վրայէն անցած է Հայոց Ցեղասպանութեան սեւ ստուերը եւ ահաւասիկ սերունդներ ետք ժամանակը կը մերժէ սրբել մարդոց կեանքէն գործուած մեծ ոճիրին անէծքը: Մարդիկ կ՚ապրին այդ անէծքը ամէն օր անձայն տգիտութեան մէջ մշտնջենաւորելով իրենց յոռի բարքերը եւ հաւաքաբար ամրագրելով դասակարգային շահագործումի այն դժոխային մեքենան, որ կը ղեկավարէ իրենց կեանքերը:

Եաշար Քեմալ կը գրէ մեծ մարդկայնութեամբ եւ կարեկցանքով: Ան մէկ-մէկ կը յիշեցնէ իր ընթերցողին, որ այս հողերը ունէին իրենց հարազատ տէրերը, շինարար մէկ ժողովուրդ՝ որ վաղուց դադրած է ապրելէ հոս...

Ո՞ւր գացին անոնք՝ կ՚ըլլայ յաջորդ եւ անխուսափելի հարցումը՝ առանց յստակ պատասխանի: Կը պարզուի, որ իր հերոսները նաեւ զրկուած են այս առումով. անոնք չունին պատմական յիշողութիւն եւ ստիպուած են կրել այս ծանր բեռը:

Եաշար Քեմալի վէպերուն ընթերցումը ինծի յիշեցուցած է Թլկատինցիի գրականութիւնը: Ցեղասպանութեան զոհ՝ Թլկատինցին ապրեցաւ իր գաւառական անխաթար հոգիով, դաստիարակեց սերունդներ Խարբերդի իր դպրոցի յարկին տակ եւ անոնց շարքերէն հրապարակ իջան բազմաթիւ շնորհալի գրագէտներ, ինչպէս Ռուբէն Զարդարեան (իր կարգին՝ Ցեղասպանութեան զոհ): Թլկատինցի նաեւ մեծ արձակագիր մըն էր անսեթեւեթ եւ համեստ պատմողի իր դիրքերէն: Իր պատմուածքները չեն իտէալականացներ գաւառի կեանքը: Անոնց խստամբեր մթնոլորտը իրական հայելին է գաւառի հայոց կեանքին: Եաշար Քեմալի վէպերը իւրայատուկ ձեւով կը շարունակեն տարեգրութիւնը մարդկային այն իրականութեան, որուն բաբախուն վկայութիւնը կ՚ապրի Արեւմտահայ գրականութեան էջերուն մէջ: Եաշար Քեմալ կու տայ միւս երեսը գաւառին: Ան կու տայ թուրքերու «վերապրող» գաւառին բնութագիրը Ցեղասպանութենէն տասնամեակներ ետք՝ անպատմելի իր ներանձնութեամբ, կնճիռներով եւ տառապանքով: Եաշար Քեմալի ժամանակները շատ աւելի անթոյլատու էին քան այսօր եւ ան եղաւ առաջին ձայներէն մէկը իր ընդվզումը բարձրաձայնող:

ԿԻՊՐՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴԻ Ս. ԶԱՏԻԿԻ ՊԱՏԳԱՄ

«Այսօր հրեշտակները երկինքէն իջնելով մարդոց աւետիս կու տան, ըսելով. Խաչեալը յարութիւն առաւ եւ իր հետ ձեզի յարութիւն տուաւ»

(Ս. Զատիկի Շարական)

Սիրեցեալ հայորդիներ,

Մեծ Պահքի ապաշխարութեան եւ ինքնաքննութեան քառասնօրեայ շրջանը աւարտելէ եւ Աւագ Շաբթուան տնօրինական պահերը ապրելէ ետք, ահաւասիկ այսօր կը տօնենք Ս. Զատիկը եւ կը թեւակոխենք մեր Տիրոջ եւ Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսի Ս. Յարութեամբ բնորոշուող եկեղեցական յիսուն օրերու շրջանը, որ մեզ պիտի հասցնէ մինչեւ Համբարձում եւ Հոգեգալուստ. շրջան, որ Հայ Եկեղեցւոյ կողմէ Յինունք կը կոչուի:

Յիսուսի յարութիւնը այն եզակի դէպքն է, որ կ՛երաշխաւորէ մեր յարութիւնը: Պօղոս Առաքեալ այս մասին հետեւեալը կը գրէ. *«Կ՛ուզենք, որ մեռածներուն մասին ճշմարտութիւնը գիտնաք, որպէսզի չտրտմիք ուրիշներուն պէս, որոնք որեւէ յոյս չունին: Որովհետեւ, եթէ կը հաւատանք, թէ Յիսուս մեռաւ եւ յարութիւն առաւ, նոյնպէս ալ կը հաւատանք, թէ Աստուած Յիսուսի ձեռքով եւ անոր հետ ե՛տ կեանքի պիտի բերէ անոնք, որ անոր հաւատացին եւ մեռան»* (Ա.Թս 4.13-14):

Առաքելական նամակին այս հատուածը մաս կը կազմէ այն ընթերցուածին, որ ամէն յուղարկաւորութեան կը կարդացուի Հայ Եկեղեցւոյ մէջ եւ հարազատօրէն կ՛արձագանգէ շարականի այն բառերուն, որոնք որպէս բնաբան ընտրեցինք. *«Այսօր հրեշտակները երկինքէն իջնելով մարդոց աւետիս կու տան, ըսելով. Խաչեալը յարութիւն առաւ եւ իր հետ ձեզի յարութիւն տուաւ»*:

Այս բնաբանին միջոցաւ երեք ճշմարտութիւններ լուսարձակի տակ կու գան.

Առաջին, այսօր հրեշտակներ երկինքէն իջնելով մարդոց աւետիս, բարի լուր կու տան: Քրիստոնէութիւնը փրկութեան բարի լուրն է, որ մեզ մեր մեղքերէն կը սրբէ եւ յաւիտենական կեանքի ժառանգորդ կը դարձնէ: Քրիստոսի երկրաւոր կեանքին իւրաքանչիւր դէպքը մեզ փրկութեան եւ յաւիտենական կեանքի առաջնորդող հանգրուան մըն է: Սակայն, Ս. Յարութիւնը այս բոլորին գագաթնակէտը կը հանդիսանայ, երբ մենք եւս Քրիստոսի դատարկ գերեզմանին դիմաց կանգնած առաքեալներուն եւ իւղաբեր կիներուն նման ապշահար, կը լսենք լուսազգեստ հրեշտակներուն աւետիսը. *«Ինչո՞ւ ողջը մեռելներուն մէջ կը փնտռէք: Հոս չէ՛ ան. յարութիւն առաւ»* (Ղկ 24.5-6): Քրիստոսի յարութեամբ, անգամ մը եւս երկինքն ու երկիրը բարի լուրով զիրար կը համբուրեն եւ հրեշտակներ ու մարդիկ երկնատուր ուրախութեամբ զիրար կ՛ողջագուրեն, որովհետեւ մահը կը պարտուի եւ կեանքը կը յաղթէ՝ վերջնականօրէն:

Երկրորդ, այսօր հրեշտակներ երկինքէն իջնելով մարդոց կ՛աւետեն, թէ Խաչեալը յարութիւն առած է: Մարդկայնօրէն ի՜նչ անիմաստ եւ անտրամաբանական երեւոյթ է այս մէկը. սակայն Աստուծոյ ամենակարողութեամբ ի՜նչ գերիմաստ եւ գերբնական բարի լուր կը դառնայ, որ ամէն կասկած կը փարատէ եւ սահմանափակ ու երկրաւոր մարդը անհուն եւ երկնաւոր Աստուծոյ մօտ կը բարձրացնէ: Խաչով ամենէն անարգ եւ անմարդկային մահուան դատապարտուածը, յարութեամբ կը դառնայ աստուածային փառքի արժանի: Քրիստոնէութիւնը շրջեց աշխարհի կարգն ու կանոնը, փոխեց մարդկային չափանիշերով սահմանուած համակարգը եւ մահը մահով խորտակեց, շնորհիւ մարդացեալ Աստուածորդիին անխորտակ յաղթանակին, որ յարութեամբ կնքուեցաւ:

Երրորդ, այսօր հրեշտակներ երկինքէն իջնելով մարդոց կ՛աւետեն, թէ Քրիստոս իր հետ մեզի յարութիւն տուած է: Այնպէս ինչպէս Քրիստոս երեւցաւ իր աշակերտներուն եւ իր մարմինը օծելու եկած կիներուն, այսօր ան մեզի եւս կ՛երեւի եւ կ՛ըսէ. *«Ողջո՜յն ձեզի: Ինչպէս որ Հայրս զիս ղրկեց, ես ալ ձեզ կը ղրկեմ»* (Յհ 20.20): Մեզմէ անոնք որոնք իրենք զիրենք Քրիստոսի ճշմարիտ հետեւորդները կը դաւանին, այս հրաւէրին կրնան միայն աշակերտներուն նման պատասխանել. *«Մենք տեսա՛նք Տէրը»* (Յհ 20.25) եւ Թովմաս Առաքեալին նման հարազատ հոգեդարձ ապրելով բացագանչել. *«Տէ՜րս եւ Աստուա՜ծս»* (Յհ 20.28), որուն ի պատասխան Քրիստոս կ՛ըսէ. *«Երանի՜ անոնց, որոնք առանց զիս տեսնելու կը հաւատան»* (Յհ 20. 29):

Մեռնիլը համամարդկային վիճակ է. սակայն, Քրիստոսի հետ յարութիւն առնելը հաւատքով լեցուն երկրաւոր կեանք ապրիլ եւ երկնաւոր կեանքի արժանի դառնալ է:

Այս իրողութիւնը այս տարի առաւել ընդգծուն կը դառնայ, երբ ազգովին կ՛ոգեկոչենք Հայկական Ցեղասպանութեան 100-Ամեակը, որ նախ մեր նահատակներուն սրբազան կտակին յաւերժական հաւատարմութեան կը հրաւիրէ մեզ եւ ապա երկու հիմնապատճառներով հաւաքական դարձակէտ կը հանդիսանայ բոլորիս համար.

Առաջին, 23 Ապրիլին, Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքին, Ս. Էջմիածնի մէջ, մեր ազգային-եկեղեցական կեանքին մէջ, մեր նահատակները կը դառնան սուրբեր՝ մեր երկու Վեհափառ Հայրապետներուն նախագահութեամբ տեղի ունենալիք սրբադասման արարողակարգով: Կարծէք մեր պատմութեան բախտորոշ պահերէն քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակումը (301 թուական), Սրբոց Վարդանանց ու Ղեւոնդեանց գոյամարտը (451 թուական) եւ Մայիսեան անկախութեան կերտումը (28 Մայիս 1918 թուական) կը կրկնուին մեր օրերուն եւս, եկեղեցի եւ պետականութիւն ու Հայաստան, Արցախ եւ Սփիւռք անքակտելի օղակումով:

Երկրորդ, Հայկական Ցեղասպանութեան հաւաքական զոհը դարձած Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը մեր պահանջատիրութիւնը միջազգային իրաւական հարթակ տանելու կը նախաձեռնէ եւ դատական գործառնութեամբ Թուրքիոյ Հանրապետութենէն Կիլիկիոյ Հայրապետական Ս. Աթոռի Սիսի Կաթողիկոսարանը կը պահանջէ:

Այս մտածումներով եւ զգացումներով, հայաբոյր դարաւոր մաղթանքը կը կրկնենք եւ կը մաղթենք ձեզի. *«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Օրհնեալ է յարութիւնն Քրիստոսի»*. ամէն:

Նիկոսիա, 1 Յունուար 2015

Նարեկ Արքեպիսկոպոս

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Չորեքշաբթի, 18 Փետրուար, երեկոյեան ժամը 7:30-ին, «Վահրամ Իւթիւճեան Սրահ»ին մէջ, ժողովրդային հանդիպում տեղի ունեցաւ Կիպրոսի Հայոց Կաթողիկոսական Փոխանորդ Տ. Նարեկ Արքեպիսկոպոսին հետ: Սրբազան Հայրը լուսաբանութիւն տուաւ մեր թեմական կառոյցին մասին ու ապա պատասխանեց ներկաներու հարցումներուն:

Նարեկ Սրբազան երեք բանալի բառեր ընդգըծեց, որպէս մեր հաւաքական յաջողութեան գրաւականը. (ա) գործօն մասնակցութիւն, (բ) թափանցիկ համարատուութիւն, եւ (գ) ամբողջական պատասխանատուութիւն:

Հանդիպումը կազմակերպուած էր Ազգային Առաջնորդարանի Երիտասարդական Յանձնախումբին կողմէ, որուն ատենապետը՝ Տիար Սեւակ Կիւրիւնլեան բարի գալուստի խօսք ուղղեց:

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՓՈՂՈՑԻ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

Կիրակի 22 Փետրուարին, կիպրահայ համայնքը անգամ մը եւս առիթը ունեցաւ այցելելու Նիկոսիոյ գրաւեալ բաժնի Վիքթորիա Փողոցին վրայ գտնուող եւ վերջին տարիներուն վերանորոգուած՝ պատմական առաջնորդանիստ Սուրբ Աստուածածին տաճարը, մասնակցելով Սուրբ եւ անմահ պատարագի հոգեպարար արարողութեան, որ մատուցեց Հայաստանի Վանաձոր շրջանի Տէր Օհան Քահանայ Լուսարարեանը:

Ներկայ գտնուեցան բազմաթիւ կիպրահայ հաւատացեալներ, վերանորոգելով իրենց ուխտը եւ ամրապնդելով մեր համայնքի վճռակամութիւնը, տէր կանգնելու իր ազգապատկան կալուածներուն եւ հաստատութիւններուն:

Հաւատացեալ ժողովուրդը մեկնեցաւ տաճարէն «Կիլիկիա» մաղթերգի երգեցողութեամբ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔ՝ «ՊԱՏՈՒԵՆՔ ՄԵՐ ԵՐԷՑՆԵՐԸ»

Կիրակի, 8 Փետրուար, սուրբ պատարագի աւարտին, Նիկոսիոյ Ս. Աստուածածին Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, Կիպրոսի Հայոց Կաթողիկոսական Փոխանորդ՝ Գերաշնորհ Տ. Նարեկ Արքեպիսկոպոսի հովանաւորութեամբ եւ Տիկնանց Յանձնախումբին կազմակերպութեամբ, տեղի ունեցաւ Ընտանեկան հաւաք - «Պատուենք մեր երէցները» ձեռնարկը:

Բարի գալուստի խօսքով, բանախօսութեամբ եւ ասմունքով ձեռնարկին մասնակցեցան Տիկնանց Յանձնախումբի անդամուհիներ՝ Անահիտ Էսքիճեան, Պէթի Զարդարեան, Էլսի Իւթիւճեան եւ Եւա Յարութիւնեան: Սրբազան Հայրը ձեռնարկը եզրափակեց իր օրհնութեան պատգամով եւ «Պահպանիչ»ով:

Ս. Տէրունեանի «Վարդենին»

Վարդան Թաշճեան

Սփիւռքահայ քնարերգակ, տաղանդաւոր բանաստեղծ Սմբատ Տէրունեանի նորագոյն ստեղծագործութիւններէն է *«Վարդենին»* խորագրով գողտրիկ քերթուածը, որ երեք տուներու սեղմ իր կառոյցին մէջ այնքա՜ն բան կուտայ, այնքա՜ն իմաստ կը խոստանայ, որ վերլուծումներու, ըմբռնումներու, զգացումներու, մեկնաբանութիւններու եւ եզրակացութիւններու հատոր մը կրնայ լեցնել եւ տակաւին... ըսելիք ունենալ:

Խորիմաստ պատգամախօսի մը, զգայուն բանաստեղծի մը ներաշխարհէն բխող, ծլարձակող հաւատամքին ու համոզումներուն արդիւնքն է *«Վարդենին»:*

Այս քերթուածը կրնաս կարդալ ու վերջանալէն ետք քերթուածէն դուրս ելլել, սակայն... քերթըւածը քեզմէ դուրս չ՛ելլեր, չի թողուր քեզ, կլանած է, ոստայնած է քեզ, իր կշռութաւոր ու կոկիկ բառերով, որոնք մտածումիդ առանցքը կը կազմեն այլեւս, ուղեղըդ կը շոյեն, հեռաւոր սիրելիի մը դէմքին պէս վերայայտնուելով անոր պաստառին վրայ: Թարմութեան թթուածին մը կը տարածուի մարմնիդ բջիջներուն մէջ, փորձելով յագեցնել բանաստեղծութեան ծարաւդ ու կարօտդ, այլ մանաւանդ՝ աննկարագրելի եւ անպարագրելի սքանչացումի կը մատնէ քեզ, զգացական մանանան մաղելով սրտիդ տարածքին:

Այս քերթուածը ոչ միայն ըմբոշխնում մըն է, այլեւ իսկական վկայութիւնը Տէրունեանի բանաստեղծական նրբութիւնը, վարպետութիւնը եւ գաղտնիքը ըմբռնելու փորձին մէջ եւ ճիշդ այս պատճառաւ բազմիցս ընթերցելու է զայն, անոր վայելքը, խորքը եւ միտք բանին պեղելու եւ ապահովելու համար:

Իրականութեան մէջ, *«Վարդենին»* կը միաձուլէ գեղեցկութիւններու սիրահար բանաստեղծ Տէրունեանի իսկական տաղանդին բազմակողմանի երեսներէն երկուքը, ինչ որ յատկանշական է գրականութեան իր անշեղ ուղիին մէջ:

ա) Բնութենապաշտը,

բ) Մայրական սիրոյ երկրպագուն:

Բնութիւնը եւ մարդը ընդելուզող բորբ երեւակայութեամբ ու մտասեւեռումով, բանաստեղծը հաւատալո՛վ կը բաժնէ հայրենի մեծ նկարիչ Մարտիրոս Սարեանի սա տեսութիւնը. «Մարդը բնութիւն է, բնութիւնը՝ մարդ»:

Վարդենին

Ինքնապարփակ անտառին
Մէջ ուռճացած Վարդենին
Համոզեցին ու տարին
Դրին բակին մէջ տան հին:

Հոն, Վարդենին, վաղ գարնան,
Մէկ կոկոն է ծներ լոկ
Որուն բուրման համար ան
Դարձեր է հիւթ, դարձեր՝ հոգ:

Մա՛յր է, կանգնած ցանկին քով,
Դեռ նոր փթթած իր որդին
Կը ցուցադրէ անցորդին
Հպարտանքով... զգջանքով:

Արդարեւ, բնութեան ընդմէջէն ճշմարտութեան խուզարկուն է ան, անկեղծութեան ու հարազատութեան գրիչը, զոր մելանէն առաջ սրտին մէջ կը թաթխէ, այնպէս ինչպէս ե՛ս՝ իբրեւ նկարիչ պիտի ըսէի ու ըսած եմ յաճախ, «վրձինը կը թաթխեմ սրտիս մէջ, ներկէն առաջ»:

Վարդն ու վարդենին որքան որ առնչուած ըլլան սիրո՛յ հետ, սրտի՛ն հետ, անմեղութեա՛ն հետ, հո՛ս, այս քերթուածի քնքուշ բառանուագին մէջ, գուցէ հազուագիւտ այլաբանութեամբ կը նոյնացուին նաեւ մայրութեան քաղցրաբարոյ ու Աստուածատուր առաքելութեան հետ:

Մենք սովորաբար եւ բնականաբար կը հոտոտանք վարդը, անոր բուրմունքը մեր ռունգերուն՝ իբր սնունդ եւ աչք գոցելով հիացական «ա՜հ» մը կը մրմնջենք, վայելքի բնազդական արտայայտութեամբ, մինչդեռ հո՛ս՝ այս քերթըւածին մէջ վա՛րդն է որ կը հոտոտայ մե՛զ, ստու-գելու համար մե՛ր ինքնութիւնը, կշռելու եւ դատելու համար մե՛ր վստահելիութիւնը, մե՛ր հաւատարմութիւնը, մե՛ր գնահատանքը իրեն հանդէպ:

Վարդենին փուշ ունեցող բո՛յսն է, այո՛, բայց Տէրունեանի *«Վարդենին»* բոյժ ու բալասան պարգեւող խորհրդանիշ մըն է, պատասխանատուութեան եւ գիտակցութեան ոգին է, քանի որ «Մայր» է, իր մէկ հատիկ հոգեհատոր կոկոնին գուրգուրանքը իր ճիւղերուն եւ տերեւներուն վրայ կը կրէ հաճոյքո՛վ, համբերութեա՛մբ, քաջութեա՛մբ: Մայիսեան սիրոյ կրակին հրահրո՛ւմն է, Արարչական բնատուր ո՛յժն է, օրհնութի՛ւնն է: Վա՛յ այն ձեռքին, որ պոկելու համար կը դպչի՝ տակաւին աչքերը արեւին ու աշխարհին չբացած, տակաւին իր երանգը չյայտնաբերած, տակաւին իր բոյրը չսրսկած այդ կոկոնին: Վա՛յ անոր որ կը խլէ ու կը պղծէ անոր կուսութիւնը ու կեանքը, նման այն գիշատիչին, որ մայրական արգանդէն հրաժեշտ առնող հէգ ուլիկի մը ծննդեան կը սպասէ պատեհապաշտօրէն յափշտակելու եւ յօշոտելու զայն, իր առաջին շունչին հետ: Այդ «գազան»ը, այդ թշնամին, տեղ չունի վարդենիին մօտ:

Տէրունեան հայր մըն է սակայն հոս, ինչպիսի հիանալի բնականութեամբ կը զգենու մօր տարազը, կը թափանցէ մօր մը ներաշխարհի՛ն, նկարագրի՛ն, կը ստանձնէ անո՛ր դերը, կը խորասուզուի անոր հոգեբանական աշխարհին մէջ, վեր կ՛առնէ անոր «հոգ»ը, իրա՛ւ մօր մը պէս: Ապա, ճարտարօրէն, *«Վարդենին»* կը կերպարանափոխէ «հա՛յ մօր», միւսներէն աւելի տառապա՛նք, տա՛րտ ու տագնա՛պ կրած՝ հայուհիի՛ն, անդոհական ու ճակատագրական կեանքի իր պատուհասին ու պայքարին մէջ, միշտ գլո՛ւխը վեր, ճակա՛տը բարձր, հպա՛րտ, «հիւթեղ» (ինչպէս կ՛ըսէ ինք), բայց հարո՛ւստ եւ հմայի՛չ...

«Վարդենին» ամբողջական խռո՛վք, խորհո՛ւրդ եւ խրա՛տ է, մարմնեղէնէն՝ ոգեղէնին ուղղուող բուրումնաւէտ խնկարկում մըն է, փխրուն սրտերը գօտեպնդող խթան է իր ձեւո՛վ, երանգո՛վ, եռանդո՛վ, ազնուականութեա՛մբ... խորիմա՛ստ եւ թելադրական:

«Վարդենին» Տէրունեանի ճշմարիտ ինքնաարտայայտութի՛ւնն է եւ ընթերցողին առջեւ՝ բանաստեղծը որոնելու եւ գտնելու ձգտումն է, բանաստեղծութիւնը ըմբռնելու եւ ապրելու ցանկութի՛ւնն է, մտքի նոր ու խոստմնալից հորիզոններ առաջնորդող ճանապա՛րհն է:

Եւ 100-ամեակի սեմին, թէ՛ եղեռնական օրերու տարաբա՛խտ հայ մայրն է եւ թէ՛ ալ մեր օրերու յոյսի եւ լոյսի աղբիւր՝ վերածնա՛ծ հայ մայրն է *«Վարդենին»*:

Նիկոսիա, 29 Հոկտեմբեր, 2014,

ՆՈՒԱՐԴ ՔԱՍՈՒՆԻ

Ես եմ յարութիւնը եւ կեանքը, ան որ ինծի կուգայ թէեւ մեռնի պիտի ապրի:
Յովհաննու 11:25

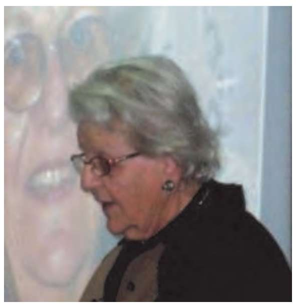

Քրիստոնէական Աստուածաբանութեան հիմքը Քրիստոսի շնորհած Յոյսն է, որ կը սկսի այս աշխարհի ֆիզիքական կեանքով եւ կը շարունակուի յաւիտենականութեան հասկացողութեամբ: Այս իմաստով մահը վերջակէտ մը չէ մարդուն քրիստոնեայ կեանքին:

Քրիստոսով ընկալուած եւ ապրուած կեանքը կը վերածուի Յոյսի, որ կը շարունակուի ֆիզիքական մահէն ետք: Եւ Աստուծոյ մարդեղութիւնը՝ աշխարհ գալը, պիտի հասկընալ նոյնինքն այս Յոյսի կեանքի ստեղծման եւ մարդուն համար շնորհուած իրականութեանը մէջ: Երբ Քրիստոս յաղթեց մահուան եւ իր յարութեամբ շնորհեց նոր կեանքը, որ իրական է աշխարհի վրայ բայց նաեւ յաւիտենականութեան մէջ եւ որ կը թարգմանուի որպէս՝ «պիտի ապրի»:

Տիկին Նուարդ Քասունի-Փանայոթիտիսի ապրած կեանքը պիտի դիտել նոյնինքն այս պարունակէն եւ իրականութեամբ: Ան փոքր տարիքէն ապրեցաւ Աստուծոյ Յոյսը եւ իր բովանդակ կեանքը նուիրեց Քրիստոսի, Անոր Եկեղեցիին եւ մարդկութեան: Տիկին Նուարդը կեանք մըն էր, ուր կ՚արտացոլար Քրիստոսի սէրը ու անոր միջոցաւ մարդկութեան եւ հաւաքականութեան նուիրուելու եւ ծառայելու իրականութիւնը:

Տիկին Նուարդ սիրեց Յիսուսը, սիրեց մարդը, Հայը եւ Յոյնը ու տակաւին իւրաքանչիւրը: Եւ իր սրտի մէջի սէրը առանց հաշիւի ու սակարկութեան թափեց իր կրթա-դաստիարակչական, երաժշտական ու եկեղեցական բազմաթիւ ծառայութիւններու մէջէն: Ան հաւատաց, թէ նոր սերունդը պէտք է մեծնայ Քրիստոսի սիրով եւ թէ երիտասարդը պէտք է դաստիարակուի՝ սիրելու կեանքը եւ մարդկութիւնը:

Եթէ յուզուած ենք Տիկին Նուարդի մահուամբ եւ արցունք կայ մեր աչքերուն մէջ, բայց տխուր չենք: Որովհետեւ Տիկին Նուարդի երկրային կեանքը եղաւ ապրող իրականութիւն մը: Եւ իր իւրաքանչիւր ապրած վայրկեանը եղաւ Քրիստոսի ծառայութիւն մը ընելու իր տեսլականը՝ նոյնիսկ երբ անհանգիստ էր: Եւ այս ծառայութեամբ լեցուն կեանք մը չի մեռնիր քանի կը շարունակուի յաւիտենական իրականութեան մէջ:

Պիտի կարօտնանք Տիկին Նուարդին: Շատ մը ձեւերով ան Կիպրոսը եւ Կիպրահայ իրականութիւնը իր անցեալէն մինչեւ ներկան արտացոլացնող իրականութիւն մըն էր: Բայց Տիկին Նուարդին մեր կարօտը պիտի մնայ մեր մէջ որպէս ապրող վկայութիւն՝ խթանելու մեզ, թէ կեանքին մէջ միշտ գործ մը կայ կատարելիք:

Տիկին Նուարդին յիշատակը միշտ վառ պիտի մնայ մեր բոլորին սրտերուն մէջ եւ անոր ժպիտը կը խօսի տակաւին մեզի այսօր: Եւ կ՛ըսէ բայց նաեւ կը պատուիրէ՝ «Ապրեցէք Քրիստոսի շնորհած Յոյսի կեանքը»:

Եւ այս Քրիստոսի Յոյսի կեանքը լման կեանք մըն է՝ Քրիստոսով օրհնաբեր եւ որ *«...թէեւ մեռնի՝ բայց տակաւին կ՚ապրի»*: Եւ կ՚ապրի կեանքին մէջ Իտեալներ կերտելու միտումով:

Ցաւակցօրէն՝ բայց նաեւ աղօթքով եւ Քրիստոսի շնորհած Յոյսի ու Սուրբ Հոգիին մխիթարութեամբ:

Դոկտ.Հրայր Ճէպէճեան

ՀՀ ՍՓԻՒՌՔԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԿԻՊՐՈՍ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՀ սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան 20-22 Դեկտեմբեր 2014-ին աշխատանքային այցով Կիպրոս գտնուեցաւ:

Կիրակի, 21 Դեկտեմբերին ՀՀ սփիւռքի նախարարը Յունաստանի մէջ ՀՀ դեսպան Գագիկ Ղալաչեանի ուղեկցութեամբ այցելեց Նիկոսիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցին եւ ներկայ գտնուեցաւ Սուրբ պատարագին:

Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, նախարարը հանդիպում ունեցաւ Երեսփոխանական ժողովի եւ Ազգային Վարչութեան անդամներու հետ: Քննարկուեցան կիպրահայ համայնքի հիմնախնդիրներուն, Կիպրոսի մէջ գործող հայկական դպրոցներուն, մշակութային եւ հոգեւոր կեդրոններուն վերաբերող հարցեր:

ՀՀ սփիւռքի նախարարը Նարեկ վարժարաններու տնօրէն Վերա Թահմազեանին յանձնեց ՀՀ նախագահի հրամանագրով շնորհուած «Մովսէս Խորենացի» շքանշանը, բարձր գնահատելով վերջինիս ջանքերը՝ կիպրահայ համայնքէն ներս, հայ մատաղ սերունդի հայեցի դաստիարակութիւնը կենսագործելու գործին մէջ:

Նախարարը աւագ արիապետ Յարութիւն Անմահունիին յանձնեց ՀՀ պաշտպանութեան նախարարութեան «Դրաստամատ Կանայեան» շքանշանը առ ի գնահատանք անոր մշտատեւ աջակցութեան հայոց բանակին:

Կէսօրէ ետք ՀՀ սփիւռքի նախարարը այցելեց Կիպրոսի ռատիոկայան, ուր հարցազրոյց տուաւ միաժամանակ «Հայկական ժամ» ծրագրին եւ «Արձագանգ» ամսաթերթին:

Նախարար Հրանուշ Յակոբեան այցելեց նաեւ Նիկոսիոյ ՀԲԸՄ-ի եւ ՀՄԸՄ-Հայ Երիտասարդաց Միութեան ակումբները: ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբին մէջ ան դիմաւորուեցաւ սկաուտական խումբին կողմէ եւ ականատես եղաւ Համազգայինի «Սիփան» պարախումբի ելոյթին: ՀՅԴ Կիպրոսի Կոմիտէին եւ գործակից միութիւններուն անունով ողջոյնի խօսք ըսաւ Արթօ Դաւիթեան:

Այնուհետեւ նախարար Հրանուշ Յակոբեան մասնակցեցաւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ երգչախումբի համերգին ու անոր յաջորդող տօնավաճառին: Նախարարը հանդէս եկաւ ելոյթով եւ բարձր գնահատեց երգչախումբի դերը հայ երգն ու մշակոյթը համայնքին մէջ պահպանելու եւ ներկայացնելու գործին մէջ:

Կիրակի երեկոյ Կիպրոսի հայ համայնքի պետական ներկայացուցիչ Վարդգէս Մահտեսեան,

ի պատիւ ՀՀ սփիւռքի նախարարի այցին, կազմակերպեց ընդունելութիւն, որուն ներկայ եղան հայկական կազմակերպութիւններու եւ միութիւններու ատենապետներ, ներկայացուցիչներ:

Երկուշաբթի, 22 Դեկտեմբերին այցելելով Կիպրոսի խորհրդարան, ՀՀ սփիւռքի նախարարը հանդիպում ունեցաւ Ներկայացուցիչներու Տան նախկին նախագահ, ընկերվարական ԷՏԷԿ կուսակցութեան պատւոյ նախագահ Վասոս Լիսարիտիսի հետ և վերջինիս յանձնեց ՀՀ Նախագահի հրամանագրով շնորհուած «Մխիթար Գոշ» պատւանշանը: Հանդիպման ներկայ էին խորհրդարանական բոլոր խմբացութիւններու ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ՝ Կիպրոսի Թեմի Կաթողիկոսական Փոխանորդ Գերաշնորհ Տէր Նարեկ Արքեպիսկոպոսը, Պետական Ներկայացուցիչ Տիար Վարդգէս Մահտեսեանը:

Այնուհետեւ նախարար Հրանուշ Յակոբեան այցելեց Նիկոսիոյ Նարեկ վարժարանը, ուր հանդիպում ունեցաւ ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն հետ, լսեց անոնց մտահոգութիւնները և շնորհակալական խօսքը՝ ուղղուած ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան՝ իրենց գործունէութեան հանդէպ մշտական ուշադրութեան և աջակցութեան համար:

ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՍԻՒՆԱԿԸ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ

Արդէն կը գտնուինք Ցեղասպանութեան 100-ամեակի տարիին մէջ եւ բոլոր նշանները ցոյց կու տան, թէ հայութիւնը պատիւով դուրս պիտի գայ պատմական այս քննութենէն:

Մի քանի տարիէ ի վեր ծրագրուող ու նախապատրաստուող 100-ամեակի միջոցառումները սկսան Յունուար 29-ին, Հռչակագրի ընթերցման պատմական իրադարձութեամբ. Հռչակագիր՝ որ հայութեան պահանջատիրութեան միահամուռ ու միասնական կամքը կ՚արտայայտէ եւ ուղղուած է բոլորին՝ *«Յիշելով, Յիշեցնելով եւ Պահանջելով»*:

Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի գաղթօճախներուն մէջ գործադրութեան սկսած են դրուիլ միջոցառումները, որոնց գագաթնակէտը, բայց ոչ լրումը, պիտի հանդիսանայ Ս. Էջմիածինի մէջ նահատակներու սրբադասութիւնը եւ Ծիծեռնակաբերդի կեդրոնական ոգեկոչումը, աշխարհի բազմաթիւ երկիրներու ղեկավարներու եւ ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ: Այս արարողութիւնները պիտի հեռասփռուին աշխարհով մէկ եւ Ապրիլ 23-ի երեկոյեան ժամը 19:15-ին հարիւր անգամ պիտի ղօղանջեն հայկական եւ քոյր քրիստոնեայ եկեղեցիներու զանգերը ամենուր:

Ցեղասպանութեան 100-ամեակի Ոգեկոչման Կիպրոսի Յանձնախումբն ալ իր կարգին, լրիւ կերպով կատարած է ստանձնած պարտականութիւնը եւ պատրաստած՝ տարուան վրայ երկարող ամբողջական յայտագիր մը, որ հանդիսութիւններէ, համերգներէ, ներկայացումներէ զատ կը ներառէ նաեւ մնայուն արժէք ներկայացնող աշխատանքներ, ինչպէս գիրքի հրատարակութիւն, դրոշմաթուղթի թողարկում եւ այլ նշանակալի միջոցառումներ:

Թուենք կարեւորագոյնները. առաջինը՝ Ապրիլ 2-ին, Կիպրոսի եւ Հայաստանի խորհրդարաններու նախագահներուն ներկայութեամբ 100-ամեակի դրոշմաթուղթի թողարկումն է: Նոյն օրը կէսօրէ ետք Հայաստանի Ազգային Ժողովի նախագահ Գալուստ Սահակեան եւ Հայ Համայնքի Պետական Ներկայացուցիչ Վարդգէս Մահտեսեան ելոյթ պիտի ունենան Կիպրոսի Ներկայացուցիչներու Տան մէջ:

Յաջորդ օր, հանդիսաւոր կերպով եւ դարձեալ երկու խորհրդարաններու նախագահներուն ներկայութեամբ, «Ֆամակուսթայի Դուռ»-ի սրահին մէջ բացումը պիտի կատարուի Հայկական Ցեղասպանութեան նկարներու ցուցադրութեան:

Հարիւրամեակի ոգեկոչման գլխաւոր հանդիսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 30-ին հանրապետութեան նախագահի հովանաւորութեամբ, որուն հրաւիրուած են բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ դեսպաններ: Նշանակալի ձեռնարկ է նաեւ Մայիս 18-ի՝ թուրք պատմաբան Թանէր Աքչամի դասախօսութիւնը Կիպրոսի Պետական Համալսարանին մէջ:

Տարուայ ընթացքին լոյս պիտի տեսնէ յունարէն եւ անգլերէն լեզուներով գիրք մը, որ կը պարփակէ 1914-1923 տարիներուն յոյն կիպրական մամուլին մէջ լոյս տեսած ցեղասպանութեան վերաբերեալ յօդուածները:

Վերջապէս, Յունիս 12-ին՝ Նունէ Եսայեանի *«Կանք, Պիտի Լինենք ու Դեռ Շատանանք»* հայրենասիրական համերգը, որուն հասոյթը ամբողջութեամբ պիտի յատկացուի վերոյիշեալ միջոցառումներու ծախսերուն:

Օ՜ն ուրեմն, սիրելի կիպրահայեր, հնչած է ժամը գործի անցնելու: Խիտ շարքերով ներկայ գտնուինք բոլո՛ր ձեռնարկներուն, իր Դատին գիտակից ու պահանջատէ՛ր ժողովուրդի յանձնառութեամբ:

Արթօ Դաւիթեան

ԿԻՊՐԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՐՑԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ

Հինգշաբթի, 5 Մարտ 2015-ին, Կիպրահայ Համայնքի Պետական Ներկայացուցիչ Վարդգէս Մահտեսեան հանդիպում մը ունեցաւ Կիպրոսի Լրատուական Գործակալութեան գլխաւոր խմբագիր եւ տնօրէն Եորղոս Պէնինտաէքսի եւ տնօրէններու խորհուրդի նախագահ Լարկոս Լարկուի հետ: Պետական Ներկայացուցիչը իրազեկեց զանոնք Հայկական Ցեղասպանութեան 100-ամեակին առթիւ կազմակերպուելիք ձեռնարկներուն գծով, ինչպէս նաեւ Կիպրահայ գաղութի հետ կապուած որոշ հարցերու առնչութեամբ:

Պէնինտաէքս եւ Լարկու խոստացան առաւելագոյն չափով օգտակար հանդիսանալ մամուլի ոլորտէն ներս, Կիպրահայ գաղութի կազմակերպած ձեռնարկներուն տեղեկատուութիւնը հասանելի դարձնելու Կիպրոսէն ներս եւ դուրսը:

Նոյն օրը, կէսօրէ ետք, Պրն. Վարդգէս Մահտեսեան ընկերակցութեամբ Մարոնիթ եւ Լատին համայնքներու ներկայացուցիչներուն, տեսակցութիւն մը ունեցաւ կրօնական փոքրամասնութիւններու հարցերով Նախագահական Յանձնակատար Ֆոտիս Ֆոտիուի հետ: Այս տեսակցութեան ընթացքին, քննուեցան մանրամասնութիւնները՝ 27 Մայիս 2015-ին նախագահական պալատին մէջ տեղի ունենալիք փոքրամասնութիւններուն նուիրուած ձեռնարկին, որ հանրապետութեան նախագահ Նիկոս Անաստասիատիսի նաաձեռնութիւնն է:

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԳԸ

Նիկոսիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցիի երգչախումբերուն ամանորեայ համերգը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 21-ին, եկեղեցիի սրահին մէջ, հովանաւորութեամբ Կաթ. Փոխ. Տ. Նարեկ Արքեպիսկոպոսի եւ ներկայութեամբ ՀՀ սփիւռքի նախարար Տկն. Հրանոյշ Յակոբեանի, դեսպան Պրն. Գագիկ Ղալաչեանի եւ Հայ Համայնքի Պետ. Ներկ. Տէր եւ Տիկին Վարդգէս Մահտեսեանի:

Հոգեւոր, ազգային ու յատկապէս ամանորեայ երգերով, երգչախումբի երեց եւ կրտսեր կազմերը գեղեցիկ եւ հոգեպարար մթնոլորտ մը ստեղծեցին եկեղեցին ծայրէ-ծայր լեցուցած ժողովուրդի հոգիներուն մէջ: Խմբավարներ Տկն. Նառա Սարտարեան եւ Տկն. Վիքի Գույումճեան, ինչպէս նաեւ դաշնակով եւ ջութակով ընկերակցող Երեցկին Թամար Հապէշեան եւ Օրդ. Լուսի Յովհաննէսեան գնահատանքի արժանի են իրենց կատարած անձնուէր աշխատանքին համար, որուն արդիւնքը կը ցոլար երգեցողութեան բարձր մակարդակին ու երգողներու ջերմեռանդ խանդավառութեան ընդմէջէն:

Երեկոն փակուեցաւ Գերաշնորհ Տէր Նարեկ Արքեպիսկոպոսի գնահատաքի խօսքերով եւ օրհնութեամբ:

ՅԱԿՈԲ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆԻ ԱՍՄՈՒՆՔԻ ԵՐԵԿՈՆ

Կիպրահայ մշակութասէր հանրութիւնը Փետրուար 28-ին, եզակի առիթը ունեցաւ ըմբոշխնելու լիբանանահայ ասմունքող Յակոբ Գույումճեանի արուեստը, Առաջնորդարանի «Վահրամ Իւթիւճ-եան» սրահին մէջ:

Համազգայինի Կիպրոսի «Օշական» մասնաճիւղի վարչութեան կողմէ կարճ բացման խօսքէ մը ետք, արուեստագէտը շուրջ մէկուկէս ժամ մագնիսացած պահեց սրահը, Թէքէեանի, Չարենցի, Պարոյր Սեւակի, Սահեանի, Կապուտիկեանի, Սայեաթ Նովայի սիրուած բանաստեղծութիւններուն, երբեմն ալ անոնցմէ մի քանիի համադրումին վարպետ ներկայացումով: Յայտագիրը փակուեցաւ Գէորգ Էմինի «Սասունցիներու Պար» ով, խանդավառ ծափահարութիւններ խլելով ներկաներէն:

Գովելի է Համազգայինի վարչութեան յանձնառութիւնը կամ յանդգնութիւնը, այսպիսի ժամանակներու մէջ նման ձեռնարկ կազմակերպելու: Ներկաները մեծ գոհունակութեամբ մեկնեցան սրահէն, ցաւելով ի հաշիւ բա-ցականերուն, որոնց թիւը գերակշիռ էր, ինչպէս միշտ:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔ

Ամանորի եւ Ս. Ծնունդի առթիւ, 27 Դեկտեմբերի երեկոյեան, Նիկոսիոյ Սենթրում Պանդոկին մէջ տեղի ունեցաւ Ազգային Առաջնորդարանի Երիտասարդական Յանձնախումբի կազմակերպած հաւաք-խրախճանքը, որ գեղեցիկ առիթ եղաւ մօտէն ծանօթանալու Կիպրոսի Հայոց Կաթողիկոսական Փոխանորդ՝ Գերաշնորհ Տ. Նարեկ Արքեպիսկոպոսին հետ:

Սրբազան Հայրը ողջունեց ներկայ երիտասարդութիւնը եւ յոյս յայտնեց, որ յառաջիկայ ձեռնարկներով եկեղեցի ու երիտասարդութիւն կապը աւելի պիտի ամրանայ: Հաւաք-խրախճանքը Երիտ. Յանձնախումբի առաջին ձեռնարկն էր, որուն հիւրընկալութիւնը ստանձնած էր Երեսփոխանական Ժողովի Անդամ՝ Տիար Յարօ Գույումճեան:

Շար. էջ 13-էն Հայոց ցեղասպանութիւնը

յուսախաբութիւն յայտնեց, որ Հալածօղլու հրաժարեցաւ: Իր օրաթերթին խորագիրն էր՝ «Էրմենիլերտեն կօլ եիտիք» (հայերէն կոլ ստացանք):

Հեգնականօրէն, յուսախաբութիւնս հայկական կողմէն էր, որ առաջարկուած ուսումնասիրութեան նկատմամբ մասնաւոր հակազդեցութիւն մը չցուցաբերեց: Կ՛ենթադրեմ, որ ատոր պատճառը այն էր, որ Հայաստանի կառավարութեան, քաղաքական կուսակցութեանց, քարոզչական կազմակերպութեանց առնչուած չէի:

Նախագահ Էրտողանի վերջին խօսքերը դարձեալ նոյն հարցը կ՛արծարծեն, եւ անգամ մը եւս կը կրկնեմ, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը քննարկելու համար պետական յանձնաժողովներու կարիքը չունինք: Միայն պէտք է, որ թրքական կառավարութիւնը, որուն վերահսկողութեան տակ կը գտնուի կենսական փաստը, հրապարակ բերէ տեղահանման եւ վերաբնակեցման արձանագրութիւնները, որոնք, ըստ տեղահանութեան հրամանագիրներուն, պէտք էր խնդրոյ առարկայ ժամանակաշրջանի ընթացքին պահ դրուէին տեղական եւ կեդրոնական արխիւներու մէջ:

Մինչ այդ պատմաբաններ պիտի շարունակեն Թուրքիայէն դուրս գտնուող կարեւոր արձանագրութիւնները օգտագործել 1915-ի դէպքերուն մեկնաբանման համար:

20 Փետրուար 2015

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ

Թատերական երեկոներ

Համազգայինի Կիպրոսի «Դիմակ» թատերախումբը Յունուարի վերջաւորութեան հիւրընկալուեցաւ Յունաստանի մէջ, ուր 31 Յունուարի երեկոյեան ան ներկայացուց Նաթաշա Թաւուքճեանի **«Դրախտին Ճամբան Գիտէ՞ք...»** կատակերգութիւնը, հեղինակին բեմադրութեամբ:

Ներկայացումը տեղի ունեցաւ Աթէնքի «Քալութա» սրահին մէջ ներկայութեամբ յունահայոց Առաջնորդ Խորէն Արքեպիսկոպոսի, կրօնական դասին եւ թատերասէր աթէնահայերու ու նախկին մելգոնեանցիներու:

Համազգայինի Յունաստանի Շրջանային Վարչութեան կողմէ Յովիկ Պապօղլեան նշեց, թէ իրենք ընդառաջած էին թատերակը ներկայացնելու դիմումին, վերարծարծելու համար յունահայ գաղութի հետաքրքրութիւնը հայկական թատրոնին նկատմամբ:

Իսկ Դեկտեմբեր 13-ին «Դիմակ» թատերախումբը «Նարեկ» վարժարանի հանդիսասրահին մէջ ներկայացուց իր տարեկան զաւեշտի երեկոն, բեմ բարձրացնելով **«Միաւ Ուղղութեամբ»** երկրորդ զաւեշտը: Ձեռնարկը, որ ուտելիքի եւ խմիչքի ընկերակցութեամբ ներկայացուած էր որպէս «Café Theatre», ծիծաղաշարժ երեկոյ մը պարգեւեց ներկաներուն:

Ուրախալի է, որ «Դիմակ» թատերախումբը յաջողեցաւ երկու տարբեր բեմադրութիւններ ներկայացնել Նիկոսիոյ եւ Աթէնքի մէջ, իրարմէ հազիւ 6 շաբաթ տարբերութեամբ, որուն համար յատուկ շնորհաւորութեան արժանի է «Օշական» Մասնաճիւղի Վարչութիւնը եւ «Դիմակ» Թատերախումբը իր երկու բազմաշնորհ բեմադրիչներով եւ նուիրեալ անդամներով:

Այժմ Թատերախումբը կը պատրաստուի 100-ամեակի հանդիսութիւններու ծիրին մէջ Ապրիլ 18-ին ներկայացնելու Պերճ Զէյթունցեանի **«Ոտքի՛ Դատարանն է Գալիս»** թատերախաղը, Յարութ Թահմազեանի բեմադրութեամբ:

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՀՅԴ Պատանեկան Միութիւնը, Յունուար 30-ին կազմակերպեց շարժանկարի ցուցադրութեան երեկոյ մը, համախմբելով շուրջ 40 պատանիներ, որոնք վայելեցին «Lost and Found in Armenia» շարժանկարը:

ԼԵՒՈՆ ՍԱՐԵԱՆ ԿԸ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԻ

Դեկտեմբեր 18-ին, Կիպրոսի Աթլեթիզմի Կազմակերպութեան (ԿՕԱ), Դաշտային Խաղերու Ֆետերասիոնի (ԿՕԵԱՍ) կազմակերպած ձեռնարկին ընթացքին, հանրածանօթ վեթերան մարզիկ Լեւոն Սարեան, որ իր երիտասարդ տարիքին կը մրցէր իբրեւ Ղա.Սի.Պի. մարզական ակումբի անդամ, պարգեւատրուեցաւ կիպրական աթլեթիզմին իր բերած ներդրումին համար: Յուշանուէրը յանձնուեցաւ հայ համայնքի պետական ներկայացուցիչ Վարդգէս Մահտեսեանի կողմէ:

Այս պարգեւատրութեան առիթով, ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի վարչութիւնը Փետրուար 7-ին, իր կազմակերպած ճաշկերոյթին ընթացքին պատուեց եղբ. Լեւոն Սարեանը, որ ամբողջացուցած էր ՀԵՄ-ի անդամակցութեան վեց տասնամեակի ժամանակաշրջան: Համապատասխան յուշանուէրը յանձնեց վարչութեան ատենապետ եղբ. Յակոբ Գազանճեանը, նշելով բազմատաղանդ մարզիկ Լեւոն Սարեանի երկար տարիներու մարզական գործունէութիւնը եւ անոր նուաճած յաջողութիւններն ու կիպրական մարզական պատմութեան մէջ՝ իր ուշագրաւ համբաւը:

ՀՕՄ-Ի ԱՄԱՆՈՐԻ ՊԱԶԱՐԸ

Դեկտեմբեր 7-ին, ՀՕՄ-ի Կիպրոսի «Սօսէ» մասնաճիւղի վարչութիւնը կազմակերպեց իր աւանդական պազարը, կիպրահայ համայնքի անդամներուն հրամցնելով հայկական համադամ ուտելիքներ, ինչպէս նաեւ անուշեղէններ եւ Նոր Տարուայ եւ Ծննդեան յատուկ զարդեր ու նուէրներ: Ներկաները, որոնց կարգին՝ նաեւ Ստրովոլոսի քաղաքապետ Լազարոս Սավիտիս եւ իր տիկինը, առիթը ունեցան տեղւոյն վրայ համտեսելու ՀՕՄ-ի ժրաջան ընկերուհիներուն կողմէ երկար ժամերու եւ օրերու ընթացքին պատրաստուած ճաշերը:

Ձեռնարկը ունէր նաեւ գեղարուեստական բաժին, որու ընթացքին ելոյթ ունեցաւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ՝ Փոքրիկներու երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Վիքի Գույումճեանի եւ օրկանի ընկերակցութեամբ՝ Նառա Սարտարեանի:

ԵՂԲ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆՄԱՀՈՒՆԻ ԴԱՐՁԵԱԼ Ի ՊԱՏՈՒԻ

Կիպրոսի Սկաուտական Մարմինը Նոյեմբեր 8-ի Ս. Գէորգի տօնին առթիւ կազմակերպեց սկաուտական տողանցք մը, որուն մասնակցեցաւ նաեւ նոր վերակազմուած՝ Կիպրոսի 77-րդ ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի խումբը, տպաւորիչ քայլւածքով եւ եռագոյն դրօշակով: Խումբին առջեւէն կը քալէր մեր վեթերան Ծեր Գայլը՝ եղբ. Յարութիւն Անմահունի, իր ետին ունենալով խմբապետներ՝ եղբ. Արմէն Այվազեանը, եղբ. Յակոբ Աթաշեանը եւ քոյր Ժինա Խաչատուրեանը:

Նոյն օրը տեղի ունեցած ընդունելութեան ընթացքին աւագ արիապետ եղբ. Անմահունի Սկաուտական Բարձրագոյն Մարմինէն ստացաւ Կիպրոսի Սկաուտութեան 100-ամեակի շքանշանը:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ Ս.ՎԱԼԵՆԹԻՆԻ ԵՐԵԿՈՆ

Համազգայինի Կիպրոսի «Օշական» մասնաճիւղը գեղեցիկ գաղափարը յղացած էր, այս տարի, Ս. Վալենթինի օրուայ առիթով, հաճելի ժամանցի երեկոյ մը կազմակերպելու:

Այսպէս՝ Ուրբաթ Փետրուար 13-ի երեկոյեան, ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբին սրահը օրուան պատշաճ յարդարումով՝ կարմիր սիրտերով եւ ժապաւէններով, ստացած էր տօնական մթնոլորտ մը: Իսկ Լիբանանէն յատկապէս հրաւիրուած երկու երաժիշտները՝ աքորտիոնիստ Ճանթ Լոճիքեան եւ ջութակահար Մարտիկ Բալազեան իրենց ռոմանթիք երաժշտութեամբ ոգեւորեցին ներկաները:

Երեկոյի ընթացքին, վարչութիւնը ներկաներուն համար պատրաստած էր զանազան անակնկալներ ու նուէրներ, որոնց կարգին նաեւ՝ ներկաներու մասնակցութեամբ, ազգագրական եւ սիրային երգերու երգեցողութիւն...

ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-Ի ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒ ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐԻ ԵՐԵԿՈՆ

Դեկտեմբեր 12-ին ՀՄԸՄ-ՀԵՄ ակումբը իր դըռները լայն բացաւ փոքրիկներուն համար, որոնք ներկայ գտնուեցան շարժապատկերի ցուցադրութեան երեկոյի մը, հանդիսատես դառնալով Նոր Տարուայ եւ Ծննդեան յատուկ շարժապատկերներու: Քառասունէ աւելի փոքրիկներ ուշադրութեամբ դիտեցին ցուցադրուած շարժապատկերները, փոփ-քորնի ընկերակցութեամբ: ❑

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ ԱԿՈՒՄԲ Կ՚ԱՅՑԵԼԷ

Ըստ ընկալեալ սովորութեան եւ աւանդութեան, Յունուար 1-ի կէսօրէ ետք ժամը 5-ին Կաղանդ Պապան դարձեալ ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբը այցելեց:

Նոր Տարուան առաջին օրուայ այս ուրախ առիթով, ներկաներուն հրամցուեցան անակընկալներ եւ կազմակերպուեցան զանազան զուարճալի խաղեր: Տեղի ունեցաւ նաեւ դէմքի գծագրութիւն: Ներկայ էին շուրջ հարիւր փոքրիկներ ու պատանիներ, որոնք Կաղանդ Պապայէն ստացան իրենց կաղանդչէքները : ❑

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան 2014-ի վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 28-ին եւ Կիպրոսի մէջ ծախուած հետեւեալ երկու տոմսերը շահած են նուէրներ.

41-011005

41-011054

Շահողները արդէն ստացած են իրենց նուէրները՝ արցախեան գեղեցիկ գորգեր:

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ 6-ՐԴ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ

«Համահայկական խաղերի Համաշխարհային Կոմիտէ»ի գործադիր մարմինը որոշած է ամառնային 6-րդ խաղերու թուականը՝ **2-13 Օգոստոս 2015**: Կազմակերպութեան նախագահ Իշխան Զաքարեանի արտայայտութեամբ, այս խաղերը կը համընկնին Մեծ Եղեռնի 100-ամեակին եւ պիտի ընդգրկուին պետական միջոցառումներուն շարքին:

Կոմիտէն իր վերջին՝ 30 Մայիսի հերթական ժողովին, որուն կը մասնակցէր նաեւ Կիպրոսի ներկայացուցիչը՝ Յարութ Թահմազեան, որոշած է 7 նոր մարզաձեւեր աւելցնել աւանդական 10 մարզաձեւերուն վրայ: Որոշուած է նաեւ խաղերու առիթով Երեւան հրաւիրել մասնակցող քաղաքներուն քաղաքապետները:

Համահայկական 6-րդ ամառնային խաղերուն մասնակցիլ փափաքողները կրնան դիմել Կիպրոսի Յանձնախումբի հետեւեալ անդամներուն.

Յարութ Տէր Պետրոսեան 99965256
Ռազմիկ Տիգրանեան 96656121
Վիգէն Քէսթէրլեան 99646769

ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ԿԻՊՐՈՍ ԴԱՀՈՒԿԱՐՇԱՒԻ ԽԱՂԵՐՈՒ

Աւստրիոյ Վորալ-պըրկ քաղաքին եւ Լիխթինշթայնի մէջ տեղի ունեցած 2015-ի՝ Երիտասարդներու 12-րդ Ձմեռնային Եւրոպական Ողիմպիական խաղերուն (Յունուար 25-30) Կիպրական մասնակցութիւնը գոհացուցիչ նկատուեցաւ:

Կիպրական ազգային խումբի մարզիկ Եաննօ Գույումճեան մըրցեցաւ բաւական դժուար եւ սառած՝ Լիխթինշթայնի «Մալպին» բիստին վրայ, ուր մասնակիցներէն շատեր չկրցան ամբողջացնել մըրցումները: Խաղերուն մասնակցեցան 45 երկիրներէ՝ 14-էն 18 տարեկան 900 մարզիկներ եւ յայտագիրը կը ներփակէր ձմեռնային ութ մարզաձեւեր:

«Սլալօմ» դասակարգին մէջ, Եաննօ 110 մարզիկներու մէջ գրաւեց 42-րդ դիրքը, իսկ «Ճայընդ Սլալօմ» դասակարգին մէջ՝ 65-րդ դիրքը:

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ԶԵԿՈՒՑԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Համահայկական Խաղերու Կիպրոսի Յանձնախումբը, 2015-ի խաղերու նախապատրաստական աշխատանքներու մասին, Փետրուար 1-ին, Ազգային Առաջնորդարանի «Իւթիւճեան» սրահին մէջ հանդիպում մը կազմակերպեց, որու ընթացքին զեկուցուեցաւ տարուող աշխատանքներուն մասին, մանրամասն տեղեկութիւններ փոխանցելով ընդգրկուած մարզաձեւերու, ինչպէս նաեւ երթեւեկի եւ կեցութեան մասին:

Արդէն կազմուած են Նիկոսիան ներկայացնող՝ ֆութպոլի, թենիսի, փինկ-փոնկի, հեծելարշաւի, հրաձգութեան, նարտի եւ պատմինթընի խումբեր: Մարզիկներու, ինչպէս նաեւ՝ խումբի համակիրներու թիւը հետըզհետէ կը բարձրանայ:

ԽԱՉԲԱՌ

Թիւ 50

Պատրաստեց
Մարինէ Մանուշեան

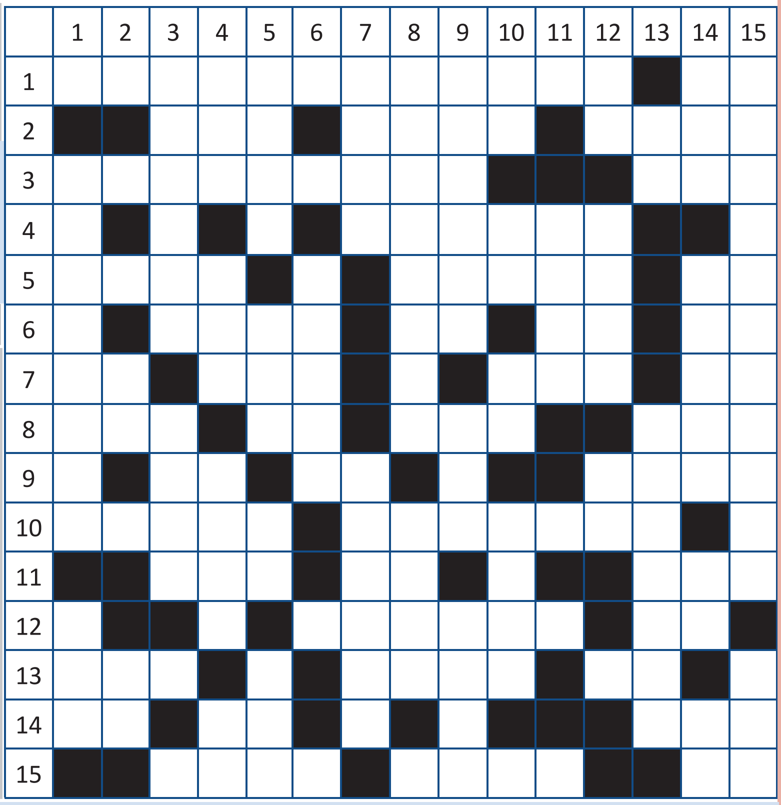

ԼՈՒԾՈՒՄ ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 49-Ի

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ
1. Շորորա - աճ - աստ
2. Ալիք - մաղթանք - եր
3. Նու - էջ - րոպէ
4. Արաց - հին - էք
5. Պերեւէշտ - րախ
6. Շշ - գիր - մետաղ
7. Երեք - երկ - լեղի
8. Րր - կալ - եմակ
9. Տի - որ - ալիւր
10. Այգ - թաթառ
11.Եր -թափօր -սառ -ՐԱ
12. Դադար - կախ
13. Ներ - իրերայաջորդ
14. Դա - նոր - մանի
15. Նիշ - Սիս - նժար:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ
1. Շաւարշ Քրիսեան
2. Ոլոր - շերտ - եան
3. Պանիր - արդի
4. Ոք - ցերեկոյթ
5. Իր - արգադիր
6. Ամ - հեգել - փարոս
7. Անիւ - օդենի
8. Աղ - ներկել - րար
9. Եթէ - միս - Մար
10. Աջ - նաւ - յար
11. Ան - կրթական
12. Քրքրել - առաջին
13. Ատել - ոխ
14. Սեպ - խաղ - լար

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ
1. Հայով ցեղասպանութեան զոհ մտաւորական - երկու ձայնաւորներ.
2. Ստացական դերանուն - կծծի - ոչ բարդ.
3. Գերութենէ փրկել - պոչ (հակ.).
4. Խոշոր - նիզակ.
5. Մուխ արձակել - խղճալի - գիրի մը անունը.
6. Տեղեկութիւն - բայի ժխտական մասնիկ - կրկնուած ձայնաւորներ.
7. Գիրի մը անունը - 38 լիտրնոց չափ (հակ.) - յարմար - յարաբերական դերանուն (հակ.).
8. Լաց, կոծ - ինք (հակ.) - արցունք թափել - գործ ցոյց տուող քերականական բառ.
9. Անձնական դերանուն - ու (հակ.) - անարեւ կողմ՝ բլուրի կամ տունի (հակ.).
10. Դանդաղ - նուիրատու.
11. Բարձր տեղ՝ դերասանի, ճառախօսի ամբիոն - յոգնակերտ մասնիկ - հայոց մականուններուն յատուկ լծորդ.
12. Կառքի շրջանակ - զուտ, ջինջ - աչք (հակ.).
13. Ոսկրոտիքի հիւթով պատրաստուած ապուր - բրինձ - երաժշտական ձայնաշարի վեցերորդ ձայնանիշը.
14. 4040՝ այբուբենի տառերով - վախ, սարսափ - ստացական դերանուն.
15. Կապոց - չգործակցող - հրամայական ժխտական մասնիկ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ
1. Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի խորհրդանշանը - հիւանդութիւն, թերութիւն.
2. Հանքային համեմ - ամենէն առաջ.
3. Տեղակալ - թագուհի, թագաւորական օրիորդ.
4. Ծով թափող ջուրի յորդ ընթացք - գաղթող թռչուն - նմանապէս, ան ալ - 5001՝ այբուբենի տառերով (հակ.).
5. Որպիսութիւն, տեսակ - ծովով երթեւեկելու միջոց (հակ.) - 6200՝ այբուբենի տառերով.
6. Մատնափեւ, կորիզաւոր պտուղ, որ կը բուսնի ողկոյզներով.
7. Սերունդ, տոհմ - սեւ ու կարծր փայտ.
8. Յիշատակել - թատերական գործողութեան բաժանում.
9. Գոյն՝ վարդի եւ կեռասի գոյներու միջեւ - տղամարդ - լարուած, սեղմ.
10. 5070՝ այբուբենի տառերով - եւ (հակ.) - կարմիր, բոսոր - քունի մէջ տեսիլք.
11. Թուր.
12. Կրկնուած գիրեր - ոչխարի ճարպոտ պոչ - աղբիւր (հակ.).
13. Երկու ձայնաւորներ - համակիր.
14. Եղանակաւոր ձայն - մետաքս հիւսող որդ - կրկնուած ձայնաւորներ - էական բայ.
15. 31 Յուլիս 2014-ին, ԼՂՀ սահմանի պաշտպանութեան ընթացքին նահատակուած զինուոր - քաջ:

ՕՐԱՑԵՑՈՅՑ

15 ՄԱՐՏ
Միջինքի ճաշ
ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբին մէջ
ՀՕՄ-ի Կիպրոսի "Սօսէ" Մասնաճիւղ

25 ՄԱՐՏ 20:00
Գրական Երեկոյ՝ Մադթէոս Զարիֆեան
ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբին մէջ
Համազգայինի Կիպրոսի "Օշական" Մասն.

27 ՄԱՐՏ 18:30
Հայ նախապետական իրերու ցուցահանդէս
"Իւթիւճեան" սրահ
Ս. Աստուածածին Եկեղեցիի Տիկ. Յանձ.

28 ՄԱՐՏ 16:00
Զատիկի Թէյասեղան
ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-ի ակումբին մէջ
ՀՕՄ-ի Կիպրոսի "Սօսէ" Մասնաճիւղ

2 ԱՊՐԻԼ 10:00
100-ամեակի դրոշմաթուղթի թողարկում
Կլէոպատրա պանդոկ
100-ամեակի Կիպրոսի յանձնախումբ

3 ԱՊՐԻԼ 18:00
Ցեղասպանութեան ցուցահանդէս
"Ֆամակուստայի Դուռ" ցուցասրահ
Կիպրոսի եւ հայաստանի խորհրդարաններ

18 ԱՊՐԻԼ 19:00
"Ոտքի՛, Դատարանն Է Գալիս" - Համազգայինի "Դիմակ" Թատերախումբ, "Փալաս" սրահ
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

24 ԱՊՐԻԼ 18:00
Քայլարշաւ՝ Նիկոսիոյ կեդրոնէն մինչեւ
Ս. Աստուածածին Մայր Եկեղեցի
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

24 ԱՊՐԻԼ 19:00
Ծաղկեպսակներու զետեղում եւ Ս. Պատարագ
Նահատակաց Յուշակոթողին առջեւ
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

25 ԱՊՐԻԼ 16:00
Արիւնի տըւչութիւն մինչեւ ժամը 19:00
Նիկոսիոյ Նարեկ Վարժարան
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

30 ԱՊՐԻԼ 20:00
100-ամեակի գլխաւոր հանդիսութիւն
Ստրովոլոսի քաղաքապետարանի սրահ
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

10 ՄԱՅԻՍ
Ուխտագնացութիւն Ս. Մակարավանք
Պետական Ներկայացուցիչի Գրասենեակ

17 ՄԱՅԻՍ 18:00
"Սիփան" եւ "Նանօր" պարախումբերու ելոյթ
Ձօնուած 100-ամեակին
Ստրովոլոսի քաղաքապետարանի սրահ
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

18 ՄԱՅԻՍ 20:15
Դասախօսութիւն՝ Թաներ Աքչամ
Կիպրոսի Պետական Համալսարան, Նիկոսիա
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

12 ՅՈՒՆԻՍ 20:30
Հայրենասիրական համերգ՝ Նունէ Եսայեան
Նիկոսիոյ Համալսարանի ամփիթատրոն
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20:30
Կիպրոսի Սիմֆոնիք Նուագախումբի ելոյթ
Ղեկ.՝ մաէստրօ Հայկ Իւթիւճեանի
Մարկիտիոն սրահ, Պաֆոս
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20:30
Կիպրոսի Սիմֆոնիք Նուագախումբի ելոյթ
Ղեկ.՝ մաէստրօ Հայկ Իւթիւճեանի
Պալլաս սրահ, Նիկոսիա
100-ամեակի Կիպրոսի Յանձնախումբ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ-ԻՆ

Ողբ. ***Արտեմիս Լիպարիտեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

ՅՕՄ-ի Կիպրոսի «Սօսէ» Մասնաճիւղ	€50

Ողբ. ***Պէատրիս Գասպարեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Սեպուհ, Վիքի Արմենակեան	€50

Ողբ. ***Բարսեղ Պոհճալեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Եւա Այնէճեան	€20

Ողբ. ***Մանուէլ Գույումճեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

ՅՕՄ-ի Կիպրոսի «Սօսէ» Մասնաճիւղ	€50
Արթօ, Վերա Դալիթեան	20
Անի Նալչաճեան	20

Ողբ. ***Մարի Գասպարեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

ՅՕՄ-ի Կիպրոսի «Սօսէ» Մասնաճիւղ	€50
Արթօ, Վերա Դալիթեան	20

ՅՕՄ-Ի ԿԻՊՐՈՍԻ "ՍՕՍԷ" ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Ողբ. ***Արտեմիս Լիպարիտեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Ծովինար, Ռուբէն Տօնիկեան եւ Վիգէն, Նայիրի, Վաչէ *(ԱՄՆ)*	€150
Սեւակ, Սարին Կիւրիւնլեան	100
Րաֆֆի, Սօսէ Գրիգորեան եւ Ընտ. *(Ֆր.)*	100
Կարէն Գույումճեան	50
Մարալ Նապա եւ Ընտանիք *(Ֆրանսա)*	50
Ռուբինա Գարաօղլանեան եւ Ատոմ *(Ֆր.)*	50
Zayat Family	100
Արփի Չորպաճեան	$100
Տիգրան, Շնորհիկ Ալթուն	50
Սեդա Ուզունեան	50
Գէորգ, Վարդ Մախտեսեան	50
Արթօ, Լինտա Թէլլալեան	50
Արթօ, Վերա Դալիթեան	50
Պոհճելեան Ընտանիք	40
Յասմիկ Մուշեան	30
Պօղոս, Էֆի Մախտեսեան	30
Մէյպըլ Պայրաքտարեան	30
Սեւակ, Անի Մակարեան	30
Շնորհք, Լենա Պահատուրեան	30
Յակոբ, Շողիկ Գազանճեան	30
Անի Ենովքեան	30
Օննիկ, Ռիթա Ենովքեան	30
Արամ Դալիթեան	30
Սարօ, Քարոլ Սերոբեան	30
Պենոն Սեւան	30
Վարդան, Սիլվա Թաշճեան	30
Անի Նալչաճեան	20
Մանուկ, Մարօ Թագուշեան	20
Andreas, Irini Parpas	20
Եւա Այնէճեան	20
Sherif, Maral Mansour	20
Լուիզ Մախտեսեան	20
Րաֆֆի, Ազատ Սերոբեան	20
Խաչիկ, Մարիժան Գազանճեան	20
Pangratis, Rena Liveras	20
Սօսի Թորոսեան	20
Սեպուհ, Ալիս Դալիթեան	20
Տիգրան, Վիքի Պաստաճեան	20
Պետրոս, Նատիա Շամմասեան	20
Րաֆֆի, Թալին Սիգմէ	20
Kalliopi Georgiou	20
Կարօ, Ալիս Թերզեան	20
Արմենակ, Էվլին Շահապեան	20
Սարօ Շահապեան	20
Արա, Լիզա Վարպետեան	20
Սերչօ, Քնար Քալպաքճեան	20
Նազարէթ, Մարալ Ատուրեան	20
Միհրան, Ժաքլին Պոյաճեան	20
Գէորգ, Սոնիք Պարսումեան	20
Արամ, Էնքառնա Պաղճեան	20
Maroulla Livera	20
Mr. & Mrs. Y. Aristodemou	20
Mr. & Mrs. A. Kamisis	20
Վռամ, Մարի Պիպէրեան	20
Վերժին Կէօքճեան	20
Ժաք, Անի Խըտըրեան	20
Ճոն, Իսկօ Կէվիէրեան	20
Ճիմ, Արմիկ Լիվի	20
Սոնա եւ Յաբէթ Թուլումճեան	20
Սիմոն, Լուիզ Այնէճեան	20
Վահան Այնէճեան	20
Սոնա Նորտիկեան եւ Զաւակներ	20
Տկն. Սանդուրեան	20
Andis, Laura Livera	20
Արման, Յուրիկ Պալթայեան	20
Շուշիկ Պաքալեան	20
Նազարէթ, Մայտա Գազանճեան	20
Օհան Ուզունեան	20
Nina Athienitou	10
Լիլի Յովսէփեան	10
Տոքթ. Կարօ, Սիրարփի Գազանճեան	10
Արփինէ Ատուրեան	10
Սարհատ, Անի Տէմիրճեան	10
Վռամ, Թերէզ Նալպանտեան	10
Կարպիս, Երջան Գազանճեան	10
Յոլինէ Յանբարձումեան	10
Նարեկ, Մարինէ Դալիթեան	10

Ողբ. ***Զարմիկ Տէմիրճեան****ի յիշատակին*

Սեպուհ, Վիքի Արմենակեան	€50

Ողբ. ***Նուպար Մուրատեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Վռամ, Մարի Պիպէրեան	€50

Ողբ. ***Բարսեղ Պոհճալեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Պետրոս, Ռոզմարի Ժամկոչեան	€20
Յակոբ, Լուիզա Ժամկոչեան	20
Անահիտ Ժամկոչեան	20

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԿԻՊՐՈՍԻ "ՕՃԱԿԱՆ" ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Ողբ. ***Արտեմիս Լիպարիտեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Ճորճ, Դալար Թորոսեան	€100

"ՀԱՅԱՍՏԱՆ" ՀԱՄԱՀԱՅԿ. ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻՆ

Ողբ. ***Անի Գըլըճեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Սեպուհ, Ալիս Դալիթեան	€30
Սիրվարդ Գալայճեան	20

Ողբ. ***Տիգրան Տէր Կարապետեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Կարօ Տէր Կարապետեան Ընտանիք	€50
Նազարէթ, Մարալ Ատուրեան	50
Սեպուհ, Ալիս Դալիթեան	30
Միհրան Թասլաքեան, Սիլվիա Աւետիսեան եւ Անդրանիկ Նաճարեան	30
Արմենակ, Էվլին Շահապեան	20
Յրանդ, Լիզա Մարտիրոս	20
Ժանէթ Չաքալեան-Մարտիրոս Ընտ.	20
Πανίκος, Άννα Τιμοθέου	20
Μάριος Λουκά	20
Տոքթ. Կարօ, Սիրարփի Գազանճեան	10
Դալիթ Չաքալեան	10
Ժաք Սապունճեան	10
Նազարէթ, Թանիա Գալֆայեան	10
Սիրվարդ Մոլոզեան	10
Մարիաննա Մոլոզեան	10
Տոքթ. Վահագն, Անիթա Գազանճեան	10
Οικ. Ανδρέας Πελεκάνου	10
Οικ. Χριστάκης Ιωάννου	10
Ιορδάνης Παύλου	10
Φάνη Μενοίκου	10
Γεώργιος Λουκά	10
Πανίκος Λόνδος	10
Οικ. Ρίκκος Κωνσταντινήδης	10
Αντώνης, Δέσπω Γιουσελή	10
Οικ. Ανδρέας Ψιλίου	10
Λούκας Δαμιανός	10
Μάριος Παύλου	10

ՅՄԸՄ-ՀԵՄ-ԻՆ

Ողբ. ***Վաչէ Ծաղիկեան****ի յիշատակին*

Նարեկ, Մարինէ Դալիթեան	€10

Ողբ. ***Մարի Գասպարեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Վարդան, Վարդենի Կոստանեան	€50
Կիուլա եւ Յովիկ Գասապեան	50
Մ. Գույումճեան Յաստատութիւն	40
Տիգրան Պաստաճեան Ընտանիք	40
Κυρ Χειμάρι	30
Վազգէն, Բէկի Պոտիկեան	20
Նարեկ, Մարինէ Դալիթեան	20
Սեպուհ, Ալիս Դալիթեան	20
Յակոբ, Ալինա Մանուկեան	20
Պօղոս, Էֆի Մախտեսեան	20
Գէորգ, Վարդ Մախտեսեան	20
Լուիզ Մախտեսեան	20
Անահիտ Էսքիճեան	20
Վարդան, Սիլվա Թաշճեան	20
Կարօ, Ալիս Թերզեան	20
Նազարէթ, Մարալ Ատուրեան	20
Շաւասպ, Ռոզիթա Պոհճելեան	20
Արթօ, Լինտա Թէլլալեան	20
Յակոբ Էօճիւրեան Ընտանիք	20
Յայկ, Ամէլի Կոստանեան	20
Աւօ, Լուսին Թերզեան	20
Մարի Կորկորեան	20
Սօսի Թորոսեան	20
Ժիրայր Սարգիսեան	20
Գոհարիկ Բարոյեան	20
Յակոբ եւ Ալիս Անթոսեան	20
Ελένη Ναθαναήλ (Γιότα)	20
Χαράλαμπος Ιωαννίδης (Χανδριώτης)	20
Օհան Ուզունեան	20
Արմենակ, Էվլին Շահապեան	20
Georgia Sarkissian	20
Ευδοκία Προέστου	20
Սեւակ, Սարին Կիւրիւնլեան	15
Χρύσω Ανδρέου	15
Լեւոն, Աղաւնի Սարեան	10
Ճորճ, Դալար Թորոսեան	10
Գաբրիէլ Տէօվլէթեան Ընտանիք	10
Սարհատ, Անի Տէմիրճեան	10
Այնէճեան Վահան եւ Կուլլա	10
Սիմոն, Լուիզ Այնէճեան	10
Կարօ, Ճուլիա Ծաղիկեան	10
Նայիրի Մուրատեան	10
Նազիկ Կոստանեան	10
Սանդուխտ եւ Արմիկ Մախտեսեան	10
Φοίβος & Μαρία Ιωακείμ	10
Αλίκη & Σαλώμη Ηλιάδου	10
Δώρα Χιώτη	10
Οικ Γιώργου Κουρρή	10
Κα. Διαμάντω	10
Ελένη Αντωνιάδου	10

Ողբ. ***Մանուէլ Գույումճեան****ի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի*

Այնէճեան Եղբայրներ եւ ընտանիք	€40
Վահէ, Էլոիզա Չատոյեան	20
Նարեկ, Մարինէ Դալիթեան	10

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մկրտիչ, Յասմիկ Գույումճեան եւ զաւակները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, հեռաձայնով կամ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութեամբ մասնակցեցան իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

Արտեմիս Լիպարիտեանի

մահուան սուգին եւ բաժնեցին իրենց վիշտը:

Այս առթիւ "Արձագանգ"ին կը նուիրեն €50:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՄԵԱԿԻ ԿԻՊՐՈՍԻ ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ 2015-Ի ՀԱՄԱՐ ԾՐԱԳՐՈՒԱԾ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

2 ԱՊՐԻԼ, ԵՇ, 10:00 **- «Կլէոպատրա» պանդոկ**
Կիպրոսի եւ Հայաստանի խորհրդարաններու նախագահներուն ներկայութեամբ թողարկումը պիտի կատարուի Հայկական Ցեղասպանութեան 100-ամեակը ոգեկոչող երկու երկիրներու միացեալ դրոշմաթուղթին, որ միաժամանակ պիտի հրապարակուի ու կը կրէ Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան պատկերը:

2 ԱՊՐԻԼ, ԵՇ, 16:00 **- Կիպրոսի Խորհրդարան**
Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի նախագահի ելոյթ եւ Կիպրահայ Համայնքի Պետական Ներկայացուցիչի տարեկան ելոյթ: Նիստը բաց է հանրութեան:

3 ԱՊՐԻԼ, ՈՒՐ, 18:00 **– «Ֆամակուսթայի Դուռ» ցուցասրահ**
Կիպրոսի եւ Հայաստանի խորհրդարաններուն միացեալ ցուցահանդէս՝ համագործակցութեամբ Հայաստանի Ցեղասպանութեան Թանգարան-Հիմնարկին: Բացումը պիտի կատարեն երկու երկիրներու խորհրդարաններու նախագահները: Ցուցահանդէսը բաց պիտի մնայ մինչեւ 15 Ապրիլ:

18 ԱՊՐԻԼ, ՇԲ, 19:00 **– «Փալլաս» Սրահ**
Թատերական ներկայացում՝ *«Ոտքի, Դատարանն է Գալիս»* Սողոմոն Թեհլիրեանի դատավարութիւնը: Կը ներկայացնէ Համազգայինի «Դիմակ» Թատերախումբը:

24 ԱՊՐԻԼ, ՈՒՐ, 18:00 **– Նիկոսիոյ կեդրոն,** ***18:45*** **– Արմենիաս փողոց**
Քայլարշաւ դէպի Լիմասոլի մայրուղի, ապա Արմենիաս փողոց, ուր պիտի միանան երեցները ուղղուելու համար դէպի Ս. Աստուածածին Մայր Եկեղեցի: Ապա, ծաղկեպսակներու եւ ծաղիկներու զետեղում Նահատակաց Յուշակոթողին առջեւ ու Ս. Պատարագի մատուցում:

25 ԱՊՐԻԼ, ՇԲ, 16:00 **– Նարեկ Վարժարան**
Արիւնի տըւչութիւն որ պիտի տեւէ մինչեւ ժամը 19:00:

30 ԱՊՐԻԼ, ԵՇ, 20:00 **– Ստրովոլոսի Քաղաքապետարանի սրահ**
100-ամեակի ոգեկոչման գլխաւոր հանդիսութիւն

17 ՄԱՅԻՍ, ԿԻՐ, 18:00 **– Ստրովոլոսի Քաղաքապետարանի սրահ**
«Սիփան» եւ «Նանօր» պարախումբերու ելոյթ՝ ձօնուած Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակին:

18 ՄԱՅԻՍ, ԲՇ, 20:15 **– Կիպրոսի Համալսարան, Կալիպոլէոս փողոց**
Դասախօսութիւն՝ *«Հայկական Ցեղասպանութիւնը նոր դիտանկիւնէ՝ 100 տարի ետք»*, հայկական ցեղասպանութիւնը լայնօրէն ուսումնասիրած թուրք հանրածանօթ պատմաբան Թանէր Աքչամի կողմէ, համագործակցութեամբ Կիպրոսի Պետական Համալսարանի:

12 ՅՈՒՆԻՍ, ՈՒՐ, 20:30 **– Նիկոսիոյ Համալսարանի Ամփիթատրոն**
Հանրածանօթ հայրենի երգչուհի Նունէ Եսայեանի *«Կանք, Պիտի Լինենք ու Դեռ Շատանանք»* համերգը, ձօնուած՝ Հայկական Ցեղասպանութեան 100-ամեակին, որուն հասոյթը պիտի յատկացուի 100-ամեակի ձեռնարկներու ծախսերուն:

22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԵՇ, 20:30 **– «Մարկիտիոն» սրահ, Պաֆոս**
23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՈՒՐ, 20:30 **– «Փալլաս» սրահ, Նիկոսիա**
Հայկական եւ եւրոպական դասական երաժշտական երեկոյ, ձօնուած՝ Հայկական Ցեղասպանութեան 100-ամեակին, կատարողութեամբ Կիպրոսի Սիմֆոնիկ Նուագախումբին եւ ղեկավարութեամբ կիպրահայ տաղանդաշատ խնբավար Հայկ Իւթիւճեանի: Յայտագիր՝ Ռիչարտ Սթրաուս եւ Կոմիտաս:

2015 **– Կիպրոսի Պետական Ռատիոկայան**
Հայկական ցեղասպանութեան նուիրուած ֆիլմերու եւ վաւերագրական ժապաւէններու հեռասփռում՝ յունարէն ենթախորագիրներով: Թուականները օրին պիտի տեղեկացուին:

2015 **– Գիրքի հրատարակութիւն**
Երկլեզու (յունարէն/անգլերէն) գիրքի հրատարակութիւն, որ կը պարփակէ հայկական ցեղասպանութեան վերաբերեալ 1914-1923 թուականներուն յոյն կիպրական մամուլին մէջ լոյս տեսած յօդուածներ: Յօդուածներու ուսումնասիրութիւնը կատարուեցաւ համագործակցութեամբ Նիկոսիոյ Համալսարանին:

Գոյներու աշխարհ

Hamazkayin

Պատրաստութեան ընթացքի մէջ է մանկական-դաստիարակչական խաղ մը, որուն ընդմէջէն երեխան հաղորդակից պիտի դառնայ հայերէն լեզուին:

Համազգայինի նախաձեռնութեամբ իրագործուող այս ծրագիրը պիտի իրականանայ ժողովրդային առցանց հանգանակութեամբ (Online Crowdfunding):

Ձեր նուիրատուութիւններու օժանդակութեամբ պիտի յաջողինք թողարկել **«Լալան ու Արան - Գոյներու Աշխարհ»** խաղը, iPad, iPhone, Samsung եւ այլ գործիքներուն վրայ:

Ներկայիս դրամահաւաք մը կազմակերպած ենք **Kickstarter** առցանց ծրագրով: Օժանդակեցէք մեզի **($1-էն սկսեալ)**, որպէսզի կարենանք մեր նպատակը իրագործել:

Կրնաք նուիրել առցանց (Online)
http://donate.lalanouaran.com

ՀՕՄ-Ի ԿԻՊՐՈՍԻ "ՍՕՍԷ"ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԶԱՏԻԿԻ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՊԻՏԻ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ
ՔԷԹԷ ԵՒ ԱՅԼ ՀԱՄԵՂ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐ

ՇԱԲԱԹ, 28 ՄԱՐՏ 2015, ԺԱՄԸ 16:00
ՀՄԸՄ-ՀԵՄ-Ի ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
ՄՈՒՏՔ՝ €10
(ԿԸ ՆԵՐԱՌԷ ՏՈՄՊՈԼԱՅԻ ՄԷԿ ԽԱՂԻ ՁՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԿԻՊՐՈՍԻ "ՕՇԱԿԱՆ" ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

«Դիմակ» Թատերախումբ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԿԻՊՐՈՍԻ "ՕՇԱԿԱՆ" ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ
"ԴԻՄԱԿ" ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ
կը ներկայացնէ

Պերճ Զէյթունցեանի

"ՈՏՔԻ, ԴԱՏԱՐԱՆՆ Է ԳԱԼԻՍ"

Սողոմոն Թեհլիրեանի Դատավարութեան ներկայացումը

Շաբաթ 18 Ապրիլ 2015
ժամը 19:00ին

Բեմադրութիւն
Յարութ Թահմազեան

Հովանաւորութեամբ՝
Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակի
Կիպրոսի Ոգեկոչման Յանձնախումբին

ԽԻՍՏ ՇԱՐՔԵՐՈՎ ՆԵՐԿԱՅ ԳՏՆՈՒԻՆՔ 100-ԱՄԵԱԿԻ ԲՈԼՈ՛Ր ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐՈՒՆ